

პილარ 3

წლიური ანგარიში

2022

TBC

1.	მიმოხილვა.....	3
2.	სს „თიბისი ბანკის“ მმართველობითი ანგარიშგება	3
3.	ჯგუფის შესახებ ინფორმაცია და ჯგუფის სტრუქტურა	4
4.	კორპორაციული მართვა	7
5.	ბანკის სტრატეგია	28
6.	რისკის მართვა	29
7.	გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) სტრატეგია	53
8.	კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნება	55
9.	გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა	70
10.	ანაზღაურების პოლიტიკა უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისთვის და სამეთვალყურეო საბჭოს არაადმსრულებელი წევრებისთვის	76
11.	ტერმინების განმარტება	87

1. მიმოხილვა

„კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესის თაობაზე“ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 92/04 ბრძანების თანახმად, კომერციულ ბანკებს მოეთხოვებათ რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ინფორმაციის გამოქვეყნება მათ რისკ-პროფილთან და რისკის დასაშვებ დონესთან, კორპორაციულ მართვასა და ანაზღაურების პოლიტიკასთან დაკავშირებით წლიური პერიოდულობით.

პილარ 3-ის წლიური ანგარიში (შემდგომში „ანგარიში“) მომზადებულია ქართულ და ინგლისურ ენებზე და ხელმისაწვდომია „თიბისი ბანკის“ და საქართველოს ეროვნული ბანკის ვებგვერდებზე.

2. სს „თიბისი ბანკის“ მმართველობითი ანგარიშგება

ხელმძღვანელობა ვალდებულია მოამზადოს სს „თიბისი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“) ფინანსური ანგარიშგება ყოველი ფინანსური წლისთვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად. წლიური ფინანსური ანგარიშგება სამართლიანად უნდა ასახავდეს ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას და ფინანსურ შედეგებს მოცემული პერიოდისთვის. ხელმძღვანელობამ არ უნდა დაამტკიცოს ფინანსური ანგარიშგება, სანამ ის არ დაკმაყოფილდება იმ ფაქტით, რომ ბანკის მითითებული პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია სამართლიანი და მართებული ინფორმაცია.

ხელმძღვანელობა თვლის, რომ ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას მან სათანადო სააღრიცხვო პოლიტიკები გამოიყენა, რომლებიც მხარდაჭერილია გონივრული განსჯით და შეფასებებით და რომ დაცულია შესაბამისად მიჩნეული ყველა სააღრიცხვო სტანდარტი. ხელმძღვანელობას ასევე სჯერა, რომ ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ფუნქციონირებადი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე.

ამასთან, ხელმძღვანელობა ვალდებულია მოამზადოს ანგარიში საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 2017 წლის 22 ივნისის ბრძანებით #92/04 დამტკიცებული კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესით განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად (შემდგომში „ანგარიში“). ანგარიში მზადდება სს „თიბისი ბანკის“ სამეთვალყურეო საბჭოსთან შეთანხმებულ შიდა პროცესებთან და კონტროლის მექანიზმებთან სრული შესაბამისობით. წესი არ მოითხოვს ანგარიშის აუდიტორულ შემოწმებას გარე აუდიტორის მიერ, შესაბამისად ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია არ იქნება აუდიტირებული.

ანგარიში დაამტკიცა სამეთვალყურეო საბჭომ 2023 წლის 24 აპრილს და მისი სახელით ხელი მოეწერა შემდეგი პირების მიერ:

გიორგი მეგრელიშვილი
ფინანსური დირექტორი

ნინო მასურაშვილი
რისკების მართვის დირექტორი

3. ჯგუფის შესახებ ინფორმაცია და ჯგუფის სტრუქტურა

სს „თიბისი ბანკი“ (შემდგომში „ბანკი“) დაფუძნდა 1992 წლის 17 დეკემბერს და ის საქართველოში მდებარეობს. ბანკი არის აქციებით შეზღუდული სააქციო საზოგადოება და დაფუძნებულია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. ბანკის ძირითადი საქმიანობა არის უნივერსალური საბანკო ოპერაციები, რაც მოიცავს კორპორაციულ, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების, სცალო და მიკრო ოპერაციებს საქართველოში. ბანკი არის საქართველოსა და აზერბაიჯანში დაფუძნებული კომპანიების ჯგუფის (შემდგომში „ჯგუფი“) მშობელი კომპანია. მათი ძირითადი ბიზნეს საქმიანობაა საბანკო, სალიზინგო, საბროკერო და საბარათე მომსახურების გაწევა კორპორაციული კლიენტებისა და ფიზიკური პირებისთვის. ბანკი საქმიანობს 1993 წლის 20 იანვრიდან საქართველოს ეროვნული ბანკის („სებ“) მიერ გაცემული საბანკო საქმიანობის გენერალური ლიცენზიის საფუძველზე. ბანკის იურიდიული მისამართი და საქმიანობის ადგილია: მარჯანიშვილის ქუჩა #7, 0102 თბილისი, საქართველო. ბანკი დაარეგისტრირა ვაკის რაიონულმა სასამართლომ და მისი რეგისტრაციის ნომერია 204854595.

საქართველოში ბანკს 129 (2021 წ: 134) ფილიალი¹ აქვს.

TBC PLC წარმოადგენს გაერთიანებულ სამეფოში დაფუძნებულ საჯარო შეზღუდული პასუხისმგებლობის კომპანიას. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით TBC PLC ფლობდა სს „თიბისი ბანკის“ სააქციო კაპიტალის 99,88%-ს (2021 წ.: 99,88%), შესაბამისად ის ბანკის საბოლოო მშობელი კომპანია იყო. TBC PLC-ის რეგისტრირებული იურიდიული მისამართია: ბიშოფსგეითი #100, C/O Law Debenture, ლონდონი, ინგლისი, EC2N 4AG. TBC PLC-ის სარეგისტრაციო ნომერია: 10029943.

2022 და 2021 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფის აქციონერთა სტრუქტურა ასე გამოიყურება:

მფლობელები	წილობრივი მონაწილეობა (%)	
	31 დეკემბრის მდგომარეობით	
	2022	2021
TBC PLC	99.88%	99.88%
სხვა	0.12%	0.12%
სულ	100.00%	100.00%

¹ ლომბარდების გამოკლებით.

2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, TBC PLC-ის აქციონერთა სტრუქტურის შესახებ ბენეფიციარი მფლობელების წილების მიხედვით, ასე გამოიყურება:

მფლობელები	წილობრივი მონაწილეობა (%) 31 დეკემბრის მდგომარეობით	
	2022	2021
Dunross & Co.	6.58%	7.45%
Allan Gray Investment Management	5.66%	4.89%
BlackRock	3.99%	2.90%
Vanguard Group	3.91%	2.73%
Fidelity International	3.88%	3.13%
JPMorgan Asset Management	3.86%	3.15%
European Bank for Reconstruction and Development	3.54%	5.05%
დამფუძნებლები*	16.04%	14.6%
სხვა**	52.54%	56.1%
სულ	100.00%	100.00%

* დამფუძნებლები გულისხმობს მამუკა ხაზარაძის, ბადრი ჯაფარიძის პირდაპირ და არაპირდაპირ მფლობელობას.

** სხვა აქციონერები გულისხმობს როგორც ფიზიკურ, ასევე იურიდიულ მფლობელ პირებს.

შვილობილი და მოკავშირე საწარმოები. კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში შედიან შემდეგი ძირითადი შვილობილი კომპანიები:

შვილობილი კომპანიის სახელწოდება	ხმის უფლების მქონე და ჩვეულებრივი აქციების წილი საწესდებო კაპიტალში 31 დეკემბრის მდგომარეობით		საქმიანობის ან დაფუძნების ძირითადი ადგილი	დაფუძნების წელი	ძირითადი საქმიანობა
	2022	2021			
სს „გაერთიანებული საფინანსო კორპორაცია“	99.53%	99.53%	თბილისი, საქართველო	2001	ბარათების დამუშავება
შპს „თიბისი კაპიტალი“	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	1999	საბროკერო საქმიანობა
სს „თიბისი ლიზინგი“	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2003	ლიზინგი
შპს „თიბისი კრედიტი“	100.00%	100.00%	ბაქო, აზერბაიჯანი	1999	არასაბანკო საკრედიტო ინსტიტუტი
შპს „თიბისი ფეი“	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2008	დამუშავება
შპს „თიბისი ინვესტ-ჯორჯია“	100.00%	100.00%	რომათ-განი, ისრაელი	2011	ფინანსური სერვისები
შპს „ინდექსი“	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2009	უძრავი ქონების მართვა
შპს „თიბისი ესეთ მენეჯმენტი“	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2021	აქტივების მართვა

ჯგუფს აქვს ინვესტიციები შემდეგ მეკავშირე საწარმოებში:

მეკავშირე საწარმოს სახელწოდება	ზმის უფლების მქონე და ჩვეულებრივი აქციების წილი საწესდებო კაპიტალში 31 დეკემბრის მდგომარეობით		საქმიანობის ან დაფუძნების ძირითადი ადგილი	დაფუძნების წელი	ძირითადი საქმიანობა
	2022	2021			
სს „კრედიტიფო საქართველო“	21.08%	21.08%	თბილისი, საქართველო	2005	ფინანსური შუამავლობა
სს „თბილისის საფონდო ბირჟა“	28.87%	28.87%	თბილისი, საქართველო	2015	ფინანსები, მომსახურება
სს „საქართველოს ფასიანი ქაღალდების ცენტრალური დეპოზიტარი“	22.87%	22.87%	თბილისი, საქართველო	1999	ფინანსები, მომსახურება
სს „საქართველოს საფონდო ბირჟა“ ²	17.33%	17.33%	თბილისი, საქართველო	1999	ფინანსები, მომსახურება
სს „კავკასიურესტრი“ ²	10.03%	10.03%	თბილისი, საქართველო	1998	ფინანსები, მომსახურება

რეგისტრაციის ან დაფუძნების ქვეყანა ასევე წარმოადგენს თითოეული ზემოაღნიშნული შვილობილი კომპანიის და მეკავშირე საწარმოს საქმიანობის ძირითად ადგილს.

ჯგუფის ორგანიზაციული სტრუქტურა შედგება მთელი რიგი ურთიერთდაკავშირებული სამეურნეო სუბიექტებისგან, რომლებიც მოიცავს შვილობილ კომპანიებს და მეკავშირე საწარმოებს. ეს საწარმოები არ არის კონსოლიდირებული ან აღრიცხული წილობრივი მეთოდით მათი არაარსებობის გამო. ქვემოთ წარმოდგენილია ამ სამეურნეო სუბიექტების სრული სია, დაფუძნების ქვეყანა და აქციების თითოეული კლასის მფლობელობა.

მეკავშირე საწარმოს სახელწოდება	ზმის უფლების მქონე და ჩვეულებრივი აქციების წილი საწესდებო კაპიტალში 31 დეკემბრის მდგომარეობით		საქმიანობის ან დაფუძნების ძირითადი ადგილი	დაფუძნების წელი	ძირითადი საქმიანობა
	2022	2021			
შპს „თბილისი ინვესტ ინტერნეიშენალი“ ³	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2016	ინვესტირების ინსტრუმენტი
„უნივერსიტეტის განვითარების ფონდი“ ³	33.33%	33.33%	თბილისი, საქართველო	2007	განათლება
შპს „საქართველოს ნატურალური პროდუქტები“ ³	25.00%	25.00%	თბილისი, საქართველო	2001	ვაჭრობა, მომსახურება
შპს „თბილისი თრეიდი“ ³	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2008	ვაჭრობა, მომსახურება
სს „დივერსიფაიდ კრედიტ პორტფოლიო“	100.00%	100.00%	თბილისი, საქართველო	2021	აქტივების მართვა

² ჯგუფს მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს სს „საქართველოს საფონდო ბირჟაზე“ და სს „კავკასიურესტრზე“ წარმომადგენლებით დირექტორთა საბჭოში, რომლებსაც მეკავშირე საწარმოებში ინვესტიციად მოიაზრებს.

³ დროებით უმოქმედო.

4. კორპორაციული მართვა

„კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესის თაობაზე“ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის 92/04 ბრძანების (შემდგომში „წესი“) თანახმად, ჰოლდინგური მმართველობითი სტრუქტურის არსებობისას, ბანკებმა უნდა გასცენ ინფორმაცია ჰოლდინგის სამეთვალყურეო საბჭოსა და მასთან არსებული კომიტეტების და ასევე, ბანკთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესის შესახებ⁴.

შესაბამისად, იმის გათვალისწინებით, რომ „თიბისი ბანკ გრუპ“ პი-ელსი (შემდგომში „კომპანია“) სს „თიბისი ბანკის“ დედა კომპანიაა (შემდგომში „თიბისი ბანკი“ ან „ბანკი“), წინამდებარე თავი მოიცავს ინფორმაციას კომპანიის შესახებ.

4.1 კომპანიის დირექტორთა საბჭო

„კომერციული ბანკების მიერ პილარ 3-ის ფარგლებში ინფორმაციის გამჟღავნების წესის თაობაზე“ საქართველოს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის #92/04 ბრძანების მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, ამ თავში წარმოდგენილი ინფორმაცია მოიცავს მონაცემებს როგორც სს „თიბისი ბანკის“ (შემდგომში „ბანკი“), ასევე ბანკის მშობელი კომპანიის „თიბისი ბანკ გრუპ“ პი-ელ-სი-ის (შემდგომში „TBC PLC“) შესახებ. TBC PLCTBC PLC-ის გადაწყვეტილების მიმღები მთავარი ორგანოა დირექტორთა საბჭო (შემდგომში „PLC საბჭო“). ამავდროულად, ბანკს ასევე მართავს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო (შემდგომში „სამეთვალყურეო საბჭო“). შესაბამისად, ჯგუფში ორი მმართველი ორგანოა, თუმცა „PLC საბჭოს“, სამეთვალყურეო საბჭოს და მათი შესაბამისი კომიტეტების კომპეტენციები ეფექტურად არის დაბალანსებული, რაც უზრუნველყოფს მათი ფუნქციების სათანადოდ გადანიშნულებას, იმის გათვალისწინებით ეს უკავშირდება TBC PLC-ისთან თუ ბანკთან დაკავშირებულ საკითხებს.

სამეთვალყურეო საბჭოსა და „PLC საბჭოს“ არააღმასრულებელი წევრების ერთნაირი შემადგენლობა აქვთ. „PLC საბჭო“ და სამეთვალყურეო საბჭო შემდეგი 8 დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი წევრისგან შედგება: არნე ბერგრენი - თავმჯდომარე, ცირა კემულარია - უფროსი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი წევრი (SID), პერ ანდერს ფასტი, ერან კლანი, თიმოს პ. კირიაკოპულოსი, ნინო სუქნიძე, რაჯეევ სონი, და ჯანეტ ჰეკმანი⁵. აგრეთვე, „PLC საბჭოს“ შემადგენლობაში შედის აღმასრულებელი წევრი ვახტანგ ბუცხრიკიძე.

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, „PLC საბჭოს“ წევრი ყოველ წელს გადაირჩევა ერთი წლის ვადით TBC PLC-ის აქციონერთა საერთო კრებაზე, შესაბამისად „PLC საბჭოს“ ყველა წევრის კანდიდატურა კენჭისყრაზე ან განმეორებით კენჭისყრაზე დგება წლიურ საერთო კრებაზე.

„PLC საბჭო“ ყოველწლიურად აკონტროლებს კომპანიის რისკის მართვისა და შიდა კონტროლის სისტემებს, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად. ამავდროულად, „PLC საბჭოს“ თითოეული წევრი ვალდებულია საჭიროებისამებრ დაუთმოს საჭირო დრო და ყურადღება მის მოვალეობებს. ეს მოიცავს „PLC-ის საბჭოს“ და შესაბამისი კომიტეტების სხდომებზე დასწრებას, ასევე საკონფერენციო ზარებში მონაწილეობას, ადგილზე ვიზიტებს და ეფექტურ ელ-ფოსტით კომუნიკაციას. „PLC საბჭოს“ წევრები, ასევე ვალდებული არიან წინასწარ გაეცნონ შეხვედრის მასალებს და დამატებითი დრო დაუთმონ ჯგუფურ საქმიანობას, განსაკუთრებით მაღალი აქტივობის პერიოდში. „PLC საბჭოს“ ყველა წევრი, ასევე ახორციელებს მკაცრ და მორგებულ ინდუქციურ პროგრამას, რომელიც ორგანიზებულია კომპანიის მდივნის მიერ.

⁴ წესის მუხლი 6, ქვეპუნქტი „გ“.

⁵ დაინიშნა როგორც ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს არააღმასრულებელ წევრად, საქართველოს ეროვნული ბანკის თანხმობის მიღების პირობით.

„PLC საბჭოს“ კომპეტენცია, სხვა მნიშვნელოვან საკითხებთან ერთად, ასევე მოიცავს TBC PLC-ის სტრატეგიის, გრძელვადიანი გეგმების, რისკის დასაშვები დონის და ყოველწლიური ბიუჯეტის შემუშავებას, ასევე ჯგუფის კაპიტალის ცვლილების, წილის გამოსყიდვის, მნიშვნელოვანი შენაძენების და შერწყმის შეფასებას. დოკუმენტი, რომელშიც მოცემულია ინფორმაცია „PLC საბჭოს“ უნარების, გამოცდილების და კომპეტენციების შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ კომპანიის ვებგვერდზე, ბმულზე: <https://tbcbankgroup.com/about-us/leadership/board-of-directors/>. საბჭოსთან დაკავშირებული საკითხები შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ ბმულზე <https://tbcbankgroup.com/media/1301/41-schedule-of-reserved-matters-2.pdf>.

კომპანიის დირექტორთა საბჭოს შემადგენლობა

TBC PLC-ის დირექტორთა საბჭოს წევრების ბიოგრაფიები

არნე ბერგრენი
თავმჯდომარე

ბანკს 2019 წლის აგვისტოში შეუერთდა; თავმჯდომარედ დაინიშნა 2021 წლის 1 მარტს

გამოცდილება

- გამოცდილება საერთაშორისო ფინანსურ დაწესებულებებში და მთავრობების კონსულტაცია
- საბჭოს წევრობის და კომიტეტის თავმჯდომარის გამოცდილება გაერთიანებულ სამეფოში რეგისტრირებულ სხვა ბანკებში
- გამოცდილება საინვესტიციო საბანკო საქმიანობაში და ბანკის რესტრუქტურის ხელმძღვანელობაში
- სტრატეგიის დაგეგმვის და განხორციელების ღრმა ცოდნა

არნე ფინანსური მომსახურებების ინდუსტრიაში მუშაობდა 30 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში. მას ეკავა რამდენიმე მმართველობითი და საკონსულტაციო თანამდებობა ცნობილ ფინანსურ ინსტიტუტებში, მათ

შორის საერთაშორისო მონეტარულ ფონდში, მსოფლიო ბანკში, „Swedbank“-ში, „Carnegie Investment Bank AB“-ში და შვედეთის ფინანსთა სამინისტროსა და ბანკების მხარდაჭერის უწყებაში. არნეს წამყვანი თანამდებობა ეკავა შვედეთის 1991-93 წლების საბანკო კრიზისთან ბრძოლის საკითხებში. აზიის კრიზისის დროს, ის ეხმარებოდა FRA-ს ტაილანდში და FSC/KAMCO-ს სამხრეთ კორეაში პრობლემური აქტივების დამუშავებაში. არნე ასევე იყო არააღმასრულებელი დირექტორი აქტივების მართვის კომპანიებში თურქეთსა და სლოვენიაში და ბოლო დრომდე მუშაობდა საბერძნეთის „პირაეუს ბანკში“.

მიმდინარე გარე არააღმასრულებელი თანამდებობები

- კვიპროსის ბანკის საბჭოს წევრი
- „Hoting Innovations AB“-ის თავმჯდომარე

კომიტეტის წევრობა

- კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტის თავმჯდომარე
- ანაზღაურების კომიტეტის წევრი

ცირა კველარია

სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი არაადმასრულებელი წევრი

ბანკს 2018 წლის სექტემბერში შეუერთდა, დაინიშნა უფროს დამოუკიდებელ დირექტორად 2021 წლის 15 სექტემბერს

გამოცდილება

- 23-ზე მეტწლიანი სიღრმისეული გამოცდილება ენერჯეტიკის ინდუსტრიაში, მათ შორის რეგულირებადი საქონლით ვაჭრობისა და ფინანსური მომსახურებების მიმართულებით
- ლონდონის დირექტორების ინსტიტუტის სერტიფიცირებული დირექტორი (გაერთიანებული სამეფო)
- ბრიტანულ-ქართული საზოგადოების ყოფილი წევრი და გაერთიანებულ სამეფოში ქართული საზოგადოების თავმჯდომარე
- შესაბამისი გამოცდილება ინფორმაციის უსაფრთხოების რისკის მართვაში

თავისი კარიერის მანძილზე ცირა სხვადასხვა ფუნქციას ასრულებდა საბაზრო რისკების მართვის მიმართულებით საქონლით ვაჭრობის კომპანიებში, მათ შორის „Dynegy Inc.“ აშშ-ში და გაერთიანებულ სამეფოში, ასევე „Shell International Trading & Shipping Ltd (STASCO)“ ლონდონში,

რუსეთის, დსთ-ის და კარიბის ქვეყნების ოპერაციებში. 2005-2016 წლებში, ის მრავალ მმართველობით ფუნქციას ასრულებდა, რაც მოიცავდა M&A და კომერციული ფინანსების სფეროებს, ჯგუფის სახაზინო განყოფილებას, ვაჭრობისა და მიწოდების დეპარტამენტებს გაერთიანებულ სამეფოში, მოსკოვსა და ბარბადოსში. 2016-დან 2019 წლამდე ცირა ჯგუფის საპენსიო სტრატეგიის და სტანდარტების ხელმძღვანელი იყო კომპანიაში შპს „Shell International“ ლონდონში. 2019 წლიდან 2022 წლის შუა პერიოდამდე ცირას ეკავა შიდა აუდიტისა და გამოძიების განყოფილების ხელმძღვანელის პოზიცია „Shell“-ის ვაჭრობის და მიწოდების გლობალურ ორგანიზაციაში, რომელიც მსოფლიოს ვაჭრობის და მიწოდების უმსხვილესი ბიზნესია. 2022 წლის ივლისში ცირა დაინიშნა კორპორაციულ ვიცე პრეზიდენტად და გაერთიანებული სამეფოს რეგიონალურ ინსპექტორად, რომელიც პასუხს აგებდა „Shell“ ჯგუფის კორპორაციული სეგმენტის ფინანსურ მართვაზე, რაც მოიცავს ჯგუფის ჰოლდინგებს და სახაზინო, სადაზღვევო და საპენსიო განყოფილებებს და ასევე პასუხისმგებლობას „Shell“-ის გაერთიანებულ სამეფოში რეგისტრირებული კომპანიების მარეგულირებელ ანგარიშგებაზე და „Shell UK“-ის ფინანსური მაჩვენებლების სტრუქტურაზე. ცირა „Shell UK“-ის დირექტორთა საბჭოს და „Shell UK“-ის რეგიონალური კოორდინირების გუნდის წევრი და გაერთიანებული სამეფოს კრიზისების მართვის შტაბის უფროსია.

მიმდინარე გარე არაადმასრულებელი თანამდებობები

- დახურული საპენსიო ფონდის - შპს „British Gas Trustee Solutions“ რწმუნებული დირექტორი (Shell-ის მიერ British Gas-ის შესყიდვის შემდეგ)
- რწმუნებული დირექტორი შპს „Shell Trustee Solution“

კომიტეტის წევრობა და ფუნქციები საბჭოში

- აუდიტის კომიტეტის წევრი
- გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტის წევრი
- ანაზღაურების კომიტეტის წევრი

ჯანეტ ჰევანიანი
სამეთვალყურეო საბჭოს
დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი
წევრი

ბანკს 2023 წლის თებერვალში შეუერთდა

გამოცდილება

- ხანგრძლივი გამოცდილება კორპორაციულ და გლობალური საბანკო ურთიერთობების მიმართულებით
- 15-წლიანი გამოცდილება ოპერაციების მართვაში.

2017 წლის თებერვლიდან 2019 წლის დეკემბრამდე ჯანეტი ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის სამხრეთ და აღმოსავლეთ ხმელთაშუა (SEMED) რეგიონის მმართველი დირექტორი იყო. კაიროში დაფუძნებული, ის ასევე იყო ეგვიპტის რეგიონალური ხელმძღვანელი. დღეს ის ასტანის საერთაშორისო ბირჟის და „ეარ ასტანას“ (ყაზახეთი) საბჭოს წევრია. „Citi“-ში ხანგრძლივი კარიერის მანძილზე, მას ევროპის, ახლო აღმოსავლეთისა და აფრიკის (EMEA) რეგიონების სხვადასხვა პოზიციები ეკავა და პასუხს აგებდა გლობალურ საბანკო ურთიერთობებზე ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში, ახლო აღმოსავლეთსა და აფრიკის რეგიონებში (CEMEA).

ჯანეტი ფლობს მეცნიერებათა მაგისტრის ხარისხს დიპლომატიური მომსახურებების მიმართულებით ჯორჯთაუნის უნივერსიტეტისგან, ვაშინგტონი და მიღებული აქვს ისტორიის ბაკალავრის ხარისხი კენიონის კოლეჯში, ოჰაიო. ის ასევე სწავლობდა ბეირუთის ამერიკულ უნივერსიტეტში, ლიბანში.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- ასტანას საერთაშორისო ბირჟის საბჭოს წევრი და აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე
- „ეარ ასტანას“ საბჭოს წევრი, ყაზახეთი
- ამერიკის სავაჭრო პალატის ვიცე პრეზიდენტი ბულგარეთსა და ყაზახეთში და საბჭოს წევრი რუმინეთში
- მოღვაწეობდა ფულბრაიტის ასოციაციაში უნგრეთში, რუმინეთსა და ბულგარეთში და იყო თავმჯდომარე ბულგარეთში
- ბრიტანეთის ბიზნეს ასოციაციის საბჭოს წევრი ყაზახეთში
- კენიონის კოლეჯის კურსდამთავრებულთა ასოციაციის წევრი

კომიტეტის წევრობა

- ანაზღაურების კომიტეტის წევრი
- რისკების კომიტეტის წევრი

ერან კლაინი
სამეთვალყურეო საბჭოს
დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი
წევრი

ბანკს 2021 წლის ივლისში შეუერთდა

გამოცდილება

- ხანგრძლივი გამოცდილება საბანკო, საკრედიტო, კაპიტალის ბაზრებისა და იურიდიულ სფეროში
- მნიშვნელოვანი გამოცდილება რისკების, კორპორაციული მართვის, სტრატეგიებისა და სტრუქტურირების მიმართულებით
- გამოცდილება ძლიერი განვითარებადი ბაზრების საბანკო და დაინტერესებული პირების მართვის მიმართულებით
- შესაბამისი გამოცდილება ინფორმაციის უსაფრთხოების რისკის მართვაში

ერანი გამოცდილი საერთაშორისო ბანკირი და ადვოკატია ისეთ წამყვან ფინანსურ ინსტიტუტებში წამყვან პოზიციაზე მუშაობის ოცწლიანი გამოცდილებით, როგორც არის „Commerzbank“, „Citibank“, „ING Financial Markets“ და „Deutsche Bank“ როგორც განვითარებულ, ისე - განვითარებად ბაზრებზე. ერანმა ღირებული ცოდნა შეიძინა კაპიტალის ბაზრებში, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების, საცალო დაკრედიტების, კორპორაციული მართვის, ლიკვიდობისა და საბალანსო უწყისის მართვის მიმართულებით, ასევე რისკების მართვის, აუდიტისა და სტრატეგიის განხორციელებაში. დღეს არის არააღმასრულებელი დირექტორი და რისკების კომიტეტის თავმჯდომარე უკრაინის უმსხვილეს ბანკში „პრივატბანკი“.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- არ უჭირავს მიმდინარე დამატებითი თანამდებობა საბჭოში

კომიტეტის წევრობა

- გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტის თავმჯდომარე
- ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტის წევრი
- რისკების კომიტეტის წევრი

პერ ანდერს ფასტი
სამეთვალყურეო საბჭოს
დამოუკიდებელი
არააღმასრულებელი წევრი

ბანკს 2021 წლის ივლისში შეუერთდა

გამოცდილება

- გენერალური დირექტორის და მაღალი რგოლის აღმასრულებლის დიდი გამოცდილება (20 წელზე მეტი) წამყვან ბანკებსა და სხვა ფინანსურ ინსტიტუტებში
- 30 წელზე მეტი დაგროვილი გამოცდილება დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორის როლში
- საფონდო ბირჟაზე კოტირებული სუბიექტების კორპორაციული მართვის, ხელმძღვანელობის და სტრატეგიული კონსულტაციის უნარები
- ფინანსური ანგარიშგების, ინვესტორებთან ურთიერთობისა და შიდა კონტროლების მართვის მნიშვნელოვანი გამოცდილება
- შესაბამისი გამოცდილება ფინანსური საინფორმაციო ტექნოლოგიების (fintech) და კრედიტის მართვის ინდუსტრიებში ევროპის მასშტაბით

განვლილი 25 წლის განმავლობაში პერ ანდერსი „SBAB ბანკის“, „Hoist Finance“ და „European Resolution Capital“-ის გენერალური დირექტორი იყო, ასევე ეკავა ფინანსური დირექტორის და უმაღლესი რგოლის სხვა აღმასრულებელი პოზიციები წამყვან ჩრდილოეთ ევროპულ ბანკში „SEB“. მას ასევე მიღებული აქვს სტრატეგიულ კონსულტანტად მუშაობის დიდი, 10-ზე მეტწლიანი გამოცდილება კომპანიებში „McKinsey & Company“ და „QVARTZ“ (დღეს „Bain & Company“). პერ ანდერსი 15-ზე მეტი წლის განმავლობაში იყო ევროპის ფინანსური ინსტიტუტების არააღმასრულებელი დირექტორი. ამასთან, მას აქვს 20-ზე მეტ ევროპულ ქვეყანაში, მათ შორის

უკრაინაში მუშაობის დიდი პროფესიული გამოცდილება, სადაც ის მსოფლიო ბანკის და ფინანსთა სამინისტროს კონსულტანტი იყო.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- დაგროვილი კაპიტალის მართვის მომსახურების კომპანიის „Lyra Financial Wealth“ თავმჯდომარე
- კერძო საინვესტიციო მართვის კომპანია „Atle Investment Management/Services“-ის საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა

- აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე
- რისკების კომიტეტის წევრი
- ანაზღაურების კომიტეტის თავმჯდომარე (დროებითი)

თიმოთის კირიაკოპულოსი
სამეთვალყურეო საბჭოს
დამოუკიდებელი
არააღმასრულებელი წევრი

ბანკს 2021 წლის ივლისში შეუერთდა

გამოცდილება

- ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალური კაპიტალის ბაზრებისა და რეგიონალურ საბანკო სექტორში, ასევე ზედამხედველობის ქვეშ მყოფ სუბიექტებში
- რისკების მართვის ექსპერტი, ინვესტორი, საინვესტიციო ბანკირი და ბალანსის ოპტიმიზატორი
- საოპერაციო ტრანსფორმაციის და კრიზისის მართვა სისტემური ბანკების და ფინანსურ-ტექნიკური მიმართულებით
- მართვის გამოცდილება, რისკებისა და აქტივების მართვის მიმოხილვის ძლიერი უნარი როგორც საფონდო ბირჟაზე კოტირებული სუბიექტების, ასევე სამთავრობო საწარმოებისთვის

თიმოთისი საბანკო მაღალჩინოსანია მნიშვნელოვანი საერთაშორისო გამოცდილებით. ის სპეციალიზდება საოპერაციო ტრანსფორმაციის სფეროებში, ბალანსის ოპტიმიზაციისა და რისკების მართვის, ფინანსური

ინჟინერინგის და საპორტფელო მენეჯმენტის მიმართულებით. ის საბერძნეთის სუვერენული ქონების მართვის ფონდის „Hellenic Corporation of Assets and Participations“ საბჭოში მსახურობს და არის ინვესტიციების და რისკების კომიტეტის თავმჯდომარე. თიმოთისი აღმასრულებელი დირექტორი და რისკების დირექტორი იყო „Piraeus Bank S.A.“-ში, რომელიც საფონდო ბირჟაზე კოტირებული ბერძნული ბანკია; იყო მმართველი დირექტორი „Goldman Sachs Inc.“-ის ძირითადი ფიქსირებული შემოსავლის ვალუტის და საქონლით ვაჭრობის განყოფილებაში და მუშაობდა საბჭოს და აღმასრულებელ თანამდებობებზე სადაზღვევო-ტექნიკური, ფინანსურ-ტექნიკური, ფინანსური მომსახურების და საკონსულტაციო სექტორებში.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- „Growthfund“-ის, საბერძნეთის ნაციონალური ფონდის ინვესტიციებისა და რისკების კომიტეტების საბჭოს წევრი და თავმჯდომარე

კომიტეტის წევრობა

- რისკების კომიტეტის თავმჯდომარე
- აუდიტის კომიტეტის წევრი
- ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტის წევრი

რაჯეევ სონი
სამეთვალყურეო საბჭოს
დამოუკიდებელი
არააღმასრულებელი წევრი

**ბანკს 2021 წლის ნოემბერში შეუერთდა
გამოცდილება**

- გლობალური კორპორაციული მართვის ძლიერი 40-წლიანი გამოცდილება
- მნიშვნელოვანი საკონსულტაციო და აღმასრულებელი გამოცდილება ტექნოლოგიურ და კიბერ-უსაფრთხოების კომპანიებში ფინანსური მომსახურებისა და სხვა ინდუსტრიულ სექტორებში
- დიდი გამოცდილება ადამიანური რესურსების მართვაში
- შესაბამისი გამოცდილება ინფორმაციის უსაფრთხოების რისკის მართვაში

რაჯეევს კორპორაციული ზრდის უფროსი აღმასრულებლის 40-წლიანი გამოცდილება აქვს. ის სპეციალიზდება ციფრულ ტექნოლოგიებში და საქმიანობდა ფინანსური მომსახურების და სხვა ინდუსტრიულ სექტორებში ევროპაში, ჩრდილოეთ ამერიკასა და აზიაში. დღეს რაჯეევს უკავია აღმასრულებელი თავმჯდომარის და არააღმასრულებელი დირექტორის პოზიციები, ოქსფორდის უნივერსიტეტის სამედიცინო ტექნოლოგიური ინოვაციების კომპანიაში შპს „OXSIGT“. ადრე იყო შპს „Zensar“-ის საინფორმაციო ტექნოლოგიების გლობალური სამსახურის გენერალური დირექტორის უფროსი კონსულტანტი გაერთიანებულ სამეფოში და საკონსულტაციო საბჭოს წევრი აშშ-ის სილიკონის ველის კიბერუსაფრთხოების კომპანიაში „Garble Cloud Inc.“. მანამდე რაჯეევს მიღებული ჰქონდა საოპერაციო გამოცდილება „HCL Technologies and Mphasis, a Hewlett Packard company“-ის პრეზიდენტის თანამდებობაზე მუშაობით. რაჯეევი მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის ექსპერტი იყო დაბალი ნაზშირბადის ეკონომიკური კეთილდღეობის სამუშაო ჯგუფში და მონაწილეობდა კლიმატის ცვლილების შესახებ დისკუსიებში დავოსის ზაფხულის სამუშაო ეკონომიკურ ფორუმში.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- შპს „OXSIGT“-ის აღმასრულებელი თავმჯდომარე და საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა

- ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტის თავმჯდომარე
- გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტის წევრი
- კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტის წევრი

ნინო სუქნიძე
სამეთვალყურეო საბჭოს
დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი
წევრი

**ბანკს 2021 წლის ნოემბერში შეუერთდა
გამოცდილება**

- ფინანსური სერვისების ძლიერი გამოცდილება
- იურიდიულ მრჩევლად მუშაობის ხანგრძლივი გამოცდილება, ფინანსური მომსახურების წამყვან სექტორში გარიგებების და საფონდო ბირჟების მიმართულებით
- მართვის, მარეგულირებელი და რისკების მართვის მნიშვნელოვანი გამოცდილება, მათ შორის ლონდონის საფონდო ბირჟაზე რეგისტრირებულ კომპანიაში
- გამოცდილება საკონსულტაციო კომპანიებში სხვადასხვა სექტორში, მათ შორის სატელეკომუნიკაციო, ფარმაცევტულ, ენერგეტიკულ და კომერციულში.

ნინო ბიზნეს-იურისტია საქართველოს ბაზარზე 20-ზე მეტწლიანი გამოცდილებით. მას აქვს საფუძვლიანი ცოდნა და გამოცდილება პრაქტიკის სხვადასხვა სფეროში, მათ შორის საბანკო, ფინანსურ,

კორპორაციულ, მარეგულირებელ, კონკურენციისა და კაპიტალის ბაზრებზე. დღეს წინა იურიდიული ფირმის - შპს „სუქნიძე და პარტნიორები“ მმართველი პარტნიორია. 2017-2020 წლებში ის სს „საქართველოს ბანკის“ გენერალური მრჩეველი იყო. ბანკში მოსვლამდე ის სხვადასხვა თანამდებობაზე იყო საერთაშორისო იურიდიულ ფირმებში „Dentons“ და „DLA Piper“ 11 წელზე მეტი ხნის განმავლობაში.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- საქართველოს ვაჭრობისა და მრეწველობის პალატის ვიცე პრეზიდენტი
- „Care Caucasus“ - ქართული საექსპლუატაციო ორგანიზაციის საბჭოს წევრი

კომიტეტის წევრობა

- აუდიტის კომიტეტის წევრი
- კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტის წევრი

დაინიშნა 2016 წლის აპრილში

გამოცდილება

- წამყვანი ბანკირი კავკასიასა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში
- 25-ზე მეტწლიანი გამოცდილება სტრატეგიულ და ფინანსურ ხელმძღვანელობაში
- სტრატეგიული დაგეგმვის და განვითარების, სტარტაპების და ფინანსურ-ტექნიკური მართვის, შერწყმისა და შესყიდვების და კაპიტალის და სასესხო კაპიტალის, თანხების მოზიდვის და ინვესტირებთან ურთიერთობების საფუძვლიანი ცოდნა და გამოცდილება.

ვახტანგ ბუცხერიძე

აღმასრულებელი დირექტორი

ვახტანგს საბანკო და ფინანსურ სექტორში მუშაობის 30-ზე მეტწლიანი გამოცდილება აქვს. ის ჯგუფს შემოუერთდა 1992 წელს საქართველოში მისი დაფუძნების მომენტიდან - სტარტაპის ეტაპიდან მიმდინარე ბაზრის ლიდერ ფინანსურ ინსტიტუტად ჩამოყალიბებამდე. ის „თიბისი ბანკს“ 1993 წელს უფროსი მენეჯერის სახით შეუერთდა და 1996 წელს დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე გახდა. 1998 წლიდან მას ეკავა სს „თიბისი ბანკის“ აღმასრულებელი დირექტორის თანამდებობა და დაინიშნა კომპანიის აღმასრულებელ დირექტორად 2016 წლის მაისში.

ვახტანგი ცნობილი ბანკირია კავკასიასა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში და მიღებული აქვს რამდენიმე პრესტიჟული ჯილდო, მათ შორის მიღებული აქვს 2011 წლის საუკეთესო ბანკირის ჯილდო GUAM-ის (საქართველო-უკრაინა-აზერბაიჯანი-მოლდოვა) მიერ - ეს არის დემოკრატიისა და ეკონომიკური განვითარების ორგანიზაციის ჯილდო და ასევე წლის გენერალური დირექტორის წოდება (2014) ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში და დსთ-ში EMEA-ს (ევროპა, ახლო აღმოსავლეთი და აფრიკა) ფინანსური ჟურნალისგან. 2019 წლის მარტის თვეში მან სპეციალური ჯილდო - „Responsible Capitalism in Adversity“ მიიღო პრესტიჟული ორგანიზაციისგან „FIRST“ - მრავალდისციპლინარული საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომლის მიზანია დიალოგის ხელშეწყობა ლიდერებს შორის მრეწველობაში, ფინანსებსა და მთავრობებში.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- საქართველოს ბანკების ასოციაციის საბჭოს წევრი
- საქართველოს ბიზნეს-ასოციაციის საბჭოს წევრი
- Visa-ს ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის, შუა აღმოსავლეთის და აფრიკის (CEMEA) ბიზნეს-საბჭოს წევრი

მარია ლუიზა ჩიკონიანი - ყოფილი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი

ქალბატონმა ჩიკონიანმა საბჭო 2022 წლის 14 სექტემბერს დატოვა მისი სხვა პროფესიული ვალდებულებების გამო.

კომპანიის დირექტორთა საბჭოს კომიტეტები

„PLC საბჭო“ გარკვეული პასუხისმგებლობის დელეგირებას ახდენს მის კონკრეტულ კომიტეტებზე და მათგან იღებს მხარდაჭერას. კომიტეტები განიხილავენ და რეკომენდაციებს გასცემენ მათზე დელეგირებულ საკითხებზე. „PLC საბჭოს“ სტრუქტურაში ექვსი კომიტეტია: აუდიტის კომიტეტი, ანაზღაურების კომიტეტი, კორპორაციული მართვისა და ნომინაციის კომიტეტი, რისკების კომიტეტი, ტექნოლოგიებისა და მონაცემების კომიტეტი, გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი. თითოეული კომიტეტის კომპეტენციები მათი სამუშაო დავალებით განისაზღვრება.

აუდიტის კომიტეტი

აუდიტის კომიტეტი, რომელიც გარე აუდიტორებთან, შიდა კონტროლებთან და ფინანსურ ანგარიშგებასთან ურთიერთობს, ასევე აქვს კომუნიკაცია ბაზართან და მარეგულირებლებთან. აუდიტის კომიტეტი მოქმედებს ხელმძღვანელობისგან დამოუკიდებლად, მისი აქციონერების ფუდიციური ვალდებულების შესასრულებლად და იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მათი ინტერესები სათანადოდ არის დაცული შიდა კონტროლების, ფინანსური ანგარიშგების და მარეგულირებელ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის ეფექტურობის მხრივ, ასევე შესაბამისი ურთიერთობის შესანარჩუნებლად გარე აუდიტორებთან.

- TBC PLC-ის შიდა ფინანსური და არაფინანსური კონტროლების გადახედვა შიდა კონტროლის სტრუქტურის ეფექტურობის უზრუნველსაყოფად და მათი ცვლილების შესახებ, ასევე TBC PLC-ის რისკების კომიტეტთან დაკავშირებით ნებისმიერი რეკომენდაციის გადახედვა; ჯგუფის შიდა კონტროლის, რისკების მართვის, შესაბამისობის უზრუნველყოფის და მმართველობის ფუნქციების შეფასება, მართვა და მონიტორინგი;
- ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისობის მონიტორინგი იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ისინი აკმაყოფილებდნენ ყველა საკანონმდებლო მოთხოვნას და შესაბამის საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტს, ასევე იმის უზრუნველსაყოფად, რომ განსჯის ყველა სფერო სრულად იყოს გათვალისწინებული „PLC საბჭოსთვის“ TBC PLC-ის შესახებ სამართლიანი, დაბალანსებული და გასაგები რეკომენდაციის გაცემამდე.
- ჯგუფის შიდა აუდიტორული საქმიანობების ეფექტურობის და დამოუკიდებლობის გათვალისწინება და მისი ურთიერთობა გარე აუდიტორებთან; და
- რეკომენდაციების გაცემა „PLC საბჭოზე“ ჯგუფის გარე აუდიტორების დანიშვნასთან, განმეორებით დანიშვნასთან და მოხსნასთან დაკავშირებით და მათი ანაზღაურების და დასაქმების პირობების დამტკიცება.

რისკების კომიტეტი

რისკების კომიტეტი TBC PLC-ის შესაძლო რისკებზე და კაპიტალთან დაკავშირებულ საკითხებზეა ორიენტირებული. რისკების კომიტეტის უპირატესი მიზანია „PLC საბჭოს“ დახმარება რისკების მართვის და ფუნქციების და პასუხისმგებლობების შესრულებაში.

რისკების კომიტეტი ასევე პასუხისმგებელია რისკის კულტურის უზრუნველყოფაზე TBC PLC-ის კულტურის შესაბამისად და ის ჯგუფს ეხმარება რისკის დასაშვები დონის, რისკის მასშტაბის და კატეგორიების განსაზღვრაში, რომელსაც „PLC საბჭო“ ჯგუფისთვის მისაღებად მიიჩნევს.

ამ მიზნის მისაღწევად რისკების კომიტეტი პასუხს აგებს მისი დასკვნების გადახედვასა და „PLC საბჭოსთვის“ წარდგენაზე ჯგუფის რისკების მართვის სტრუქტურის ფარგლებში, რაც მოიცავს რისკებთან დაკავშირებულ პრინციპებს, პოლიტიკებს, მეთოდოლოგიებს, სისტემებს, პროცესებს, პროცედურებს და ადამიანებს. ეს ასევე გულისხმობს რისკის პრინციპებსა და პოლიტიკებში ახალი ან არსებითი ცვლილებების განხილვას, ასევე ნებისმიერი მოქმედების გადახედვას, რაც წარმოიქმნება ამგვარი პოლიტიკის არსებითი დარღვევით. რისკების კომიტეტი მჭიდროდ თანამშრომლობს აუდიტის კომიტეტთან და გეგმავს ერთობლივ შეხვედრებს საერთო საკითხებთან დაკავშირებით.

რისკების კომიტეტი „PLC საბჭოს“ კონსულტაციას უწევს სტრატეგიული ოპერაციების შესახებ, რომლებიც მიმართულია რისკის ასპექტებზე, რისკის დასაშვები დონის და რისკის მიმართ ჯგუფის ამტანობაზე. რისკების კომიტეტი განიხილავს და ამტკიცებს შიდა რისკების მართვის შესახებ ანგარიშგებას და ჯგუფის სიგოცხლისუნარიანობის შესახებ ანგარიშს, რომლებიც TBC PLC-ის ყოველწლიურ ანგარიშგებაშია შესული. ის უზრუნველყოფს იმ განვითარებადი და ძირითადი რისკების დეტალურ შეფასებას, რომლებიც ჯგუფის წინაშე

დგას, მათ შორის რისკებისა, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ბიზნეს-მოდელს, მომავალ შესრულების მაჩვენებლებს, გადახდისუნარიანობას და ლიკვიდურობას.

ანაზღაურების კომიტეტი

ანაზღაურების კომიტეტი ხელმძღვანელობს ანაზღაურებასთან დაკავშირებულ საკითხებს, როგორც არის ანაზღაურების ისეთი დონის განსაზღვრა, რომელიც ხელს უწყობს ადამიანური რესურსების მოზიდვას და შენარჩუნებას და ამის დაბალანსებას ჩვენი დაინტერესებული პირებისთვის მისაღები ანაზღაურების დონით. ანაზღაურების კომიტეტი პასუხს აგებს ჯგუფის ანაზღაურების პოლიტიკის პრინციპების შედგენასა და მიმოხილვაზე და TBC PLC-ის და ბანკის აღმასრულებელი დირექტორების ანაზღაურების საკითხების განსაზღვრასა და დამტკიცებაზე, ასევე ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრების (გენერალური დირექტორის მოადგილეები) მართვაზე. ანაზღაურების კომიტეტმა ასევე უნდა გადახედოს დაქირავებულ პირთა ანაზღაურების სტრუქტურის ნებისმიერ მნიშვნელოვან ცვლილებას TBC PLC-ის შიგნით. ანაზღაურების კომიტეტი ასევე ვალდებულია გასცეს ანგარიში TBC PLC-ის ანაზღაურების პოლიტიკის და პროცედურების შესახებ, რომლებიც TBC PLC-ის ყოველწლიურ ანგარიშში იქნება ჩართული და უზრუნველყოფს იმას, რომ ამგვარი ანგარიში ყოველწლიურად წარედგინოს აქციონერებს დასამტკიცებლად.

კორპორაციული მმართველობის და ნომინაციის კომიტეტი

კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტი პასუხს აგებს ნიჭიერი თანამშრომლების მართვაზე და ნომინირებაზე, ასევე საკადრო რეზერვის გეგმის განსაზღვრაზე „PLC საბჭოსა“ და აღმასრულებელი გუნდისთვის.

ჯგუფს შიგნით კორპორაციული მმართველობის განვითარებასა და ფუნქციონირებასთან მიმართებით, კორპორაციული მმართველობის და ნომინაციის კომიტეტის მთავარი პასუხისმგებლობებია:

- კორპორაციულ მართვასთან დაკავშირებული სახელმძღვანელო მითითებების ცვლილების დამტკიცება, ჯგუფის ამგვარ გაიდლაინებთან და მოქმედ საკანონმდებლო და მარეგულირებელ მოთხოვნებთან შესაბამისობის მონიტორინგი და, საჭიროების შემთხვევაში, „PLC საბჭოსთვის“ რეკომენდაციების გაცემა ამგვარი ცვლილებების ან დამატებითი მოქმედებების თაობაზე;
- დამოუკიდებლობის სტანდარტების გადახედვა „PLC საბჭოს“ წევრებისთვის; და
- „PLC საბჭოს“ და მისი კომიტეტების შესრულების მაჩვენებლების და ეფექტურობის შეფასების პროცესის მონიტორინგი და შეფასება (მათ შორის ამ კომიტეტის ყოველწლიური ეფექტურობის თვითშეფასება);

ნომინირებასთან დაკავშირებით კომიტეტის მთავარი პასუხისმგებლობები მოიცავს შემდეგს:

- „PLC საბჭოს“ სტრუქტურის, ზომის და შემადგენლობის რეგულარულად მიმოხილვა, მისი უნარების, გამოცდილების, დამოუკიდებლობის და ცოდნის მიმდინარე ბალანსის შეფასების, მათ შორის დივერსიფიკაციის და გენდერული თანასწორობის გათვალისწინებით;
- სხვადასხვა გამოცდილების მქონე კანდიდატების გამოვლენა და რეკომენდაციების მიცემა „PLC საბჭოსთვის“ ამ უკანასკნელის შემადგენლობის შესახებ;
- „PLC საბჭოს“ თავმჯდომარის და მისი უფროსი დამოუკიდებელი წევრის დახმარება ყოველწლიური შეფასების პროცესის განხორციელებაში „PLC საბჭოს“ და მისი კომიტეტების მთლიანი და ინდივიდუალური შესრულების მაჩვენებლების და ეფექტურობის შესაფასებლად;
- „PLC საბჭოსთვის“ ხანგრძლივ პერიოდში რეკომენდაციების გაცემა მისი საკადრო რეზერვის გეგმის შესახებ.

ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტი (T&D)

ტექნოლოგიური და მონაცემების კომიტეტი, რომელიც 2021 წლის ივნისში შეიქმნა, „PLC საბჭოს“ ეხმარება სტრატეგიის მნიშვნელოვანი დრაივერების, მონაცემების დამუშავებასა და კიბერ-საკითხებთან, ასევე IT რესურსებთან დაკავშირებული საკითხების გადახედვაში.

ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტის მიზანია „PLC საბჭოსთვის“ ინფორმაციის მიწოდება და მისი მხარდაჭერა შემდეგში:

- კომპანიის და მისი შვილობილი კომპანიების ტექნოლოგიების და მონაცემების დამუშავების სტრატეგიის მიმოხილვა ჯგუფის სტრატეგიული გეგმის ფარგლებში, რომელიც „PLC საბჭოს“ მიერ არის დამტკიცებული;
- ხელმძღვანელობის მუშაობის მეთვალყურეობა ჯგუფის არსებულ IT სტრატეგიაში, საქმიანი და მარეგულირებელი მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით.

გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი

გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი, რომელიც 2022 წლის იანვარში დაფუძნდა, უზრუნველყოფს კომპანიის მუდმივ ორიენტირებას გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობით საკითხებზე, რომლებიც მნიშვნელოვანია ყველა ჩვენი დაინტერესებული პირისთვის. ამ კომიტეტის მიზანია „PLC საბჭოს“ მხარდაჭერა და კონსულტირება შემდეგ საკითხებთან დაკავშირებით:

- კომპანიის და მისი შვილობილი კომპანიების გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (i) სტრატეგიის, (ii) პოლიტიკისა და (iii) პროგრამების განხორციელების ზედამხედველობა და იმის უზრუნველყოფა, რომ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგია მოიცავდეს ჯგუფის ყველა შესაბამის საქმიანობას;
- ღირებულებების, ქცევისა და კულტურის საერთო ხედვის დანერგვის ხელშეწყობა და ხელმძღვანელობის საქმიანობის ზედამხედველობა, რაც გულისხმობს ჯგუფში (i) ეთიკის კულტურის, (ii) სათანადო ქცევის და (iii) თანამშრომელთა ეთიკური ინკლუზიურობის წახალისებას.

თითოეული კომიტეტის ფუნქციები დეტალურად იხილეთ მათ სამუშაო დავალებებში შემდეგ ბმულზე: <https://www.tbcbankgroup.com/esg/governance/committees/>

კომპანიის მართვის „სარკისებური სტრუქტურის“ პოლიტიკის შესაბამისად, სამეთვალყურეო საბჭოს ერთნაირი საკომიტეტო სტრუქტურა აქვს, მათ შორის კომიტეტების შემადგენლობის მხრივაც.

საბჭოს კომიტეტების წევრების შემადგენლობა⁶ 2023 წლის 24 აპრილის მდგომარეობით ასეთი იყო:

Member	Audit Committee	Risk Committee	Remuneration Committee	CGN Committee	Technology & Data (T&D) Committee	ESG & Ethics Committee
Arne Berggren (Chairman)			👤	👤		
Tsira Kemularia (SID)	👤		👤			👤
Janet Heckman		👤	👤			
Eran Klein		👤			👤	👤
Per Anders Fasth	👤	👤	👤			
Thymios Kyriakopoulos	👤	👤			👤	
Rajeev Sawhney				👤	👤	👤
Nino Suknidze	👤			👤		

👤 Chairperson   👤 Member

⁶ ჯანეტ ჰემანის წევრობა სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტებში ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის დასტურის მიღებას.

კომპანიის დირექტორთა საბჭოს წევრთა დამოუკიდებლობა

„PLC საბჭოს“ და სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა შესაბამისი კომიტეტების ჩათვლით იდენტიფიცირებული, არააღმასრულებელი წევრობის თვალსაზრისით.

კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტს „PLC საბჭოსგან“ მიღებული აქვს „PLC საბჭოს“ არააღმასრულებელი წევრების დამოუკიდებლობის შეფასების უფლებამოსილება, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის შესაბამისად. მას შეფასებული და დადასტურებული აქვს, რომ „PLC საბჭოს“ ყველა არააღმასრულებელი წევრი, რომლის კანდიდატურა წლიური საერთო კრების კენჭისყრაზე ან განმეორებითი არჩევნების კენჭისყრაზე დგება, დამოუკიდებლად არის მიჩნეული. ეს დასკვნა მიღებულ იქნა ყველა იმ გარემოების გათვალისწინების შემდეგ, რასაც შესაძლოა შეეღობა, ან შესაძლოა რომ შეღობოს მათი დამოუკიდებლობა. გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის შესაბამისად, „PLC საბჭოს“ თითოეული წევრი ვალდებულია დაუყოვნებლივ აცნობოს საბჭოს ისეთი ნებისმიერი მოვლენის შესახებ, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს მის დამოუკიდებლობაზე. ამავდროულად, სამეთვალყურეო საბჭოს ყველა არააღმასრულებელი წევრი, ასევე მიჩნეულნი არიან დამოუკიდებლად საქართველოს კორპორაციული მართვის კოდექსით დადგენილი კრიტერიუმების შესაბამისად.

დივერსიფიკაცია და ინკლუზიურობა

ჯგუფი აქტიურად მუშაობს გამოცდილების, დივერსიფიკაციის და დამოუკიდებლობის სათანადო კომბინაციის შენარჩუნებაზე „PLC საბჭოში“. „PLC საბჭო“ იცავს ფილოსოფიას, რომ დივერსიფიცირებული ატრიბუტები მას საშუალებას აძლევს დააფიქსიროს საფუძვლიანი მოსაზრებები და გასწიოს კონსულტაციები სტრატეგიასთან დაკავშირებულ და სხვა საკითხებზე, და ამგვარად ადეკვატურად განახორციელოს ზედამხედველობის მოვალეობა. „PLC საბჭოს“ უნარების მატრიცა არსებული დირექტორების გამოცდილების და ცოდნის, მათი არსებითი უნარების ან კომპეტენციების და TBC PLC-ის მომავალი საჭიროებების სტრატეგიული მოთხოვნების გამოვლენის საშუალებას იძლევა.

„PLC საბჭო“ განსაზღვრავს დივერსიფიკაციის უზრუნველყოფის მნიშვნელობას და გამოავლენს ჩვენი ბიზნესის მნიშვნელოვან სარგებელს, რომელიც მომდინარეობს დივერსიფიცირებული გამოცდილების მქონე „PLC საბჭოს“ და ხელმძღვანელი გუნდის მხრიდან, რაც მოიცავს დიდ გამოცდილებას, კულტურულ ცოდნას და სხვადასხვა პერსპექტივას განხილვებში და აუმჯობესებს გადაწყვეტილების მიღების ხარისხს.

2020 წლის სექტემბერში საბჭომ მიიღო დივერსიფიკაციის პოლიტიკა, რომელიც ბოლოს 2022 წლის დეკემბერში გადაიხედა. პოლიტიკა უზრუნველყოფს იმას, რომ „PLC საბჭოში“ თანამდებობაზე დანიშნით მოხდეს დივერსიფიკაციასა და ინკლუზიურობასთან დაკავშირებული ჯგუფის მიზნების მიღწევაში კონტრიბუცია. 2021 და 2022 წლებში საბჭო ორიენტირებული იყო მისი უახლესი არააღმასრულებელი წევრების შერჩევასა და დანიშვნაზე, ასევე TBC PLC-ის კულტურისა და ღირებულებების ხელშეწყობაზე საბჭოს შიგნით, დაბალანსებული ხელმძღვანელობის უზრუნველსაყოფად. „PLC საბჭოს“ დივერსიფიკაციის პოლიტიკა ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com. 2023 წელს საბჭო განიხილავს როგორ გავრცელდეს ეს პოლიტიკა მის ძირითად კომიტეტებზე.

„PLC საბჭო“ განაგრძობს „Parker Review“-ს მოთხოვნებთან შესაბამისობას, რაც გულისხმობს საბჭოში სულ მცირე ერთი BAME (შავკანიანი, აზიელი და ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელი) წევრის ყოლას და ჯგუფი გეგმავს მომავალშიც დააკმაყოფილოს ეს რეკომენდაციები. „PLC საბჭო“ მოწოდებულია უზრუნველყოს გენდერულ დივერსიფიკაციასთან დაკავშირებით „FTSE Women Leaders Review“-ის მიერ გაცემული მიზნების დაკმაყოფილება. წინამდებარე წლიური ანგარიშის გამოცემის თარიღის მდგომარეობით, ცხრა წევრიდან სამი (33%) ქალია, ხოლო საბჭოს წამყვანი თანამდებობებიდან ერთ-ერთიც ქალს უჭირავს. „PLC საბჭო“ განაგრძობს თანამდებობებზე დანიშვნას საბჭოს დივერსიფიკაციასთან დაკავშირებული მიზნების მხარდაჭერის გზით.

დირექტორთა საბჭოს და კომიტეტის სხდომებზე დასწრება

„PLC საბჭოს“ და კომიტეტის სხდომებზე დასწრების გრაფიკი მოცემულია ქვემოთ. 2022 წლის განმავლობაში „PLC საბჭომ“ განაგრძო პერსონალური და სატელეფონო კონფერენციის სახით მოწყობილი შეხვედრების ეფექტურად განხორციელება. ყველა კომიტეტს თავმჯდომარე უძღვება და მისი წევრები „PLC საბჭოს“ ერთპიროვნული არააღმასრულებელი წევრები არიან. საბჭოს თითოეული კომიტეტის თავმჯდომარე „PLC საბჭოს“ შეხვედრაზე წარმოადგენს ანგარიშს კომიტეტის საქმიანობის შესახებ, მათ შორის საკითხებზე, რომლებიც კომიტეტის რეკომენდაციით საჭიროებს „PLC საბჭოს“ მიერ დამტკიცებას. კომიტეტის დღის წესრიგის და კომიტეტის შეხვედრის მიმდინარეობის განსაზღვრის პროცესი „PLC საბჭოს“ ანალოგიურია.

PLC საბჭოს და კომიტეტის სხდომებზე დასწრება 2022 წელს იყო შემდეგი:

საბჭოს წევრი	საბჭო	ანაზღაურების კომიტეტი	აუდიტის კომიტეტი	რისკების კომიტეტი	კორპორაციული მმართველობის და ნომინაციის კომიტეტი	გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი	ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტი
არნე ბერგერნი	26/26	8/8	-	-	10/10	-	-
ცირა კეულარია ⁷	26/26	1/1	11/11	-	1/1	5/5	-
პერ ანდერს ფასთი	26/26	8/8	11/11	17/17	-	-	-
ერან კლანი	26/26	0/0	-	17/17	-	5/5	5/5
თიმოს კირაკოპულსი	26/26	0/0	11/11	17/17	-	-	5/5
რაჯეევ სონი ⁸	26/26	0/0	-	-	9/9	5/5	5/5
ნინო სუქნიძე ⁹	26/26	7/7	11/11	-	9/9	-	-
მარია ლუიზა ჩიკონიანი ¹⁰	20/20	7/7	-	13/13	7/7	-	-
ვახტანგ ბუცხრიკიძე	26/26	-	-	-	-	-	-

სამეთვალყურეო საბჭოს და კომიტეტის სხდომებზე დასწრება 2022 წელს იყო შემდეგი:

საბჭოს წევრი	საბჭო	ანაზღაურების კომიტეტი	აუდიტის კომიტეტი	რისკების კომიტეტი	კორპორაციული მმართველობის და ნომინაციის კომიტეტი	გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი	ტექნოლოგიების და მონაცემების კომიტეტი
არნე ბერგერნი	25/25	7/7			9/9		
ცირა კეულარია ¹¹	25/25	1/1	10/10		1/1	5/5	
პერ ანდერს ფასთი	25/25	7/7	10/10	17/17			
ერან კლანი	25/25			17/17		5/5	4/4
თიმოს კირაკოპულსი	25/25		10/10	17/17			4/4
რაჯეევ სონი ¹²	25/25				8/8	5/5	4/4
ნინო სუქნიძე ¹³	25/25	6/6	10/10		8/8		
მარია ლუიზა ჩიკონიანი ¹⁴	19/19	6/6		11/11	6/6		

⁷ ცირა კეულარიამ კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტი და ანაზღაურების კომიტეტი 2022 წლის 28 იანვარს დატოვა;

⁸ რაჯეევ სონი კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტს 2022 წლის 28 იანვარს შემოუერთდა;

⁹ ნინო სუქნიძე კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტს და ანაზღაურების კომიტეტს 2022 წლის 28 იანვარს შემოუერთდა, ხოლო 2023 წლის 23 თებერვალს დატოვა ანაზღაურების კომიტეტი;

¹⁰ მარია ლუიზა ჩიკონიანმა „PLC საბჭო“ 2022 წლის 14 სექტემბერს დატოვა.

¹¹ ცირა კეულარიამ კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტი და ანაზღაურების კომიტეტი 2022 წლის 28 იანვარს დატოვა;

¹² რაჯეევ სონი კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტს 2022 წლის 28 იანვარს შემოუერთდა;

¹³ ნინო სუქნიძე კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტს და ანაზღაურების კომიტეტს 2022 წლის 28 იანვარს შემოუერთდა, ხოლო 2023 წლის 23 თებერვალს დატოვა ანაზღაურების კომიტეტი;

¹⁴ მარია ლუიზა ჩიკონიანმა „PLC საბჭო“ 2022 წლის 14 სექტემბერს დატოვა.

პასუხისმგებლობების განაწილება

აღმასრულებელ და არააღმასრულებელ პასუხისმგებლობები მკაფიოდ არის გამოიჯნული, რაც ანგარიშვალდებულებას და ზედამხედველობის განხორციელებას უწყობს ხელს. თავმჯდომარის და აღმასრულებელი დირექტორის ფუნქციები გამოიჯნულია; მათი პასუხისმგებლობები გარკვევით არის განსაზღვრული წერილობით და რეგულარულად გადაიხედება „PLC საბჭოს“ მიერ.

თავმჯდომარე	„PLC საბჭოს“ უფროსი დამოუკიდებელი წევრი	„PLC საბჭოს“ არააღმასრულებელი წევრები
<p>თავმჯდომარის ფუნქციები მოიცავს:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „PLC საბჭოს“ ეფექტურად წარმართვის პასუხისმგებლობა და იმის უზრუნველყოფა, რომ საბჭო იყოს სათანადოდ დაბალანსებული ჯგუფის სტრატეგიული მიზნების მისაღწევად – საბჭოს კულტურის ხელშეწყობა, რომელიც გათვალისწინებულია კარგი მმართველობის პრინციპებში და უზრუნველყოფს გამჭვირვალობას, განხილვებს და გამოწვევებს – უზრუნველყოფა იმისა, რომ „PLC საბჭო“ მთლიანობაში სრულ და კონსტრუქციულ როლს ასრულებს სტრატეგიის შემუშავებაში და რომ არსებობს საკმარისი დრო საბჭოს განხილვებისთვის – ეფექტური ურთიერთმოქმედება საბჭოსა და მის აქციონერებს შორის 	<p>უფროსი დამოუკიდებელი დირექტორის ფუნქციები მოიცავს:</p> <ul style="list-style-type: none"> – თავმჯდომარისთვის საცნობარო ჯგუფის უზრუნველყოფა და შუამავლის როლის შესრულება „PLC საბჭოს“ სხვა წევრებისთვის, საჭიროებიდან გამომდინარე – აქციონერებისთვის ხელმისაწვდომობას, თუ მათ ექნებათ საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ზანკის ჯგუფის“ კომუნიკაციის ჩვეულებრივი არხებით მოუგვარებელი საკითხები – სხვა არააღმასრულებელ წევრებთან შეხვედრა სულ მცირე წელიწადში ერთხელ თავმჯდომარის შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მიზნით და სხვა საჭირო შემთხვევებში 	<p>„PLC საბჭოს“ არააღმასრულებელი წევრების ფუნქციები მოიცავს:</p> <ul style="list-style-type: none"> – კონსტრუქციული გამოწვევების განსაზღვრა აღმასრულებელი პირებისთვის, მათი დახმარება სტრატეგიის შესახებ წინადადებების შემუშავებასა და შეთანხმებული შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების შესრულების ზედამხედველობაში – იმის უზრუნველყოფა, რომ რომელიმე პირს ან ჯგუფს არ ჰქონდეს გავლენა „PLC საბჭოს“ მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე – კეთილსინდისიერების და კორპორაციული მართვის უმაღლესი სტანდარტების ხელშეწყობა საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ზანკის ჯგუფში“ და კონკრეტულად „PLC საბჭოს“ დონეზე – სათანადო დონის ანაზღაურების განსაზღვრა აღმასრულებელი ხელმძღვანელი გუნდისთვის – ფინანსური ანგარიშგების მთლიანობის მიმოხილვა და იმის უზრუნველყოფა, რომ ადგილზე იყოს რისკების მართვის ძლიერი ფინანსური კონტროლები და სისტემები
<p>აღმასრულებელი დირექტორი</p>	<p>საბჭოს კომიტეტები</p>	<p>კომპანიის სამდივნო</p>
<p>აღმასრულებელი დირექტორის ფუნქციები მოიცავს:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ჯგუფის სტრატეგიის და კომერციული მიზნების შესრულება და „PLC საბჭოს“ და მისი კომიტეტების გადაწყვეტილებების შესრულება – თავმჯდომარის და „PLC საბჭოს“ ინფორმირება ჯგუფის წინაშე მდგარი მნიშვნელოვანი და სტრატეგიული საკითხების შესახებ – უზრუნველყოფა იმისა, რომ ჯგუფი საქმიანობას ახორციელებს კეთილსინდისიერების უმაღლესი სტანდარტების შესაბამისად, ჩვენი კულტურის შესაბამისად – ჯგუფის რისკების დასაშვები დონის მართვა – დირექტორთა საბჭო TBC PLC-ის გენერალურ დირექტორს ეხმარება ვალდებულებების შესრულებაში. ეს მოიცავს სტრატეგიის და ასოცირებული საოპერაციო გეგმების შემუშავებას და განხორციელებას, TBC PLC-ის პოლიტიკების განვითარებას, საოპერაციო და ფინანსური მაჩვენებლების მონიტორინგს და რისკის შეფასებას და კონტროლს. 	<p>„PLC საბჭო“ რამდენიმე პასუხისმგებლობის დელეგირებას ახდენს მის კონკრეტულ კომიტეტებზე და მათგან იღებს მხარდაჭერას. კომიტეტები განიხილავენ და რეკომენდაციებს გასცემს მათზე დელეგირებულ საკითხებზე. საბჭოს ფარგლებში ოთხი კომიტეტი ფუნქციონირებს: აუდიტის კომიტეტი, რისკების კომიტეტი, ანაზღაურების კომიტეტი და კორპორაციული მართვის და ნომინაციის კომიტეტი. 2021 და 2022 წლებში შეიქმნა ორი დამატებითი კომიტეტი ტექნოლოგიების სტრატეგიულ სფეროებსა და გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგიისა და კლიმატის ცვლილების საკითხებში „PLC საბჭოს“ მხარდაჭერის მიზნით.</p>	<p>2022 წლის აგვისტოში კომპანიის მდივნად დაინიშნა „LDC Nominee Secretary Limited“. კომპანიის მდივნის დანიშვნა და გადაყენება „PLC საბჭოს“ გადაწყვეტილების საკითხს წარმოადგენს.</p>

საბჭოს შეფასება

წელიწადში ერთხელ ტარდება შეფასების პროცესი, რომელიც ინდივიდუალურად განიხილავს საბჭოს, მისი კომიტეტების და „PLC საბჭოს“ წევრების შესრულების მაჩვენებლებს. ეს მიმოხილვა გამოავლენს ძლიერ და გასაუმჯობესებელ სფეროებს, აზიარებს სასწავლო გეგმებს ჩვენი „PLC საბჭოს“ წევრებისთვის და განსაზღვრავს ცოდნის, გამოცდილების ან დივერსიფიკაციის სფეროებს, რომლებიც საკადრო რეზერვის გეგმებში უნდა იყოს გათვალისწინებული.

2022 წელს TBC PLC-იმ დაიქირავა შპს „Lintstock“ „PLC საბჭოს“ სამწლიანი პერიოდის შესრულების მაჩვენებლების გადასახედად. შპს „Lintstock“ საკონსულტაციო ფირმაა, რომელიც საბჭოს ეფექტურობის მიმოხილვის მიმართულებით სპეციალიზდება და მას სხვა სახის კავშირი არ აქვს TBC PLC-სთან, ბანკთან ან „PLC საბჭოს“ რომელიმე წევრთან.

2022 წლის საბჭოს შეფასების შედეგები:

2022 წლის შეფასების უკუკავშირმა უჩვენა ძლიერი გაუმჯობესება ყველა სფეროში. მიმოხილვამ გამოავლინა, რომ „PLC საბჭოს“ ნახევარზე მეტი წინა 18 თვის განმავლობაშია დანიშნული და თავმჯდომარემ სანიმუშოდ განსაზღვრა გაუმჯობესების პრიორიტეტები. „PLC საბჭოს“ წევრებმა გამოთქვეს ძლიერი სურვილი ჯგუფს შემატონ ღირებულება და პრაგმატული და პროფესიონალური ფორმით მხარი დაუჭირონ ხელმძღვანელობას, ამავდროულად მის სამეთვალყურეო პოზიციაზე შესაბამისი არააღმასრულებელი საზღვრების დაცვის გზით.

„PLC საბჭოს“ აქვს შესაბამისი უნარები და გამოცდილება, ხოლო დამოკიდებულებამ „PLC საბჭოს“ წევრებს, ასევე საბჭოსა და ხელმძღვანელობას შორის დადებითი შეფასება მიიღო. „PLC საბჭოს“ მიერ მიღებული ინფორმაცია იყო მაღალი ხარისხის, საბჭოს შეხვედრები სათანადოდ იმართება, მათ შორის დღის წესრიგის დაცვის და „PLC საბჭოს“ წევრების ჩართულობის მხრივ. მიმოხილვასთან დაკავშირებულ განხილვებზე „PLC საბჭო“ შეთანხმდა 2023 წელს ყურადღება გაამახვილოს განვითარების გაგრძელებაზე.

წლიური საერთო კრება

2022 წელს წლიური საერთო კრება ჩატარდა „Baker McKenzie“-ის ოფისში მისამართზე: New Bridge-ის ქუჩა #100, ლონდონი EC4V 6JA.

2023 წლის საერთო კრების შეტყობინება ყველა აქციონერს შეხვედრამდე სულ მცირე 21 სამუშაო დღით ადრე გაეგზავნება და ასევე გამოქვეყნდება ჩვენს ინვესტორებთან ურთიერთობის ვებგვერდზე: www.tbcbankgroup.com. დადგენილებებზე კენჭისყრას გამოაცხადებს მარეგულირებელ საინფორმაციო სამსახური და მისი შედეგი გამოქვეყნდება ჩვენს ინვესტორებთან ურთიერთობის ვებგვერდზე www.tbcbankgroup.com.

4.2 სს „თიბისი ბანკის“ დირექტორთა საბჭო

ხელმძღვანელი პირების ბიოგრაფიები

ვახტანგ ტუცხრიკიძე
გენერალური დირექტორი

„თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის თანამდებობა და დაინიშნა კომპანიის აღმასრულებელ დირექტორად 2016 წლის მასში.

ვახტანგი ცნობილი ბანკირია კავკასიასა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში და მიღებული აქვს რამდენიმე პრესტიჟული ჯილდო, მათ შორის 2011 წლის საუკეთესო ბანკირი GUAM-ის (საქართველო-უკრაინა-აზერბაიჯანი-მოლდოვა) მიერ - ეს არის დემოკრატიისა და ეკონომიკური განვითარების ორგანიზაციის ჯილდო და წლის გენერალური დირექტორი (2014) ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპაში და დსთ-ში EMEA-ს (ევროპა, ახლო აღმოსავლეთი და აფრიკა) ფინანსური ჟურნალის მიერ. 2019 წლის მარტის თვეში მან სპეციალური ჯილდო მოიგო პასუხისმგებელი კაპიტალიზმში უარყოფით პირობებში პრესტიჟული FIRST ორგანიზაციისგან - მრავალდისციპლინარული საერთაშორისო საქმეთა ორგანიზაცია, რომლის მიზანია დიალოგის ხელშეწყობა ლიდერებს შორის მრეწველობაში, ფინანსებსა და მთავრობაში.

მიმდინარე გარე (ჯგუფს მიღმა) არააღმასრულებელი თანამდებობები

- საქართველოს ბანკების ასოციაციის საბჭოს წევრი
- საქართველოს ბიზნეს-ასოციაციის საბჭოს წევრი
- Visa-ს ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის, შუა აღმოსავლეთის და აფრიკის (CEMEA) ბიზნეს-საბჭოს წევრი

გიორგი მეგრელიშვილი
გენერალური დირექტორის
მოადგილე, ფინანსური დირექტორი

გამოცდილება

- წამყვანი ბანკირი კავკასიასა და აღმოსავლეთ ევროპის რეგიონში
- 25-ზე მეტწლიანი გამოცდილება სტრატეგიულ და ფინანსურ ხელმძღვანელობაში
- სტრატეგიული დაგეგმვის და განვითარების, სტარტაპების და ფინანსურ-ტექნიკური მართვის, შერწყმისა და შესყიდვების და კაპიტალის და სასესხო კაპიტალის, თანხების მოზიდვის და ინვესტირებთან ურთიერთობების საფუძვლიანი ცოდნა და გამოცდილება

ვახტანგ საბანკო და ფინანსურ სექტორში მუშაობის 30-ზე მეტწლიანი გამოცდილება აქვს. ის ჯგუფს შემოუერთდა 1992 წელს საქართველოში მისი დაფუძნების მომენტიდან - სტარტაპის ეტაპიდან მიმდინარე ბაზრის ლიდერი ფინანსური ტექნოლოგიების ინსტიტუტად ჩამოყალიბებამდე. ის „თიბისი ბანკს“ უფროსი მენეჯერის სახით შეუერთდა 1993 წელს და გახდა დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარე 1996 წელს. 1998 წლიდან მას ეკავა სს

„თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის თანამდებობა და დაინიშნა კომპანიის აღმასრულებელ დირექტორად 2016 წლის მასში.

გიორგი დაინიშნა სს „თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის მოადგილის და ფინანსური დირექტორის თანამდებობაზე 2020 წლის ოქტომბერში. ის ბანკს ფინანსური დირექტორის მოადგილის თანამდებობაზე შემოუერთდა 2020 წლის მარტის თვეში.

გიორგის ფინანსურ მომსახურებაში გლობალური ხელმძღვანელობის 25-წლიანი გამოცდილება აქვს. „თიბისიში“ მოსვლამდე, გიორგი იყო „Newest Markets N.V.“-ის (ამსტერდამი) დირექტორი და კაპიტალური რისკების და სტრესული ტესტირების განყოფილების ხელმძღვანელი. მანამდე გიორგის რამდენიმე წამყვანი პოზიცია ეკავა ლონდონის „Barclays Bank“-ში 2008-2019 წლებში, მათ შორის ბარკლის ხაზინის დირექტორის, ბარკლის შიდა მსხვილი დავალიანებების განყოფილების ხელმძღვანელი და ბარკლის ცენტრალური დაგეგმვის ხელმძღვანელი. ბარკლში მუშაობის დროს გიორგი ასევე იყო კაპიტალის და დავალიანების ინდივიდუალური მართვის ხელმძღვანელი შეზღუდული პასუხისმგებლობის საჯარო კომპანიაში „Barclays Bank“ და სტრატეგიული დაგეგმვის განყოფილების ხელმძღვანელი „Barclaycard UK“-

ში. კარიერის დასაწყისში გიორგის სხვადასხვა წამყვანი მმართველობითი თანამდებობა ეკავა რამდენიმე ქართულ ორგანიზაციაში.

გიორგი ბიზნეს-ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს ფლობს კემბრიჯის უნივერსიტეტის მოსამართლის ბიზნეს-სკოლიდან.

გიორგი თხელიძე
გენერალური დირექტორის მოადგილე, კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო საქმე, დაგროვილი კაპიტალის მართვის სამსახური

გიორგი ბანკში მიმდინარე თანამდებობაზე 2016 წლის ნოემბერში დაინიშნა, სადაც ის კორპორაციულ და საინვესტიციო საბანკო ბიზნესს ხელმძღვანელობდა. გიორგი ასევე პასუხს აგებს ბანკის დაგროვილი კაპიტალის მართვის სამსახურზე და სალიზინგო ბიზნესზე 2021 წლის იანვრიდან. გიორგი პირველად „თიბისის“ 2014 წელს შეუერთდა, როგორც გენერალური დირექტორის მოადგილე და რისკების დირექტორი.

გიორგის გლობალური ფინანსური მომსახურების 20-ზე მეტწლიანი გამოცდილება აქვს. „თიბისი ბანკში“ მოსვლამდე ის ბარკლის საინვესტიციო ბანკში მუშაობდა, სადაც მას ეკავა ევროპის, შუა აზიის და აფრიკის რეგიონის ფინანსური ინსტიტუტების ჯგუფის ვიცე პრეზიდენტის თანამდებობა. მანამდე იყო ბარკლის სასესხო დაფინანსების და რესტრუქტურისაციის ჯგუფების ასოცირებული დირექტორი. თავისი კარიერის მანძილზე ბარკლში, ლონდონში, გიორგი მუშაობდა და წარმატებით განახორციელა არაერთი მიერთებისა და შერწყმის ოპერაცია, სასესხო და კაპიტალის ბაზრის ტრანზაქციები ევროპის ფინანსურ ინსტიტუტებთან. საქართველოში მისი კარიერის მანძილზე გიორგი იყო „ალდაგის“ - საქართველოში წამყვანი სადაზღვევო კომპანიის აღმასრულებელი დირექტორი და მანამდე ეკავა

პროგრესული წამყვანი თანამდებობები იმავე კომპანიაში.

გიორგი სტენფორდის აღმასრულებელი პროგრამის (SEP) კურსდამთავრებულია, ფლობს ბიზნეს-ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს ლონდონის ბიზნეს-სკოლისგან და სამართლის მაგისტრის ხარისხს (LLM) საერთაშორისო კომერციულ კანონმდებლობაში ნოტინგემის უნივერსიტეტიდან.

ნიკოლოზ ქორდიანი
გენერალური დირექტორის მოადგილე, ბრენდთან ურთიერთობის გამოცდილება, მარკეტინგი და გადახდები და საერთაშორისო ბიზნესის განყოფილების ხელმძღვანელი

ნიკოლოზი მიმდინარე თანამდებობაზე - სს „თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე - 2021 წლის იანვარში დაინიშნა, რა დროსაც ის უძღვებოდა ბრენდთან ურთიერთობის გამოცდილების, მარკეტინგისა და გადახდების, ასევე ჯგუფის საერთაშორისო ბიზნესის მიმართულებებს. ის ბანკს 2014 წელს შემოუერთდა, როგორც გენერალური დირექტორის მოადგილე მარკეტინგისა და მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო საქმეში. ამასთან, ნიკოლოზი ხელმძღვანელობდა „თიბისის“ ციფრულ საბანკო პლატფორმას - სფეისი, 2018 წლის შემდეგ. ნიკოლოზი ასევე ასრულებს „თიბისი უზბეკეთის“ და უზბეკეთის „PayMe“-ს სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქციას.

ნიკოლოზს ცენტრალურ აზიაში, ცენტრალურ და აღმოსავლეთ ევროპასა და ევროპის საბანკო ინდუსტრიაში მუშაობის 15-ზე მეტწლიანი გამოცდილება აქვს. „თიბისი ბანკში“ მოსვლამდე, ნიკოლოზი იყო ყაზახეთის წამყვანი საცალო მომსახურების ბანკის - „კასპიის ბანკი“ მმართველი დირექტორი. ავსტრიის ბანკში „UniCredit Group“ ის გაყიდვების მხარდაჭერის უფროსი ექსპერტი იყო ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის და ევროპის რეგიონის საცალო მომსახურების განყოფილებაში, რომელიც პასუხს აგებდა თურქეთზე, ყაზახეთზე, უკრაინასა და სერბეთზე. ყაზახეთის „UniCredit Group“-ის „ATF ბანკში“ მას საცალო საბანკო მომსახურების განყოფილება ებარა. უფრო ადრე საქართველოში მუშაობისას ნიკოლოზი საცალო საბანკო

მომსახურების განყოფილებას ხელმძღვანელობდა „Société Générale“ ჯგუფის ბანკში „რესპუბლიკა საქართველო“ და რამდენიმე ხელმძღვანელი და მმართველობითი თანამდებობა ეკავა „საქართველოს ბანკში“.

ნიკოლოზმა მიიღო ბიზნეს-ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხი IE ბიზნეს-სკოლიდან 2007 წელს და საერთაშორისო ეკონომიკის მაგისტრის ხარისხი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტიდან.

თორნიკე გოგიჩაშვილი
გენერალური დირექტორის
მოადგილე, საცალო და მიკრო, მცირე
და საშუალო საწარმოების საბანკო
მომსახურების დეპარტამენტი

თორნიკე მიმდინარე პოზიციაზე - სს „თიბისი ბანკის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე და საცალო მომსახურების განყოფილების ხელმძღვანელი - 2020 წლის იანვარში დაინიშნა. ამასთან, თორნიკე მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო მომსახურების განყოფილებას 2021 წლის იანვრიდან ხელმძღვანელობს. ის „თიბისის“ 2018 წელს შემოუერთდა საოპერაციო დირექტორის სახით.

თორნიკეს ფინანსური მომსახურების და ოპერაციების მართვის 20-ზე მეტწლიანი გამოცდილება აქვს საქართველოში და ცენტრალურ, აღმოსავლეთ ევროპის და ევროპის რეგიონში. „თიბისიში“ მოსვლამდე ის საქართველოს ბანკის ჯგუფის აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილე და ოპერაციების დირექტორი იყო, მანამდე კი სხვადასხვა წამყვანი თანამდებობა ეკავა იგივე ორგანიზაციაში. 2008-2010 წლებში თორნიკე „BG Bank Ukraine“-ის (საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია) ფინანსური დირექტორის იყო. უფრო ადრე თორნიკე ქართული სადაზღვევო კომპანიის „ალდაგი“ აღმასრულებელი დირექტორის, ასევე „UEDC PA“-ის საკონსულტაციო განყოფილების ფინანსური დირექტორის თანამდებობა და სხვადასხვა მმართველობითი თანამდებობა ეკავა კომპანიაში „BCI Insurance“.

თორნიკე ფლობს ბიზნეს-ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს კავკასიის ბიზნეს-სკოლიდან და აღმასრულებელ დიპლომს ოქსფორდის ბიზნეს-სკოლიდან.

ნინო მასურაშვილი
აღმასრულებელი დირექტორის
მოადგილე, რისკების მართვის
დირექტორი

ნინო სს „თიბისი ბანკის“ რისკების მართვის დირექტორად 2020 წელს დაინიშნა. მანამდე მას პროგრესული წამყვანი პოზიციები ეკავა „თიბისიში“ მას შემდეგ, რაც ის პირველად შემოუერთდა ბანკს 2000 წელს. ნინო ბანკის აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილე იყო 2006 წელს და სხვადასხვა დროს ხელმძღვანელობდა „თიბისის“ საცალო და მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების განყოფილებას. ნინო ასევე „თიბისის“ მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიების სამეთვალყურეო საბჭოებში მოღვაწეობს, მათ შორის „თიბისი უზბეკეთში“, „თიბისი ლიზინგში“ და „თიბისის“ ციფრული საბანკო მომსახურების პლატფორმაზე „სფის ინთერნეიშენალი“.

ნინოს საქართველოში ფინანსური და საბანკო მომსახურების 25-წლიანი გამოცდილება აქვს. ადრე სხვადასხვა წამყვანი და მმართველობითი თანამდებობა ეკავა კომპანიებში სს „თბილკომ ბანკი“ და „Barents Group“.

ნინო ფლობს ბიზნეს-ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს მართვის ევროპული სკოლისგან (თბილისი).

ბანკის დირექტორთა საბჭოს პასუხისმგებლობები

გენერალური დირექტორი (CEO)

გენერალური დირექტორი ანგარიშვალდებულია სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე და მისი ძირითადი პასუხისმგებლობაა ბანკის საქმიანობის მართვა. გენერალური დირექტორი პასუხს აგებს ბანკის სტრატეგიის და მთლიანი კომერციული მიზნების შეთავაზებაზე, შედგენასა და ზედამხედველობაზე, ამასთან აღმასრულებელ გუნდთან ის პასუხს აგებს „თიბისი ბანკზე“ მოქმედ აღმასრულებელი მართვის საკითხებზე. აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ყველა წევრი მას წარუდგენს ანგარიშს, ხოლო თავად უშუალოდ მართავს კადრების მართვის, ექაილ ტრანსფორმაციის, შესაბამისობის, უსაფრთხოების, მკვრო ფინანსური ანალიზის, მონაცემთა ანალიზის, სამეთვალყურეო საბჭოს მხარდაჭერისა და ადმინისტრირების მიმართულებებს.

გენერალური დირექტორის მოადგილე, ფინანსური დირექტორი

ფინანსური დირექტორი (CFO) ანგარიშვალდებულია გენერალური დირექტორის და სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე და სტრატეგიულ ფუნქციას ასრულებს ბანკის საერთო მართვაში. ფინანსურ დირექტორს აქვს ყველა ფინანსური და ბექ-ოფისთან დაკავშირებული საქმიანობების დაგეგმვის, გატარების, მართვის და კონტროლის უპირატესი პასუხისმგებლობა. ეს მოიცავს ინვესტორთან ურთიერთობებს და ფულადი სახსრების მოზიდვას, სახაზინო საქმიანობებს, ფინანსურ ანალიზს, სტრატეგიულ დაგეგმვას და ბიუჯეტირებას, ფინანსურ აღრიცხვას, მარეგულირებელ ანგარიშგებას, გადასახადებს და ყველა სხვა შესაბამის საკითხს, ასევე ფულადი სახსრების მართვას, სესხების ადმინისტრირებას, საკორესპონდენტო საბანკო საქმეს, ნასყიდობას, ლოგისტიკას, უზრუნველყოფის მართვას და შეფასებისა და საანგარიშსწორებო-სალარო ცენტრს.

გენერალური დირექტორის მოადგილე, კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო მომსახურება, დაგროვილი კაპიტალის მართვა

კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო საქმის დირექტორი ანგარიშვალდებულია გენერალური დირექტორის და სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე და ის მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბანკის საერთო მართვაში. მას აქვს უპირატესი პასუხისმგებლობა ბანკის კორპორაციული და საინვესტიციო საქმიანობის დაგეგმვაში, განხორციელებაში, მართვასა და კონტროლში. კორპორაციული და საინვესტიციო საბანკო მომსახურების განყოფილების დირექტორი მართავს მისი კლიენტების ფინანსური მომსახურების ფართო სპექტრის განხორციელებას. საქმიანობა მოიცავს საკრედიტო, საკლირინგო, საინვესტიციო დეპოზიტებს, ასევე სპეციალური პროდუქტების ორგანიზებას მაღალი ბრუნვის მქონე კლიენტებისთვის, როგორც არის ფინანსური ინსტიტუტები, დიდი კომპანიები და სახელმწიფო კომერციული კომპანიები.

გენერალური დირექტორის მოადგილე, ბრენდთან ურთიერთობის გამოცდილება, მარკეტინგი და საერთაშორისო ბიზნესის ხელმძღვანელი

ბრენდთან ურთიერთობის გამოცდილების, მარკეტინგისა და ჯგუფის საერთაშორისო ბიზნესის დირექტორი ანგარიშვალდებულია გენერალური დირექტორის წინაშე და მისი უპირატესი პასუხისმგებლობაა სტრატეგიის შემუშავება და წარდგენა ბანკის პროდუქტების დიაპაზონის, შესაბამისი ბაზრის და სფეროს საბანკო მომსახურების ჩათვლით. ბრენდთან ურთიერთობის გამოცდილების, მარკეტინგის და საერთაშორისო ბიზნესის დირექტორი ასევე პასუხს აგებს ახალი პროდუქტის და მომსახურების მიწოდების ციფრული და სხვა არხების შემუშავებაზე, ბიუჯეტირებასა და ანალიზზე.

გენერალური დირექტორის მოადგილე, საცალო, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო მომსახურება და გადახდები

საცალო, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების საბანკო მომსახურების და გადახდების დირექტორი ანგარიშვალდებულია გენერალური დირექტორის წინაშე და მისი უპირატესი პასუხისმგებლობაა ბანკის საცალო ბიზნესის სტრატეგიის, მისი პროდუქტების დიაპაზონის და შესაბამისი ბაზრის შემუშავება და წარდგენა. საცალო მომსახურების დირექტორი ასევე პასუხს აგებს ახალი პროდუქტების და მომსახურების გაწევის არხების შემუშავებაზე, ასევე ბიზნეს-საქმიანობების დაგეგმვასა და მართვაზე საცალო მომსახურების სეგმენტისთვის, რაც

მოიცავს გაყიდვებს, მომსახურების ხარისხს, მომგებიანობას, რისკებს, ფილიალის ოპერაციებს, ციფრულ და სხვა არხებს და საცალო მომსახურების ანგარიშგებას, ბიუჯეტირებას და ანალიზს.

გენერალური დირექტორის მოადგილე, რისკების მართვის დირექტორი

რისკების მართვის დირექტორი (CRO) ანგარიშვალდებულია გენერალური დირექტორის და სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე. რისკების მართვის დირექტორის უპირატესი პასუხისმგებლობაა ბანკის რისკების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობის მართვა, მათ შორის რისკების იდენტიფიცირება, შეფასება, მიტიგაცია, მონიტორინგი და ანგარიშგება.

ბანკის დირექტორთა საბჭოს დონეზე ფუნქციონირებს შემდეგ კომიტეტები, რომლებიც ხელმძღვანელობას ეხმარებიან ყოველდღიური მართვის განხორციელებაში:

კომიტეტის წევრი	ინტერესთა კონფლიქტის მართვის კომიტეტი (მოცემული შემთხვევისთვის)	საინფორმაციო უსაფრთხოება მართვის კომიტეტი	ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი (ALCO)	საოპერაციო რისკების კომიტეტი	გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის კომიტეტი	გარემოსდაცვითი კომიტეტი
გენერალური დირექტორი	X	X	X	X	X	
ფინანსური დირექტორი			X	X	X	
საინფორმაციო ტექნოლოგიების დირექტორი		X				
რისკების მართვის დირექტორი	X	X	X	X	X	X
გენერალური დირექტორის მოადგილე, საცალო და მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების, გადახდების დეპარტამენტი			X	X	X	
გენერალური დირექტორის მოადგილე, ბრენდთან ურთიერთობის გამოცდილება, მარკეტინგი და საერთაშორისო ბიზნესი				X	X	
გენერალური დირექტორის მოადგილე, საინვესტიციო საბანკო საქმე, დაგროვილი კაპიტალის მართვის სამსახური			X	X	X	
საოპერაციო რისკების განყოფილების ხელმძღვანელი		X		X		
შესაბამისობის უზრუნველყოფის და რისკების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი	X	X		X	X	
შესაბამისობის უზრუნველყოფის, რისკების და კონტროლის განყოფილების ხელმძღვანელი	X					
სამდივნო სამსახურის ანალიტიკური განყოფილების ხელმძღვანელი		X				
საინფორმაციო უსაფრთხოების განყოფილების უფროსი		X		X		
ფინანსური რისკების მართვის განყოფილების უფროსი			X			
ფინანსური ბაზრების, ვაჭრობისა და საბალანსო უწყისის მართვის დეპარტამენტის უფროსი			X			

ორგანიზაციული რისკების მართვის განყოფილების ხელმძღვანელი			X			
საბალანსო უწყისის მართვის განყოფილების ხელმძღვანელი			X			
IT ოპერაციების ხელმძღვანელი		X				
გარემოსდაცვითი კოორდინაციის, სოციალური და მმართველობის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი					X	
კორპორაციული ბიზნესის საკრედიტო რისკის განყოფილების უფროსი						X
ხაზინისა და ფინანსური სერვისების უფროსი			X			
გარემოსდაცვითი კოორდინატორი						X
ადამიანური რესურსების უფროსი		X				

5. ბანკის სტრატეგია

ჩვენი სტრატეგიული პრიორიტეტები გვეხმარება ჩვენი მისიის განხორციელებაში, გავუმარტივოთ ადამიანებს ცხოვრება.

საქართველოში ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის წამყვანი ფინანსური მომსახურებების შეთავაზებით, ჩვენ შეგვიძლია ჩვენი მისიის შესრულება.

თითოეული ეს პრიორიტეტი ყურადღებით შეირჩა და კარგად იქნა მოფიქრებული იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ისინი ურთიერთდაკავშირებული და ერთმანეთის შემავსებლები იყვნენ ისე, რომ ერთ-ერთის პროგრესი მეორეს განვითარებას უწყობდეს ხელს.

ჩვენი 3 მთავარი სტრატეგიული პრიორიტეტი

1. ჩვენი წამყვანი პოზიციის შენარჩუნება ქართულ საბანკო სივრცეში

- ზრდა კონკრეტულ სეგმენტებში: სამომხმარებლო და მიკრო სესხები.
- ჩვენი საკომისიო შემოსავლის ზრდა.
- ეფექტურობის ზრდა ჩვენი მონაცემთა ანალიტიკური უნარების გამოყენების და ავტომატიზაციის უფრო მაღალი დონის მიღწევის გზით.
- საუკეთესო ნიჭის მოზიდვა და განვითარება

2. ჩვენი მოწინავე ციფრული შესაძლებლობების გაძლიერება

მეტი ციფრული შესაძლებლობის გამოყენება ჯგუფის გარიგებებში და გაყიდვებში.

- ყოველთვიური და ყოველდღიური ციფრული აქტიური მომხმარებლების რაოდენობის ზრდა.
- საცალო ტრანზაქციების განტვირთვის კოეფიციენტის შენარჩუნება უმაღლეს დონეზე.
- გაყიდვების განტვირთვის ზრდა მნიშვნელოვანი პროექტებისთვის.
- პროდუქტიულობის ზრდა სრულად ციფრული პროცესებით.

3. ჩვენი სამომხმარებლო გამოცდილების მომდევნო ეტაპზე გადაყვანა

- მომხმარებელზე მორგებული ფინანსური მომსახურებების და პროდუქტების შემუშავება, ცხოვრების სტილის შეთავაზებებთან ერთად და მათი ყველაზე მოხერხებული ფორმით მიწოდება.
- კლიენტთა მომსახურების უხარვეზო გამოცდილების შექმნა ჯგუფის ყველა არხში.

6. რისკის მართვა

რისკის მართვის სტრუქტურა

რისკის მართვის სისტემა მოიცავს რისკის მართვისათვის საჭირო ყველა აუცილებელ კომპონენტს და შედგება ორგანიზაციული, საკრედიტო, ფინანსური და არაფინანსური რისკების მართვის, რისკ-რეპორტირებისა და სხვა დამხმარე, გამაერთიანებელი რისკების ინსტრუმენტებისაგან, როგორებიც არის IT-ინფრასტრუქტურა, საზედამხედველო კაპიტალის მართვა, სტრეს-ტესტები და სხვა ანალიტიკური საშუალებები. ქვემოთ მოცემულ დიაგრამაში ნაჩვენებია რისკის მართვის სტრუქტურა:

რისკის მართვა

ბანკი რისკების მართვას ახორციელებს რისკების მართვის ერთიანი სისტემის ფარგლებში. რისკების მართვის პროცესში ყველა მმართველი რგოლის ჩართულობა, უფლებამოსილების ნათლად გამიჯვნა და სხვადასხვა დანაყოფს შორის ეფექტური კომუნიკაცია ხელს უწყობს ბანკის სტრატეგიისა და რისკის მიზნების ნათლად წარმოჩენას, ასევე მათ შესაბამისობას რისკის დასაშვებ დონესთან. ბანკის მართვის სტრუქტურა უზრუნველყოფს ადეკვატურ ზედამხედველობას, ანგარიშვალდებულებისა და მოვალეობების მკაფიო გამიჯვნას. რისკების მართვის უმაღლესი ორგანოა სამეთვალყურეო საბჭო, რომელიც გასაზღვრავს ბანკის სტრატეგიას და ზედამხედველობას უწევს სტრატეგიული მიზნების შესრულებას, ხოლო დირექტორთა საბჭო ხელმძღვანელობს და წარმართავს ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობას.

რისკის მართვის სტრუქტურა შედგება საბჭოს ორი დონისგან: ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოსა და დირექტორთა საბჭოსგან, რომელთაგან თითოეულს საკუთარი რისკების კომიტეტი აქვს. სამეთვალყურეო საბჭო და ბანკის უფროსი მართვის უმაღლესი ორგანო მართავენ რისკების მიზნებს რისკის დასაშვები დონის შესახებ პოლიტიკის საფუძველზე.

სამეთვალყურეო საბჭოს ზედამხედველობა ხორციელდება ბანკის რისკების ხელმძღვანელობიდან უფროსი თანამდებობის პირების მუდმივი ჩართულობით და ორგანიზაციული რისკების მართვის ფუნქციის მიერ ნეგატიური რისკების გადანაწილებით. ეს უზრუნველყოფს რისკებთან დაკავშირებული მიზნების გამჭვირვალობას, რისკ-პროფილის მუდმივ მონიტორინგს რისკის დასაშვებ დონესთან შესაბამისობაზე, ასევე სწრაფ რეაგირებას და მოქმედებას რისკთან დაკავშირებული საკითხების სწრაფი ესკალაციის აღმოფხვრაზე.

სამეთვალყურეო საბჭოს ფარგლებში ოთხი კომიტეტი ფუნქციონირებს, რომლებიც მხარს უჭერენ რისკის მართვის პროცესს:

- **რისკების კომიტეტი** ზედამხედველობს რისკების პროფილს და რისკების მართვის პრაქტიკას ბანკის შიგნით.
- **აუდიტის კომიტეტი** პასუხისმგებელია ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკის განხორციელებასა და დანერგვაზე, როგორც შიდა, ისე - გარე აუდიტორების საქმიანობის ხელშეწყობაზე.
- **გარემოსდაცვითი, სოციალური, მმართველობის და ეთიკის კომიტეტი** სამეთვალყურეო საბჭოს ეხმარება ბანკის გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობის საკითხებთან დაკავშირებული სტრატეგიის, პოლიტიკის, ინიციატივების და პროგრამების გადახედვაში.
- **ტექნოლოგიური და მონაცემების კომიტეტი** სამეთვალყურეო საბჭოს სტრატეგიის მნიშვნელოვანი დრეივების, მონაცემების დამუშავებასა და კიბერ-საკითხებთან და კომპანიის IT რესურსებთან დაკავშირებული საკითხების გადახედვაში ეხმარება.

დირექტორთა საბჭო ოთხი კომიტეტისგან შედგება:

- **ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი (ALCO)** პასუხისმგებელია აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პოლიტიკის განხორციელებაზე.
- **ინფორმაციის უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი** არეგულირებს საინფორმაციო და კიბერ-უსაფრთხოების პროცესს რისკების მისაღებ დონემდე დაყვანის და მართვის პროცესების უწყვეტი გაუმჯობესების მიღწევის მიზნით.
- **გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის კომიტეტი** იქმნება დირექტორთა საბჭოს დონეზე და პასუხს აგებს ჯგუფის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგიის განხორციელებაზე და მისი სამოქმედო გეგმების დამტკიცებაზე.
- **გარემოსდაცვით კომიტეტი** ზედამხედველობს ბანკის შიგნით გარემოს მართვის სიტემის სათანადოდ განხორციელებას და ფუნქციონირებას.

ცალკეული რისკების ყოველდღიური მართვა ემყარება დაცვის სამი დონის პრინციპს. იქედან გამომდინარე, რომ რისკებს ძირითადად ბიზნეს სეგმენტები გასწევენ, რისკების მართვის გუნდი ასრულებს დაცვის მეორე დონის ფუნქციას ტრანზაქციების სანქციონირებით, რისკის იდენტიფიცირების, ანალიზის, გაზომვის, მონიტორინგისა და რეპორტირების ინსტრუმენტების და ტექნიკების გამოყენებით. კომიტეტები, რომლებიც ფუნქციონირებენ ოპერაციულ დონეზე, უფლებამოსილებების დელეგირების ფარგლებში იღებენ ტრანზაქციული დონის გადაწყვეტილებებს, რომლებიც „ოთხი თვალის“ პრინციპს ემყარება. ყველა ახალი პროდუქტი და პროექტი გადის რისკის ჯგუფების ხელში, რისკების სრულყოფილად გაანალიზების უზრუნველსაყოფად.

კონტროლის ეს მექანიზმები ბანკს საშუალებას აძლევს მიიღოს ინფორმირებული გადაწყვეტილებები, რაც სათანადოდ არ არის შეფასებული და არ იკისროს რისკები ბანკის დადგენილ ზღვრებს ზევით. საკრედიტო, ლიკვიდობის, ბაზრის, საოპერაციო და სხვა არაფინანსურ რისკებს შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულები მართავენ.

რისკებთან დაკავშირებული ამ გუნდების გარდა, ორგანიზაციული რისკის მართვის (ERM) ცენტრალიზებული განყოფილება უზრუნველყოფს რისკის სტრატეგიისა და რისკის დასაშვები დონის ეფექტურად შემუშავებას, კომუნიკაციას და დანერგვას ბანკის მასშტაბით. ორგანიზაციული რისკების მართვის განყოფილება ხელს უწყობს რისკის ჯვარედინ დონისძიებებს, როგორც არის აგრეგირება, ანალიზი და რეპორტირება და ეხება ისეთ პრობლემებს, რომლებიც არ ახასიათებს რომელიმე ერთი ტიპის რისკებს. შესაბამისად, ორგანიზაციული რისკების მართვის ფუნქცია გადაავსებს რისკის სხვა ფუნქციებს, რათა მოიცავს ძირითადი რისკის დონისძიებები და პასუხისმგებლობები და წარმოქმნას ცენტრალიზებული გუნდის შესაძლებლობები.

ბანკის რისკის მართვის მძლავრი და დამოუკიდებელი სტრუქტურა ყველა საჭირო ფუნქციის შესრულების საშუალებას იძლევა დაცვის მეორე დონის ფარგლებში მაღალკვალიფიციური პროფესიონალების წყალობით, რომლებიც ფლობენ დაბალანსებულ ცოდნას საბანკო მომსახურების სფეროში ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე. რისკების მართვის დირექტორზე დაქვემდებარებული რისკის გუნდების გარდა, შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი ანგარიშვალდებულია უშუალოდ გენერალური დირექტორის წინაშე და პასუხისმგებელია ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლასა და შესაბამისობის რისკის მართვაზე. მესამე დონის დაცვას წარმოადგენს შიდა აუდიტის დეპარტამენტი, რომელიც ბანკს აძლევს დამოუკიდებელ და ობიექტურ რწმუნებას, ამასთანავე, უწევს რეკომენდაციას დამატებით ოპერაციებისა და რისკების მართვის გასაუმჯობესებლად.

მდგრადობის რისკის მართვა ხდება რისკების მართვის დადგენილი პროცესების ფარგლებში. ბანკის ხედვის თანახმად, მდგრადი ბანკი მომგებიანი დაწესებულებაა, რომელიც ადეკვატურ, ხელმისაწვდომ და საჭიროებებზე მორგებულ მომსახურებებს სთავაზობს თავის კლიენტებს, მის თანამშრომლებს, მომწოდებლებს და სხვა დაინტერესებულ პირებს პასუხისმგებლობის მაღალი გრძნობით ეპყრობა და ხელს უწყობს საზოგადოების განვითარებას. ეს არის საზოგადოებისთვის სანდო, ტექნოლოგიურად განვითარებული და ეკოლოგიურად მცოდნე ბანკი. მდგრადობასთან დაკავშირებული რისკები უკავშირდება ბანკის სხვადასხვა ფუნქციას, იქნება ეს კრედიტორი, აქტივების მმართველი, მომსახურების გამწვევი, შემსყიდველი, თუ დასაქმებელი. მდგრადობის მიმართულებით კონკრეტული ინტერესის სფეროს წარმოადგენს შესაბამისობის უზრუნველყოფასთან, ქცევასა და დიგიტალიზაციასთან დაკავშირებული რისკები, ასევე ადამიანის უფლებების დაცვის, სამუშაო პირობების უზრუნველყოფის, გარემოს დაცვის, კლიმატის ცვლილების, ფინანსური დანაშაულის და ინფორმაციისა და

საინფორმაციო ტექნოლოგიების უსაფრთხოების მიმართულებით. მდგრადი განვითარების პოლიტიკები და მართვის სტრუქტურები სხვადასხვა პოლიტიკის დოკუმენტში და მართვის დომენებზე წარმოდგენილი.

ბანკმა შეიმუშავა რამდენიმე თემატური პოლიტიკა და კოდექსი, რომლებიც არეგულირებენ კომპანიასთან მიმართებით სოციალური და გარემოს დაცვასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხს. ისინი მოიცავს ეთიკის კოდექსს, ინციდენტების მართვის პოლიტიკას, ანტიკორუფციულ პოლიტიკას, პერსონალური მონაცემების დაცვის პოლიტიკას, ინტერესთა კონფლიქტის მართვის პოლიტიკას, მწვანე ნასყიდობის რეკომენდაციებს და სხვ. 2021 წელს შეიქმნა გარემოსდაცვითი, სოციალური და მართვის კოორდინაციის დეპარტამენტი, ინტეგრირებული გსმ ჩარჩოს შექმნაში მხარდაჭერის მიზნით, ბიზნესზე, სოციალურ, გარემოსდაცვით და მმართველობის საკითხებზე ორიენტრებით. დეპარტამენტი ანგარიშვალდებულია რისკების მართვის უფროსის წინაშე.

მნიშვნელოვანი რისკები

საკრედიტო რისკი ბანკის ბიზნეს-საქმიანობების შემადგენელი ნაწილია

საკრედიტო რისკი წარმოადგენს ბანკისთვის ყველაზე მატერიალურ რისკს, ვინაიდან ბანკი ჩართულია ტრადიციულ საკრედიტო საქმიანობაში. ბანკის მომხმარებლები არიან როგორც იურიდიული, ისე - ფიზიკური პირები. საქართველოს ფინანსური სექტორის მაღალი დოლარიზაციის დონიდან გამომდინარე საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან კომპონენტს წარმოადგენს სავალუტო რისკი, რომელიც დაკავშირებულია არაპეჯირებულ მსესხებლებზე უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული სესხების გაცემასთან ბანკის პორტფელში. საკრედიტო რისკი ასევე მოიცავს კონცენტრაციის რისკს, რომელიც წარმოადგენს სასესხო პორტფელის ხარისხის გაუარესებასთან დაკავშირებულ რისკს, რაც შეიძლება წარმოიშვას ერთ მსესხებელზე ან ერთმანეთთან დაკავშირებულ მსესხებლების ჯგუფებზე დიდი მოცულობის პორტფელის შექმნით ან პორტფელის კონცენტრაციით გარკვეულ ეკონომიკურ დარგებში. ზარალი შესაძლოა კიდევ უფრო გაიზარდოს არახელსაყრელი მაკროეკონომიკური პირობების გამო. ეს რისკები უფრო დეტალურად არის აღწერილი ცალკე ძირითადი რისკების სახით. ამასთან, საკრედიტო რისკი ასევე მოიცავს კონტრაჰენტის საკრედიტო რისკს, რადგან ბანკი სხვადასხვა ფინანსურ გარიგებაშია ჩართული საბანკო და არასაბანკო ფინანსურ ინსტიტუტებში.

ორგანიზაციაში საკრედიტო რისკის შეფასების სრულყოფილი სტრუქტურა არსებობს საკრედიტო ანალიზისა და დამტკიცების პროცესში ჩართულ მხარეებს შორის მოვალეობების მკაფიო დანაწილებით. საკრედიტო შეფასების პროცესი შედგება სხვადასხვა სეგმენტისა და პროდუქტისგან ამ აქტივის კლასების სხვადასხვა ხასიათის გასამიჯნად. ინდივიდუალური და ავტომატიზებული დაკრედიტების წესები განსაზღვრულია რისკების განყოფილებების მიერ, რომლებიც დამოუკიდებლობა არიან სესხის გამცემი და ბიზნეს განვითარების ერთეულებისგან. ბანკი იყენებს მონიტორინგის გამართულ სისტემას, რათა სწრაფად მოახდინოს რეაგირება მაკრო და მიკრო მოვლენებზე, სასესხო პორტფელში სისუსტეების იდენტიფიკაცია და ინფორმირებული გადაწყვეტილებების მიღება რისკის მართვის კუთხით. მონიტორინგის პროცესი მორგებულია ცალკეულ სეგმენტებზე და მოიცავს ინდივიდუალური სესხების მონიტორინგს, პორტფელის საერთო მონიტორინგსა და გარე ტენდენციების ანალიზს, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს პორტფელის ხარისხზე. ამასთან, ბანკი იყენებს პორტფელის მონიტორინგის კომპლექსურ სისტემას შესუსტებული მახასიათებლების მქონე კრედიტების გამოსავლენად და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი ზომების მისაღებად.

ბანკის სასესხო პორტფელი სტრუქტურულად დივერსიფიცირებულია მომხმარებელთა ტიპების, პროდუქტის ტიპებისა და ინდუსტრიული სეგმენტების მიხედვით, რასაც მინიმუმამდე დაჰყავს საკრედიტო რისკი ბანკის დონეზე. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საცალო სეგმენტი წარმოადგენდა მთლიანი პორტფელის 37,9%-ს, რომელიც დაყოფილია იპოთეკურ და არაიპოთეკურ სესხებად, შესაბამისად 62,9% და 37,1%. 2022 ფინანსური წლის ბოლოს ბიზნეს პორტფელში არცერთი სექტორი არ აღემატება მთლიანი პორტფელის 9%-ს. სესხის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ბანკისთვის საკრედიტო რისკის ყველაზე მნიშვნელოვან მიტიგაციის საშუალებას, ამიტომ უზრუნველყოფაში არსებული ქონების ეფექტური მართვა საკრედიტო რისკების მართვის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია. ბანკის პორტფელის ყველა სეგმენტი უმეტესწილად უზრუნველყოფილია, ხოლო უზრუნველყოფის საშუალებების მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს უძრავი ქონება. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის პორტფელის 74,7% უზრუნველყოფილი იყო ნაღდი ფულით, უძრავი ქონებით, ან ოქროთი. კონტრაჰენტის რისკის მართვის მიზნით, ბანკი განსაზღვრავს ლიმიტებს როგორც ინდივიდუალური კონტრაჰენტისთვის, რაც ზღუდავს ზარალის რისკს როგორც სახაზინო, ისე - ვაჭრობის დაფინანსების თვალსაზრისით. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის შიდა საბანკო პორტფელი კონცენტრირებული იყო სარეიტინგო კომპანიების „Fitch“, „Moody’s“ და „Standard and Poor’s“-ის მიერ მინიჭებული მაღალი - „A“

საკრედიტო რეიტინგის მქონე ბანკებში. დამატებით, ბანკი აქტიურად ატარებს სტრეს-ტესტებს და სცენარულ ანალიზს მსესხებლების მდგრადობის შესამოწმებლად სხვადასხვა სტრესულ პირობებში.

ბანკის წინაშე დგას სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკი, რადგან ბანკის პორტფელში სესხების დიდი ნაწილი უცხოურ ვალუტაშია დენომინირებული

ლარის გაუფასურება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რისკია, რამაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს პორტფელის ხარისხზე, ბანკის ბალანსზე არსებული უცხოური ვალუტის მაღალი წილის გამო. 2022 წლის 31 დეკემბერს ბანკის მთლიანი სესხების და კლიენტებზე გაცემული ავანსების (სესხის შესაძლო დანაკარგების რეზერვების დაკლებამდე) 48.2% დენომინირებული იყო უცხოურ ვალუტაში. მომხმარებელთა დიდი ნაწილის შემოსავალი წარმოდგენილია უცხოურ ვალუტაში, საზღვარგარეთიდან ფულადი გზავნილების, ტურიზმის ან ექსპორტის გამო. მიუხედავად ამისა, მომხმარებლები შეიძლება არ იყვნენ დაცულნი ლარის გაცვლითი კურსის მნიშვნელოვანი მერყეობისგან სესხის ვალუტის მიმართ. 2022 ფინანსური წლის განმავლობაში აშშ დოლარის/ლარის გაცვლითი კურსი არასტაბილური იყო და წინა წელთან შედარებით ვალუტის საშუალო კურსი 14.6%-ით გამყარდა. ლარზე ვრცელდება მცურავი გაცვლითი კურსი და მრავალ შიდა და გარე ფაქტორზე დამოკიდებული, რომლებმაც რიგ შემთხვევაში შესაძლოა გამოიწვიოს მისი გაუფასურება.

განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა გაცვლითი კურსით გამოწვეულ საკრედიტო რისკს იმის გამო, რომ ბანკის პორტფელის სესხების უმეტესი ნაწილი დენომინირებულია უცხოურ ვალუტაში. ხორციელდება სავალუტო კურსის გაუფასურების მონიტორინგი, რათა საჭიროების შემთხვევაში მოხერხდეს სამოქმედო გეგმის სწრაფი განხორციელება. სავალუტო კურსის გარკვეული გაუფასურების მიმართ მდგრადობა გათვალისწინებულია დაკრედიტების სტანდარტებშიც, რაც გულისხმობს ვალუტის გაუფასურების რისკის ბუფერების გათვალისწინებას არაჰეჯირებული მომხმარებლებისათვის. ამასთან, ბანკი მნიშვნელოვან კაპიტალს ფლობს სავალუტო კურსის ცვლილებით გამოწვეული საკრედიტო რისკისგან დასაცავად. ვალუტის ბოლოდროინდელი მერყეობის შედეგად მიღებული გამოცდილებისა და ცოდნის გათვალისწინებით ბანკს აქვს უნარი, რომ დროულად განახორციელოს წარმოქმნილი სავალუტო კურსის გაუფასურების რისკის მიტიგაცია. 2019 წლის იანვარში სახელმწიფო უწყებებმა განაგრძეს აქტიური მუშაობა უცხოურ ვალუტაზე ეკონომიკის დამოკიდებულების შესამცირებლად და ზედა ზღვარი 200,000 ლარამდე გაზარდეს, რომლის ფარგლებშიც სესხები უნდა გაიცეს მხოლოდ ეროვნულ ვალუტაში. გარდა ამისა, ეროვნულმა ბანკმა პასუხისმგებლიანი დაკრედიტების ინიციატივის ფარგლებში დააწესა უფრო კონსერვატიული PTI და LTV ზღვრები არაჰეჯირებული საცალო მსესხებლებისთვის. ბანკმა განსაზღვრა მთლიან პორტფელში უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების წილის შემცირების სტრატეგია. განისაზღვრა ყოველწლიური მიზნები საშუალოვადიან სტრატეგიაში, უცხოურ ვალუტაში წილის თანდათანობით შემცირების გზით. ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი (ALCO) ყურადღებით აკონტროლებს ამ მიზნების მიღწევას.

ბანკს აქვს კონცენტრაციის რისკი

ცალკეულ ინდივიდუალურ მსესხებლებს აქვთ მაღალი დავალიანება ბანკის მიმართ, რომელთა პოტენციური დეფოლტი გულისხმობს გაზრდილ საკრედიტო დანაკარგებს და რეზერვის მაღალ ხარჯს. ბანკის პორტფელი კარგად დივერსიფიცირებულია სექტორების მიხედვით, რაც განაპირობებს სექტორული კონცენტრაციის რისკის ნომიერ ნიშნულს. თუმცა, მთავარ რისკის მატარებლებზე ჯამური დავალიანების ზრდის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ შესაბამისად გაიზრდება რისკებიც. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ბანკის მაქსიმალური დავალიანება ერთ უმსხვილეს დარგზე (უძრავი ქონება) სასესხო პორტფელის 9%-ს შეადგენდა. ამავდროულად, 20 უმსხვილეს მსესხებელზე დავალიანება სასესხო პორტფელის 8,3%-ს შეადგენდა.

ბანკი განუწყვეტლივ ამოწმებს კონცენტრაციის რისკს როგორც ცალკეული მსესხებლების, ასევე სექტორებისა და ძირითადი რისკის მატარებლების მიმართ და აწესებს ლიმიტებს რისკის შერბილების მიზნით. რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს ფარგლებში, ბანკი აწესებს ლიმიტებს როგორც ინდივიდუალური ისე სექტორული კონცენტრაციებისთვის. დადგენილ ლიმიტებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად გამოიყენება ეფექტური მონიტორინგის საშუალებები. ლიმიტებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად გამოიყენება ეფექტური მონიტორინგის საშუალებები. ამასთან, „პილარ-2“-ის ფარგლებში წარმოდგენილია კონცენტრაციის ბუფერი, რაც ბანკს ეხმარება იმის უზრუნველყოფაში, რომ შეინარჩუნოს ადეკვატური კაპიტალის დონე კონცენტრაციის რისკის შესარბილებლად.

ბანკს აქვს კონტრაქტის რისკი

ისეთი საბანკო მომსახურების გაწევისას, როგორც არის ბანკთაშორის ბაზარზე სესხის გაცემა, ბანკთაშორის სავალუტო ბაზარზე ტრანზაქციის განხორციელება, ბანკთაშორის ტრანზაქციის შესრულება ვაჭრობის ფინანსირების მიზნით ან ფასიან ქაღალდებში ინვესტირება, კონტრაქტი ბანკის მიერ მისი ვალდებულებების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, ბანკი დგება შესაძლო დანაკარგის რისკის წინაშე.

კონტრაქტის რისკის მართვის მიზნით, ბანკი განსაზღვრავს ლიმიტებს როგორც ინდივიდუალური კონტრაქტისთვის, ასევე პორტფელის დონეზე, რაც ზღუდავს ზარალის რისკს როგორც სახაზინო, ისე - ვაჭრობის დაფინანსების თვალსაზრისით. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ბანკის ბანკთაშორის პორტფელი კონცენტრირებული იყო სარეიტინგო კომპანიების „Fitch“, „Moody’s“ და „Standard and Poor’s“-ის მიერ მინიჭებული მაღალი - “A” საკრედიტო რეიტინგის მქონე ბანკებში.

ბანკის საქმიანობის შედეგებს შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას ეკონომიკურ გარემოში განვითარებულმა უარყოფითმა მოვლენებმა

საქართველოს ეკონომიკის ზრდის ტემპის პოტენციურ შენელებას სავარაუდოდ უარყოფითი გავლენა ექნება მსესხებლების მიერ სესხის დაფარვის უნარზე, რაც ზღუდავს მომავალ ინვესტირებასა და საქმიანობის გაფართოებასთან დაკავშირებულ გეგმებს. უარყოფითმა მაკროეკონომიკურმა მოვლენებმა შეიძლება საფრთხის ქვეშ დააყენოს ბანკის მუშაობის შედეგები, რაც განპირობებული იქნება სხვადასხვა პარამეტრებით, როგორცაა ვალუტის გაუფასურება, საპროცენტო განაკვეთების მკვეთრი ზრდა, უმუშევრობის დონის ზრდა, შინამეურნეობების განკარგავდი შემოსავლის შემცირება, ქონების ღირებულებების შემცირება, სესხების უზრუნველყოფის დონის, ან კომპანიების გადახდისუნარიანობის გაუარესება გაყიდვების შემცირების გამო. მეზობელ და ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში პოტენციურმა პოლიტიკურმა და ეკონომიკურმა არასტაბილურობამ შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს საქართველოს ეკონომიკურ მდგომარეობაზე მიმდინარე ანგარიშის გაუარესებით (მაგ.: ექსპორტის, ტურისტების ნაკადის, ფულადი გზავნილების და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების კლება). საქართველოს ეკონომიკამ ძალიან ძლიერი - 10,1%-იანი ზრდა უჩვენა 2022 წელს, მიუხედავად რუსეთის უკრაინაში შეჭრის ნეგატიური გავლენისა. ნეგატიური გვერდითი მოვლენები გარკვეულწილად ზალანდება მიგრაციის დადებითი გავლენით. გარდა ამისა, ასევე მნიშვნელოვანი მაჩვენებლები გამოვლინდა ექსპორტის, ფულადი გზავნილების შემოდინების და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მხრივ. ამასთან ლარის კურსი მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა. აშშ დოლარის და ლარის გაცვლითი კურსი დაახლოებით 2,70 იყო დეკემბრის ბოლოს, მარტის 3,2-თან შედარებით. გარდა ამისა, მსოფლიოს სხვა ქვეყნების მსგავსად, ინფლაცია კვლავ გამოწვევად რჩება, ერთი წლის მანძილზე სამომხმარებლო ფასების ინდექსის 9,8%-იანი ზრდით 2022 წლის დეკემბერში. შესაბამისად, საერთაშორისო მასშტაბით გამკაცრების პარალელურად გამკაცრდა ადგილობრივი მონეტარული პოლიტიკაც, რამაც გამოიწვია კრედიტზე ზომიერი მოთხოვნა, ინფლაციის შესაბამისი კორექტირებით, და ორი წლის განმავლობაში უწყვეტი ორციფრიანი ეკონომიკური ზრდის გათვალისწინებით.

ეკონომიკური ციკლების მიმართ მგრძობელობის შესამცირებლად, ბანკი უზრუნველყოფს ციკლური ინდუსტრიების იდენტიფიცირებას და განსაზღვრავს სექტორული კონცენტრაციის ლიმიტებს რისკის დასაშვები დონის ფარგლებში. ბანკში შექმნილია მაკროეკონომიკური მონიტორინგის პროცესი, რომელიც ეფუძნება საქართველოში და ასევე მის მეზობელ ქვეყნებში განვითარებულ ეკონომიკურ მოვლენებზე გულდასმით და მრავალჯერად დაკვირვებებს, რათა დროულად მოხდეს ეკონომიკური რისკების ადრეული გამაფრთხილებელი სიგნალების იდენტიფიცირება. ეს სისტემა ბანკს საშუალებას აძლევს სწრაფად შეაფასოს მნიშვნელოვანი ეკონომიკური და პოლიტიკური მოვლენები და გააანალიზოს მათი გავლენა ბანკის მუშაობის შედეგებზე. იდენტიფიცირებული რისკები შესაბამისად აისახება კონკრეტულ სამოქმედო გეგმებში. ეს გულისხმობს სესხის გაცემის სტანდარტების და რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლების ან შეზღუდვების გადახედვას, რაც ასევე მოიცავს ყველაზე მოწყვლად ინდუსტრიებში არსებულ შეზღუდვებს. ამასთან, დაკრედიტების განხილვისა და პორტფელის მონიტორინგის პროცესებში გამოყენებული სტრეს-ტესტები და სცენარული ანალიზი ბანკს საშუალებას აძლევს წინასწარ შეაფასოს მაკროეკონომიკური შოკების გავლენა მის ბიზნესზე. მდგრადობა ცვალებადი მაკროეკონომიკური გარემოს მიმართ გათვალისწინებულია ბანკის დაკრედიტების სტანდარტებში. ამგვარად მოსალოდნელია, რომ მსესხებლები გაუძლებენ გარკვეულ უარყოფით ეკონომიკურ გავლენას გონივრული ფინანსური მდგომარეობის, სესხის მომსახურების შესაძლებლობებისა და სათანადო

უზრუნველყოფით. რეგიონალური კრიზისის გათვალისწინებით, ბანკმა გადახედა მისი რისკების მართვის ჩარჩოს, უკვე არსებული სტრეს-ტესტირების პრაქტიკის გამოყენებით. ეს მოიცავდა როგორც პორტფელის უფრო სრულ და ხშირ მონიტორინგს, ასევე სტრეს-ტესტებს, კაპიტალში ცვლილების, ლიკვიდობისა, და პორტფელის ხარისხი მკაცრ კონტროლს გაზრდილი გაურკვევლობის პირობებში.

ბანკის ოპერაციების ახასიათებს ლიკვიდობის რისკი

მიუხედავად იმისა, რომ ბანკი ფლობს საკმარის ფინანსურ რესურსებს მისი ვადადამდგარი ვალდებულებების დასაფარად, ლიკვიდობის რისკი დამახასიათებელია საბანკო ოპერაციებისთვის და მის გაზრდაზე შესაძლოა მრავალმა ფაქტორმა იმოქმედოს. აღნიშნული ფაქტორები მოიცავს დაფინანსების კონკრეტულ წყაროზე ზედმეტად დაყრდნობას ან მის ხელმიუწვდომლობას, ასევე ცვლილებებს საკრედიტო რეიტინგებში ან ბაზარზე მომხდარ რომელიმე მოვლენაში. განვითარებად ბაზრებზე კომპანიებისათვის კრედიტის ხელმისაწვდომობაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინვესტორის ნდობის დონე, ამიტომ ფაქტორებს, რომლებიც მასზე ზემოქმედებენ (მაგ., საკრედიტო რეიტინგის შემცირება, ცენტრალური ბანკის ან სახელმწიფოს ჩარევები, ან ვალის რესტრუქტურისაცა შესაბამის დარგში), შეუძლიათ შეცვალონ აღნიშნულ ბაზარზე მოქმედი კომპანიების დაფინანსების ფასი ან ხელმისაწვდომობა. ბანკი შესაბამისობაში იყო სებ-ის მიერ დადგენილი მინიმალური ლიკვიდობის მოთხოვნებთან, რომელიც მოიცავს ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტს (LCR) და წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტს (NSFR). 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, წმინდა სესხების ფარდობამ დეპოზიტებისა და საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების დაფინანსების ჯამთან შეადგინა 88.5%, ლიკვიდობის გადაფარვის კოეფიციენტმა 146.6%, ხოლო წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტმა - 135.3%. ყველა მათგანი სებ-ის მიერ დადგენილ მინიმალურ მოთხოვნებს ან შესაბამის სახელმძღვანელო მითითებებს საკმაოდ აღემატება.

მოცემული რისკის მიტიგაციის მიზნით ბანკს მყარი ლიკვიდობის პოზიცია უჭირავს და თანხის გატანის სცენარებს ანალიზებს, როგორც ჩვეულებრივი, ისე სტრესული გარემოებებისათვის იმაში დასარწმუნებლად, რომ მას აქვს საკმარისი ლიკვიდური აქტივები და ფულადი ნაკადების შემოდინება. ბანკი ინარჩუნებს დაფინანსების დივერსიფიცირებულ სტრუქტურას შესაბამისი ლიკვიდობის რისკების სამართავად. ლიკვიდობა საკმარისია იმისათვის, რომ გაუძლოს მომხმარებლების მიერ დეპოზიტების გატანას, თუმცა დეპოზიტების არსებითი თანხების მოულოდნელმა და სწრაფად გატანამ შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბანკის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებსა და/ან პერსპექტივებზე. სტრეს-ტესტირება ლიკვიდობის რისკის მართვის მთავარი ინსტრუმენტია. სტრეს-ტესტირება ტარდება შიდა ლიკვიდობის ადეკვატურობის შესაბამისობის შეფასების პროცესის (ILAAP) და აღდგენის გეგმის განხორციელების ფარგლებში. პირველი აფასებს ლიკვიდობის პოზიციის და შესაბამისი ბუფერების ადეკვატურობას და იმას, შეუძლია თუ არა მათ სავარაუდო მძიმე დარტყმებისთვის გამძლეობა, ხოლო მეორე უზრუნველყოფს შესაძლო ქმედებების ნაკრებს, რომლებიც შესაძლოა განხორციელდეს მარეგულირებელი მოთხოვნების დარღვევის ნაკლებად სავარაუდო შემთხვევებში ლიკვიდობის პოზიციაში სწრაფი აღდგენის მხარდასაჭერად. ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი (ALCO) ახორციელებს ლიკვიდობის რისკის პოზიციისა და შიდა ლიმიტებთან შესაბამისობის მჭიდრო მონიტორინგს.

ბანკს აქვს საბაზრო რისკი

ბანკი ეთანხმება Basel-ის კომიტეტს, რომელიც საბაზრო რისკს განმარტავს, როგორც საბალანსო და გარებალანსურ პოზიციებზე ზარალის რისკს, რომელსაც განაპირობებს საბაზრო ფასების მერყეობა. აღნიშნული რისკები მეტწილად წარმოადგენს (ა) რისკებს, რომელიც წარმოიქმნება საპროცენტო განაკვეთთან დაკავშირებულ ინსტრუმენტების ან კაპიტალის „სავაჭრო პორტფელში“ (სავაჭროდ ფლობილი ფინანსური ინსტრუმენტები ან საქონელი) ასახვის შედეგად, და (ბ) სავალუტო კურსის რისკს და სასაქონლო რისკს ბანკის მასშტაბით.

ბანკის სტრატეგიაა, არ მიიღოს მონაწილეობა ფინანსური ინსტრუმენტებით ვაჭრობაში ან სასაქონლო ინვესტიციებში. შესაბამისად, ბანკის ერთადერთი საბაზრო რისკი არის სავალუტო რისკი თავის „სტრუქტურულ წიგნში“, რომელიც უკავშირდება რეგულარულ საბანკო საქმიანობას და არ ითვალისწინებს სავაჭრო, საარბიტრაჟო ან სპეკულაციურ განზრახვას.

ბანკს აქვს სავალუტო რისკი

საქართველოს ეროვნული ბანკი მოითხოვს ბანკის მიერ საბალანსო მუხლებისა და მთლიანი ბალანსის (ბალანსგარეშე პოზიციების ჩათვლით) ღია სავალუტო პოზიციების მონიტორინგს და ასევე ღია სავალუტო

პოზიციების შენარჩუნებას ბანკის საწესდებო კაპიტალის 20%-ის ფარგლებში. 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის, ბანკი ინარჩუნებდა ღია სავალუტო პოზიციების აგრეგირებულ ნაშთს 1.91%-ის ოდენობით.

ამასთან, სამეთვალყურეო საბჭო დამატებით შეზღუდვებს აწესებს ღია სავალუტო პოზიციებზე. ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტმა (ALCO) დააწესა რისკის ლიმიტები ვალუტების მიხედვით და აგრეგირებული პოზიციისათვის, რომლებიც უფრო კონსერვატიულია, ვიდრე სებ-ის და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დაწესებული შეზღუდვები. ხაზინისა და ფინანსური რისკის მართვის დეპარტამენტების ხელმძღვანელები ცალ-ცალკე ყოველდღიურად ახორციელებენ ბანკის ზემოაღნიშნულ შეზღუდვებთან შესაბამისობის მონიტორინგს.

აღნიშნულ ზღვრებთან შესაბამისობის შესახებ ყოველკვირეული ანგარიში წარედგინება აგრეთვე დირექტორთა საბჭოს, ხოლო პერიოდულად – სამეთვალყურეო საბჭოს და რისკების, ეთიკისა და შესაბამისობის უზრუნველყოფის კომიტეტს. სავალუტო რისკის შესაფასებლად ბანკი ახორციელებს რისკის ეკონომიკური ღირებულების ანალიზი (VAR) მგრძობელობის ანალიზს კვარტალურ საფუძველზე. ეს ანალიზი ანგარიშობს ბანკის შემოსავალზე ქართული ლარის კურსის მიმართ სავალუტო კურსების შესაძლო ყველაზე ცუდ ცვლილებას, ყველა სხვა ცვლადი მაჩვენებლის მუდმივობის პირობებში.

საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვლილებამ შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს ბანკის ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების ღირებულებაზე

საპროცენტო განაკვეთის რისკი წარმოიქმნება საბაზრო საპროცენტო განაკვეთის პოტენციური ცვლილებებისგან, რამაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბანკის ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულებაზე. ეს რისკი შეიძლება წარმოიქმნას აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობას შორის განსხვავებით, ასევე მათი გადაფასების შედეგად. ბანკში განთავსებული დეპოზიტების უმეტესი ნაწილი და ბანკის მიერ შეთავაზებული სესხების ნაწილი გაცემულია ფიქსირებული პროცენტით, ხოლო ბანკის მიერ მოზიდული ნასესხები სახსრების უმეტესობა მიზნულია ცვალებად საპროცენტო განაკვეთზე. გარდა ამისა, ბანკის მსესხებლებზე გაცემული სესხები შეიცავს პირობას, რომელიც მას საშუალებას აძლევს, დააკორექტიროს სესხის საპროცენტო განაკვეთი საპროცენტო განაკვეთის არასახარბიელო მერყეობის შემთხვევაში, რითაც მცირდება საპროცენტო განაკვეთის რისკი. ხელმძღვანელობას ასევე მიაჩნია, რომ ბანკის საპროცენტო განაკვეთის მარჯები გონივრულ ბუფერს ქმნის საპროცენტო განაკვეთის არასახარბიელო შესაძლო მერყეობის ეფექტის შესასუსტებლად. ბანკი ასევე იყენებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის ჰეჯირების ინსტრუმენტებს საპროცენტო განაკვეთის რისკის მიტიგაციის მიზნით.

ბანკი საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვისათვის იყენებს თანამედროვე ჩარჩოს, შესაბამისი რისკის დასაშვები დონის ლიმიტების დადგენით, მათთან შესაბამისობის მონიტორინგით და პროგნოზების მომზადებით.

რისკის წარმოშობის წყაროების გათვალისწინებით, ბანკი ოთხი სახის საპროცენტო განაკვეთის რისკს აფასებს: (i) გადაფასების რისკი; (ii) მომგებიანობის მრუდის რისკი; (iii) საბაზისო რისკი და (iv) არჩევითობის (თანამდევნი ოფციონის) რისკი.

ერთი წლის მომგებიანობასა და კომპანიის ღირებულებაზე გავლენის გასაანგარიშებლად, ბანკი განიხილავს უამრავ სტრეს-სცენარს, მათ შორის – მომგებიანობის მრუდის სხვადასხვა ცვლილებას და ფულადი ნაკადების ქცევით კორექტირებებს (როგორც არის დეპოზიტის ვადაზე ადრე გატანა ან სესხის წინასწარი დაფარვა). შესაბამისი ზღვრები განისაზღვრება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს მიხედვით.

ჯგუფის წმინდა საპროცენტო შემოსავლის ან წმინდა საპროცენტო მარჟის (NIM) ნებისმიერმა შემცირებამ შესაძლოა გამოიწვიოს მომგებიანობის შემცირება და ორგანული კაპიტალის დაგროვება.

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი შეადგენს ბანკის საერთო შემოსავლების უმეტეს ნაწილს. შესაბამისად, წმინდა საპროცენტო მარჟის ნებისმიერი მერყეობა გავლენას ახდენს ოპერაციების შედეგებზე. ახალმა რეგულაციებმა, ასევე მაღალმა კონკურენციამ შეიძლება გამოიწვიოს საპროცენტო განაკვეთების შემცირება, რაც რისკის ქვეშ აყენებს ბანკის მომგებიანობას. ამავდროულად, დაფინანსების დანახარჯებს ბანკი მეტწილად დამოუკიდებლად განსაზღვრავს და ემყარება ლოკალურ და საერთაშორისო ბაზრებს. 2022 წელს წმინდა საპროცენტო მარჟა წინა წელთან შედარებით 0,9 pp-ით გაიზარდა და 5.9% შეადგინა, რაზეც იმოქმედა სესხების ეფექტური განაკვეთის

ზრდამ, უცხოურ ვალუტაში თანხების ხარჯის შემცირებამ და საბითუმო დაფინანსების ოპტიმიზაციამ, ასევე სესხის გაზრდილმა ლარიზაციამ. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 5,190 მილიონი ლარის აქტივები (19%) და 3,380 მილიონი ლარის ვალდებულებები (14%) იყო ცვალებადი ლარში, ხოლო 4,867 მილიონი ლარის აქტივები (18%) და 850 მილიონი ლარის ვალდებულებები (4%) იყო ცვალებადი, LIBOR/Euribor/FED/ECB განაკვეთებთან დაკავშირებული. ბანკი შესაბამისობაში იყო კაპიტალის ეკონომიკური ღირებულების (EVE) მგრძობლობის ზღვართან, რომელიც სებ-მა პირველადი კაპიტალის 15%-ით განსაზღვრა, ხოლო კოეფიციენტი შეადგენდა 7.1%-ს 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის.

ბანკი განაგრძობს საკომისიო შემოსავლის ზრდაზე ორიენტირებას მომავალში დაკრედიტებაზე და სადეპოზიტო პროდუქტებზე მარჯის შესაძლო შემცირებისგან თავის დაცვის მიზნით. აქტივსა და ვალდებულებასთან დაკავშირებული ვალდებულებების დაკმაყოფილების და საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვის მიზნით, ბანკი იყენებს მაღალი ხარისხის საინვესტიციო ფასიანი ქაღალდების პორტფელს, გრძელვადიან დაფინანსებას და წარმოებულ ხელშეკრულებებს. 2022 წელს ბაკმა ისარგებლა დაფინანსების სტრუქტურის გაუმჯობესების შესაძლებლობით და გამოისყიდა 54,68 მილიონი აშშ დოლარის 2024 წელს დასაფარი მაღალი მნიშვნელობის ობლიგაციები.

გარე და შიდა თაღლითობის რისკები ბანკის საქმიანობისთვის თანდაყოლილი საოპერაციო რისკის განუყოფელი ნაწილია და, თუ არ მოხდება მისი აქტიურად მართვა, ამას შესაძლოა არსებითი გავლენა ჰქონდეს ჯგუფის მომგებიანობასა და რეპუტაციაზე.

ოპერაციების მზარდი სირთულე და დივერსიფიკაცია, საბანკო სექტორის დიგიტალიზაციასთან ერთად, მეტყველებს თაღლითობის რისკების განვითარებაზე. გარე თაღლითობა ბანკის საწინააღმდეგოდ შეიძლება მომდინარეობდეს მესამე მხარის ქმედებებიდან. ყველაზე ხშირად აღნიშნული შემთხვევები დაკავშირებულია საბანკო ბარათებთან, სესხებთან და კლიენტის ფიზიკურად. შიდა თაღლითობა მომდინარეობს ბანკის თანამშრომლების მიერ განხორციელებული ქმედებებიდან და მსგავსი შემთხვევები შედარებით ნაკლებად, მაგრამ მაინც ხდება. საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში ბანკში დაფიქსირდა თაღლითობის მხოლოდ რამდენიმე შემთხვევა, რომელთაგან არცერთს ჰქონია არსებითი გავლენა ბანკის მოგება-ზარალის ანგარიშგებაზე. ციფრული დანაშაულის სწრაფმა ზრდამ გაამძაფრა თაღლითობის საფრთხე, როდესაც თაღლითები ახალ ტექნიკებს და მეთოდებს ითვისებენ სახსრების უკანონოდ მოსაპოვებლად. აქედან გამომდინარე, თუ არ მოხდა ამ საკითხის სათანადოდ გაკონტროლება და მართვა, პოტენციურ გავლენას შესაძლოა არსებითი ხასიათი ჰქონდეს.

ბანკი აქტიურად ახორციელებს თაღლითობასთან დაკავშირებული რისკების მონიტორინგს, დაფიქსირებას და აღმოფხვრას და აქვს მუდმივი მონიტორინგის პროცესები უზრუნველ ქმედებების დროულად აღმოსაჩენად. რისკისა და კონტროლის თვითშეფასების სავარჯიშოს მიზანია მნიშვნელოვან პროცესებში ნარჩენი რისკების გამოვლენა, შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების გათვალისწინებით. თაღლითობის რისკების მონიტორინგსა და შერბილებაზე ჩვენი მუდმივი ძალისხმევით, შიდა პროცესების სირთულის დონის მიუხედავად, ბანკი უზრუნველყოფს თაღლითური ქმედებების დროულად აღმოჩენას და კონტროლს. ბოლო დროს ბანკი მუშაობს სტრატეგიულ ინიციატივაზე გააძლიეროს თაღლითობის ფაქტების აღკვეთის სისტემები და გეგმები კლიენტის ქცევის ანალიზის გამოსაყენებლად გარე თაღლითობის საფრთხეების მინიმიზების მიზნით.

ჯგუფი კიბერ-შეტევების მზარდი და განვითარებადი საფრთხის წინაშე დგას

ბოლო წლებში ქართულ ბანკზე რაიმე არსებითი კიბერ-შეტევა არ განხორციელებულა. მიუხედავად ამისა, ბანკის მზარდი დამოკიდებულება საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემებზე ზრდის მის მიმართ პოტენციური კიბერ-შეტევების რისკს. პოტენციური კიბერ-შეტევების მეტად დახვეწილი და მზარდი ხასიათიდან გამომდინარე, მოსალოდნელია, რომ მათ შეიძლება უსაფრთხოების მნიშვნელოვანი რისკი გამოიწვიონ. მსგავსი რისკები სწრაფად იცვლება და მოითხოვს განუწყვეტელ ყურადღებას და ინვესტიციას.

კიბერ-შეტევებთან დაკავშირებული რისკების შემცირების და კლიენტების უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, ბანკი მუდმივად აახლებს და აუმჯობესებს უსაფრთხოების მრავალშრიან სტრატეგიას. მისი მიზანია მიტიგაციური მექანიზმების განვითარება, რაც მოიცავს სხვადასხვა პრევენციულ და დეტექტიურ კონტროლის ზომებს, მონაცემებიდან და კომპიუტერული მოწყობილობიდან პერიმეტრის ფაიერვოლამდე. შეიქმნა უსაფრთხოების საოპერაციო ცენტრი, რომელიც აკონტროლებს ყველა შესაძლო გადახრას, რომელიც დაფიქსირდება ორგანიზაციის ქსელში პოტენციური ინციდენტების გამოვლენის და მათზე ეფექტური რეაგირების

მიზნით. მინიმუმ წელიწადში ერთხელ ტარდება სრული ინფორმაციული უსაფრთხოების და კიბერ-უსაფრთხოების საფრთხეების ანალიზი, შესაბამისი რეგიონული და სექტორული პერსპექტივების გათვალისწინებით. ამასთან, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ საბჭოს ტექნოლოგიებისა და მონაცემთა კომიტეტს წარედგინება ინფორმაციული უსაფრთხოების დეტალური შემოწმების შედეგები. მინიმუმ ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ ამ ანალიზის ფარგლებში ფორმდება ხელშეკრულება დამოუკიდებელ კონსულტანტთან ჩვენი შესაძლებლობების ეფექტურობის შესაფასებლად საუკეთესო პრაქტიკების და რეალური მსოფლიო კიბერ-შეტევების სცენარების გათვალისწინებით. ეს ანალიზი ბანკს აძლევს ფართო და დეტალურ ინფორმაციას, რომელიც ეხმარება საინფორმაციო და კიბერ უსაფრთხოების სისტემების შემდგომ გაუმჯობესებაში. გარდა ამისა რეგულარულად ტარდება კიბერ-შეტევებისთვის მზადყოფნის სავარჯიშოები. ეს სავარჯიშოები აფასებენ ბანკის ფაქტობრივ მდგომარეობას მოცემულ სფეროში და წარმოადგენს ორიენტირებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებთან შესადარებლად. ჩვენი თანამშრომლები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ინფორმაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფაში. შედეგად ყველა თანამშრომლისთვის ტარდება რეგულარული სავალდებულო ტრენინგ-კურსები, რომლებიც მოიცავს დისტანციურ სასწავლო კურსებს უსაფრთხოების საკითხებზე, თაღლითობის და ფიშინგის სიმულაციებს, ასევე საინფორმაციო ელ-ფოსტებს, ჩვენი თანამშრომლების ინფორმაციული უსაფრთხოების საკითხებში ცოდნის გადრმავების მიზნით. ადაპტაციის პროცესის ფარგლებში ტრენინგი ასევე ახალ თანამშრომლებსაც უტარდებათ. აღნიშნული ღონისძიებები უზრუნველყოფს თანამშრომლების სრულ ინფორმირებას მათი პასუხისმგებლობების შესახებ და მათ მოზადებას კიბერ-საფრთხეებთან ეფექტურად გამკლავების კუთხით. ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის კომიტეტი არეგულირებს საინფორმაციო და კიბერ-უსაფრთხოების პროცესს რისკების მისაღებ დონემდე დაყვანის და მართვის პროცესების უწყვეტი გაუმჯობესების მიღწევის მიზნით. გარდა ამისა, საგანგებო გარემოებების დადგომის შემთხვევებში ბიზნესის უწყვეტობის უზრუნველყოფის მიზნით შედგენილია აღდგენის გეგმები.

2022 წელს ჩატარდა Red Team ტესტირება, რომელმაც ბანკის უსაფრთხოების მრავალდონიანი შესაძლებლობების მაღალი ეფექტურობა უჩვენა.

2021 წელს ბანკმა მიიღო ISO 27001 სერტიფიკატი ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემისთვის. ეს იმის დემონსტრაციაა, რომ ბანკი ეფექტურად იცავს ინფორმაციის უსაფრთხოების პრაქტიკებს მისი ინფორმაციის და საინფორმაციო სისტემების სხვადასხვა ტიპის საფრთხისგან დასაცავად. 2022 წელს ჩატარდა საზედამხებველო აუდიტი ISO 27001 სტანდარტის შესაბამისად და ბანკმა შეინარჩუნა სერტიფიკატი. ამასთან 2022 წელს ჩატარდა ბანკის კიბერ-უსაფრთხოების მართვის სტრუქტურისა და SWIFT CSCF აუდიტი. ამ აუდიტის პროცესში კრიტიკული დასკვნები და მნიშვნელოვანი შეუსაბამოები არ გამოვლენილა. კიბერ უსაფრთხოების მართვის საფუძვლები საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა განსაზღვრა და ის ეფუძნება სტანდარტებისა და ტექნოლოგიების ეროვნული ინსტიტუტის (NIST) კიბერ-უსაფრთხოების მართვის საფუძვლებს.

ბანკს აქვს რეპუტაციის სხვადასხვა რისკი

არსებობს რეპუტაციასთან დაკავშირებული რისკები, რომლებსაც გასწევს ბანკი. ამგვარი რისკები უკავშირდება უკრაინის ომის გამო რუსეთზე დაკისრებულ საერთაშორისო სანქციებს, ანტი-საბანკო მედია ნარატივების იზოლირებულ შემთხვევებს, ფიშინგის და სხვა კიბერ-დანაშაულების ზრდას, ასევე დიგიტალიზაციის პროცესთან დაკავშირებულ რისკებს. თუმცა არცერთი არ არის რისკი, რომელიც მხოლოდ ბანკზე ახდენას გავლენას.

რეპუტაციის რისკების ალბათობის მიტიგაციის მიზნით, ბანკი მუდმივად მუშაობს, რათა შეინარჩუნოს ძლიერი ბრენდის აღქმა დაინტერესებულ პირებს შორის. ბანკი იცავს ყველა შესაბამის შიდა პოლიტიკას და პროცედურას, რეპუტაციის პირდაპირი თუ ირიბი რისკების გავლენის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. ბანკი მუდმივად ახორციელებს ბრენდის ღირებულების მონიტორინგს საზოგადოებრივი აზრის შესწავლის/კვლევისა და დაინტერესებული პირებისაგან უკუკავშირის მიღების გზით. სპეციალური შიდა და გარე მარკეტინგის და კომუნიკაციების გუნდები ყოველდღიურად ახორციელებენ მედია და სოციალური მედიის გაშუქების მონიტორინგს. ეს გუნდები აკონტროლებენ რისკებს, შეიმუშავებენ სცენარებს და ქმნიან შესაბამის სამოქმედო გეგმებს. ბანკი ცდილობს რეპუტაციის და ბრენდის პოტენციური დამაზიანებელი ნიშნების იდენტიფიცირებას მათი მიტიგაციის და აღმოფხვრის მიზნით და მათ გართულებამდე ინფორმაციას სამეთვალყურეო საბჭოს აწვდის. უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის დონეზე შექმნილია სპეციალური ოპერატიული ჯგუფი, რომელიც მოიცავს სტრატეგიული კომუნიკაციების, მარკეტინგის და იურიდიულ გუნდებს რეპუტაციასთან დაკავშირებული რისკების შემთხვევების სამართავად. კომუნიკაციისა და კიბერ-უსაფრთხოების გუნდები ატარებენ ცნობიერების

ამაღლებს ფართომასშტაბიან კამპანიებს კიბერ-უსაფრთხოების და ფინანსური განათლების შესახებ, რაც მოიცავს მედიას, საქართველოს ბანკების ასოციაციას და „Edufin“-ს („თიბისის“ ფინანსური განათლების შიდა პლატფორმას), რომლებიც კიბერ-უსაფრთხოების და ფინანსური შემთხვევების მიტიგაციისა და პრევენციისკენაა მიმართული.

ბანკს აქვს საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობისა და აღსრულების რისკი

საკანონმდებლო რისკი

ბანკი ეწევა რეგულირებად საქმიანობას და, შესაბამისად, ექვემდებარება საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობის რისკებს. საქართველოს ეროვნული ბანკი ადგენს ლიმიტებს და სხვა ეკონომიკურ კოეფიციენტებს (მათ შორის შეუზღუდავად, დაკრედიტების, ლიკვიდობისა და საინვესტიციო კოეფიციენტებს) საზედამხებდებლო კაპიტალის კოეფიციენტთან ერთად. მინიმალური რეზერვების და ფინანსური კოეფიციენტების დაცვის მოთხოვნასთან ერთად, ბანკი ვალდებულია წარმოადგინოს პერიოდული ანგარიშები. ბანკი ასევე რეგულირდება საგადასახადო კოდექსით და საქართველოში მოქმედი სხვა შესაბამისი კანონებით. მშობელი კომპანიის ლონდონის ბირჟის პრემიუმ სეგმენტში რეგისტრაციის შემდეგ, ბანკი დიდი ბრიტანეთის ფინანსური ქცევის უწყების მიერ მიღებულ რეგულაციებს დაექვემდებარა. მის საბანკო ოპერაციებთან ერთად, ბანკი ასევე ახდენს სხვა მარეგულირებელი ფინანსური მომსახურების პროდუქტების, მათ შორის სალიზინგო, სადაზღვევო და საბროკერო მომსახურებების შეთავაზებას. ბანკი ასევე წარმოადგენს ფინანსური ვალდებულებების საგანს სავალო ხელშეკრულებების მიხედვით.

საკანონმდებლო მოთხოვნებთან სრული შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად ბანკს დანერგილი აქვს შესაბამისი მართვის სისტემები და პროცესები, რომლებიც გათვალისწინებულია ბანკის ოპერაციების ყველა დონეზე. ბანკის „სამ-დონიანი დაცვის“ მოდელი განსაზღვრავს რისკების მართვის ფუნქციებს და პასუხისმგებლობებს. შესაბამისობის რისკის მართვის განყოფილება, რომელიც მეორე რიგის დაცვას წარმოადგენს, პასუხისმგებელია საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობის რისკის მართვაზე და ანგარიშვალდებულია უშუალოდ გენერალურ დირექტორთან. ბანკის აუდიტის კომიტეტი პასუხისმგებელია რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე სამეთვალყურეო საბჭოს დონეზე. ბანკში არის პროცესები და ინსტრუმენტები რისკების გამოვლენის, შეფასების, მონიტორინგის, ანგარიშგებისა და მართვისთვის რისკის დასაშვები დონის ლიმიტების დაცვის მიზნით.

კანონშესაბამისობასთან დაკავშირებული რისკი

კანონშესაბამისობასთან დაკავშირებული რისკი განისაზღვრება მარეგულირებელი ან სამართლებრივი, არსებითი ფინანსური ზარალის ან ცილისწამების რისკი, რაც შესაძლოა გამოწვეული იყოს ბანკი მიერ შესაბამისი კანონის, რეგულაციების და წესების, ეთიკის და ქცევის კოდექსის უზუსტობებით ან შეუსაბამო გატარებით.

საქართველო ევროპულ ინტეგრაციაზე მიმართული სწრაფად განვითარებადი ქვეყანაა და მისი საკანონმდებლო ბაზა მუდმივად ახლდება.

ეროვნული კანონმდებლობის მიუხედავად, სს „თიბისი ბანკი“ გაერთიანებული სამეფოს კონკრეტულ ნორმატიულ აქტებს ექვემდებარება, რადგან ბანკის მშობელი კომპანიის აქციებით ვაჭრობა ლონდონის საფონდო ბირჟაზე მიმდინარეობს.

შესაბამისად, ეროვნული და საერთაშორისო საკანონმდებლო ცვლილებების მუდმივი მონიტორინგი, ანალიზი და დროული გატარება მნიშვნელოვან გამოწვევებს უქმნის ბანკს.

ბანკის კანონშესაბამისობის რისკის მართვა შემდეგ პროცესებს მოიცავს:

- კორპორაციული ეთიკის და რისკების აღქმის კულტურის დანერგვა;
- მარეგულირებელი ცვლილებების მართვა;
- ინტერესთა კონფლიქტის მართვა;
- ანონიმური მხილების სისტემის მუშაობის მართვა;
- მექრთამეობის, კორუფციის და გადასახადებისგან თავის არიდების პრევენცია;
- უკანონო შემოსავლის ლეგალიზების და ტერორიზმის დაფინანსების პრევენცია;
- სამომხმარებლო უფლებების დაცვა;
- პერსონალური მონაცემების დაცვა.

ამ პროცესების მართვის უზრუნველყოფის მიზნით, ბანკმა შეიმუშავა პოლიტიკები, ინსტრუქციები, წესები და დებულებები, რომლებიც სავალდებულოა მისი ყველა თანამშრომლისთვის. ბანკის კანონშესაბამისობასთან დაკავშირებული რისკის მართვის დეპარტამენტი ახდენს კანონშესაბამისობასთან დაკავშირებული რისკის იდენტიფიცირებას, შეფასებას, მონიტორინგს და პერიოდულ გადახედვას. ბანკის კანონშესაბამისობასთან დაკავშირებული რისკების მართვის დეპარტამენტი პირდაპირ ექვემდებარება აღმასრულებელ დირექტორს და ანგარიშვალდებულა სამეთვალყურეო საბჭოს აუდიტის კომიტეტის წინაშე.

ბანკს აქვს ფინანსური სანქციების რისკი.

ისტორიულად საქართველოს მჭიდრო საქმიანი ურთიერთობები აქვს რუსეთთან და უკრაინასთან. 2022 წლის 24 თებერვალში რუსეთის ფედერაციის მიერ უკრაინის წინააღმდეგ წამოწყებულმა აგრესიამ გამოიწვია მკაცრი საერთაშორისო რეაქცია, რაც მოიცავდა მკაცრი ეკონომიკური სანქციების დაკისრებას აშშ-ის, ევროკავშირის, გაერთიანებული სამეფოს და სხვა ქვეყნების მხრიდან. შედეგად, რუსული და ბელარუსის საკანონმდებლო და სამთავრობო უწყებების წევრები, ოლიგარქები, ბიზნესმენები, სახელმწიფო ორგანიზაციები, ფინანსური ინსტიტუტები და სხვა იურიდიული პირები პირდაპირ იყვნენ სანქცირებული. ასევე, უამრავი ეკონომიკური და სავაჭრო შეზღუდვა ამოქმედდა საქმიანობის რამდენიმე სექტორში და კონკრეტული კატეგორიის საქონელსა და მომსახურებებზე რუსეთში, ბელარუსში, ყირიმსა და სხვა ოკუპირებულ ტერიტორიებზე. აგრეთვე, ამ კონფლიქტის შედეგად რუსეთის მრავალი მოქალაქე ჩამოვიდა საქართველოში. ბანკის რუსეთთან და რუსეთის მოქალაქეებთან ურთიერთობის დონის, ასევე სანქციების, აკრძალვების და შეზღუდვების მასშტაბის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვნად გაიზარდა სანქციების გვერდის ავლის მცდელობებში ჩართვის რისკი.

რუსეთთან დაკავშირებული სანქციების რისკის და საერთაშორისო ტრანსპორტირების ტარიფების მნიშვნელოვანი ზრდის გამო, საქართველო დგას აზიის ქვეყნებში იმპორტ-ექსპორტის საქმიანობისთვის ირანის გავლით ტრანსპორტირებით გამოწვეული რისკის წინაშე.

აშშ-ის, ევროკავშირის და გაერთიანებული სამეფოს სანქციების რეჟიმის დარღვევა, ბანკს ჯარიმების და მარეგულირებელი ქმედებების დაკისრების რისკის წინაშე აყენებს ადგილობრივი მარეგულირებლის, საქართველოს ეროვნული ბანკის, აშშ-ის, ევროკავშირის ან გაერთიანებული სამეფოს უწყებების და სამართალდამცავი სააგენტოების მიერ. რეგულაციური რისკის გარდა, ბანკი რეპუტაციური რისკის წინაშეც დგას, მეტწილად მისი ურთიერთობებიდან გამომდინარე კორესპონდენტ ბანკებთან და სხვა ფინანსურ ურთიერთობებში მყოფ მესამე მხარეებთან.

ბანკის რისკის დასაშვებ დონესთან და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემულ ინსტრუქციებთან ერთად, ბანკმა დანერგა ადგილობრივ, გაეროს, აშშ-ის, ევროკავშირისა და გაერთიანებული სამეფოს სანქციების რეჟიმებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფი პროცესები და პროცედურები. ბანკი ცდილობს თავიდან აირიდოს ნებისმიერი ისეთი სახის ტრანზაქციები, საქონლის ან სერვისის გაწევა ან მიღება, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად დაკავშირებულია სანქცირებულ მხარეებთან, და არანაირად არ შეუწყოს ხელი გაეროს, აშშ-ის, ევროკავშირისა და დიდი ბრიტანეთის სანქციების პროგრამების გვერდის ავლას.

ამ მიზნებისთვის, ბანკმა გააძლიერა თავისი სანქციების პროგრამა რიგი ქმედებების გატარებით გარე კონსულტანტების მხარდაჭერით: ორგანიზაციის მასშტაბით სანქციების რისკის შეფასების განხორციელებით, ახალი სანქციების პოლიტიკის და პროცედურის გამოშვების, კლიენტების მიღების და მათთან ურთიერთობის მართვის გაძლიერების, ტრანზაქციების მჭიდრო მონიტორინგის და დამატებითი ფინანსური ანალიზის განხორციელების მიმართულებით რუსეთთან დაკავშირებული გარიგებების ან ირანის გავლით პოტენციური გადაზიდვების პროცესში, სქრინინგ ინსტრუმენტების მიმოხილვის და სანქციებთან დაკავშირებული ტრენინგის ჩათვლით.

ბანკი დგას კაპიტალის რისკის წინაშე, რაც გულისხმობს საზედამხედველო მინიმალური მარეგულირებელი მოთხოვნების ვერ დაკმაყოფილებას კაპიტალის მზარდი მოთხოვნების პირობებში, რამაც შეიძლება საფრთხის ქვეშ დააყენოს ზრდა და სტრატეგიული მიზნების მიღწევა. დამატებით, გაცვლითი კურსების უარყოფითმა ცვლილებამ შესაძლოა გავლენა მოახდინოს კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტებზე.

კაპიტალის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ბანკს შესაძლოა არ ჰქონდეს კაპიტალის საკმარისი დონე საქმიანობების წარმოებისთვის და კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების დაკმაყოფილებისთვის ჩვეულებრივ ან სტრესულ სამუშაო გარემოში. ბანკის ხელმძღვანელობის მიზანია, კაპიტალის მართვის თვალსაზრისით, შეინარჩუნოს კაპიტალის შესაბამისი დონე ბიზნეს სტრატეგიის მხარდასაჭერად, საზედამხედველო და სტრეს-ტესტებთან დაკავშირებული მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, ასევე ბანკის ფუნქციონირებად საწარმოდ მუშაობის გაგრძელების უნარის დასაცავად. ბანკი ატარებს სტრეს-ტესტებს და მგრძობელობის ანალიზს, რათა მოახდინოს დამატებითი კაპიტალის მოხმარების რაოდენობის განსაზღვრა სხვადასხვა სცენარების შემთხვევაში. ბანკის ხელმძღვანელობის ჩართულობით, აქტიურად ხორციელდება კაპიტალის პროგნოზების, ასევე სტრეს-ტესტის და სხვადასხვა შესაძლო სცენარების შედეგების მონიტორინგი, რათა უზრუნველყოფილ იქნას კაპიტალის გონივრული მართვა და, საჭიროების შემთხვევაში, დროული ღონისძიებების გატარება. 2022 წელს ბანკმა დააკმაყოფილა კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნები.

საკანონმდებლო სტრუქტურა

2017 წლის დეკემბერში სეზ-მა განახორციელა ცვლილებები რეგულაციაში კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებით. ცვლილებები მოიცავდა კომერციული ბანკებისთვის კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებით შესწორებებს რეგულაციაში და ახალი მოთხოვნების შემოღებას (i) კომერციული ბანკებისთვის პილარ 2-ის ფარგლებში დამატებითი კაპიტალის ბუფერის მოთხოვნების განსაზღვრის, (ii) კონტრციკლური ბუფერის განაკვეთის განსაზღვრის და (iii) სისტემური მნიშვნელობის კომერციული ბანკების იდენტიფიცირების და განსაზღვრის შესახებ. აღნიშნული ცვლილებების მიზანია ბანკის საზედამხედველო კაპიტალის ხარისხის გაუმჯობესება და უკეთესი შესაბამისობის მიღწევა Basel III-ის ჩარჩოსთან.

პილარ 1-ის მინიმალური მოთხოვნები, კომბინირებულ ბუფერულ მოთხოვნებთან ერთად. საქართველოში კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების შესახებ დებულების ცვლილებამ პილარ 1-ის მინიმალური მოთხოვნები შესადარისი გახადა საბანკო საქმიანობის ზედამხედველობის Basel-ის კომიტეტის მიერ განსაზღვრულ სისტემასთან. ეს ცვლილებები მოიცავს:

- 2.5% კონსერვაციის ბუფერის გამოყოფას, რომელიც ადრე მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნებთან გაერთიანდა. განახლებული მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნებია 4,5%, 6,0% და 8,0% ძირითადი პირველადი კაპიტალისთვის, პირველადი კაპიტალისთვის და მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალისთვის (შესაბამისად); და
- მოთხოვნების დანერგვას, რომ ბანკი ფლობდეს დამატებით კომბინირებულ ბუფერს ძირითად პირველად კაპიტალში, რომელიც შედგება კონსერვაციის, კონტრციკლური და სისტემური ბუფერებისგან.

კონსერვაციის ბუფერის განაკვეთად განისაზღვრა რისკის მიხედვით შეწონილი მთლიანი რისკის პოზიციების 2.5%, ხოლო კონტრციკლური ბუფერის განაკვეთად - 0%. კონტრციკლური ბუფერი შეიძლება დაწესდეს რისკის მიხედვით შეწონილი პოზიციების 0%-დან 2.5%-ის შუალედის ფარგლებში, უპირატესი ფინანსური და მაკროეკონომიკური გარემოს საფუძველზე. გარდა ამისა, სეზ-მა განსაზღვრა საქართველოში სამი კომერციული ბანკი, როგორც ადგილობრივი სისტემურად მნიშვნელოვანი ბანკები („DSIB“), სისტემურად მნიშვნელოვანი კომერციული ბანკებისათვის მოხდა სისტემურობის ბუფერის შემოღება, რაც ნიშნავს, იმას, რომ ამ ბანკებს („DSIB“) მოუწევთ უფრო მეტი ძირითადი პირველადი კაპიტალის გადადება, რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივებისთვის. ამ მოთხოვნების განხორციელებისთვის განისაზღვრა პერიოდი 2018 წლის ბოლოდან 2021 წლის ბოლომდე. კერძოდ სეზ-ის მიერ განისაზღვრა ქვემოთ წარმოდგენილი სისტემური ბუფერები და შესაბამისობაში მოყვანის ვადები: 1.0% - 2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2019 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის, 1,5% - 2019 წლის 31 დეკემბრიდან 2020 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის, 2,0% - 2020 წლის 31 დეკემბრიდან 2021 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდისთვის და 2,5% - 2021 წლის 31 დეკემბრის შემდგომი პერიოდებისთვის. 2023 წლის მარტიდან, კონტრციკლური კაპიტალის ბუფერული დონე გაიზარდა 0%-დან 1%-მდე. გაზრდილი მოთხოვნები ძალაში შევა 2024 წლის მარტიდან. 2023 წელს, საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა სისტემური რისკის ბუფერის

რეგულაციაში შეიტანა ცვლილებები (ცვლილებები ძალაში შევა 2023 წლის აპრილში). ცვლილებების თანახმად, ბანკის სისტემური რისკის ბუფერი განისაზღვრება 2.5%-ით, ხოლო თუ ბანკის საშუალო საბაზრო წილი უწყვეტი სამი თვის განმავლობაში არასაბანკო დეპოზიტებში (გარდა სახელმწიფო დაწესებულებების და სახელმწიფო დაწესებულებებს დაქვემდებარებული ორგანიზაციების უზრუნველყოფილი დეპოზიტებისა) გადააჭარბებს 40%-ს, ბუფერული დონე განისაზღვრება 3.0%-ით. თუ სისტემური ბუფერი გაიზრდება, ბანკი ვალდებული იქნება განახლებული მოთხოვნები დააკმაყოფილოს 1 წლის ვადაში.

პილარ 2-ის მოთხოვნები. Basel III-ის შესაბამისად, სებ-მა დანერგა კაპიტალის ბუფერის დამატებით მოთხოვნები კომერციული ბანკებისთვის პილარ 2-ის ფარგლებში, რომლებიც ეფუძნება საზედამხედველო შემოწმებას და შეფასებას და ეხება ბანკისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლებიც არ არის საკმარისად გათვალისწინებული პილარ 1-ში, მათ შორის არაჰეჯირებული ვალუტის შედეგად საკრედიტო რისკის ბუფერი და წმინდა საერთო რისკის შეფასების პროგრამის (GRAPE) წმინდა ბუფერი. სებ-მა ასევე შემოიღო სასესხო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი. სასესხო პორტფელის კონცენტრაციის რისკის ბუფერი ძალაში 2018 წლის 1 აპრილიდან შევიდა და წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერის საჭიროება შეფასდება ჯგუფის მიერ წარმოდგენილი სტრეს-ტესტების შედეგების საფუძველზე. წმინდა სტრეს-ტესტების ბუფერი მოქმედებდა 2020 წლის 1 ოქტომბრიდან. დღეს ის 0%-ით არის განსაზღვრული. სებ-ის რეგულაციის შესაბამისად, პილარ 2-ის ფარგლებში მოთხოვნილი კაპიტალის 56% დაცული უნდა იყოს ძირითად პირველად კაპიტალში, ხოლო კაპიტალის 75% - პირველად კაპიტალში და კაპიტალის 100% საერთო საზედამხედველო კაპიტალში.

დროებითი ზომები

კოვიდ-19 პანდემიით გამოწვეული უარყოფითი გავლენის შერბილების მიზნით, 2020 წლის მარტში სებ-მა შეიმუშავა კონკრეტული კონტრაციკლური ღონისძიებები, კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან, მათ შორის პილარ-2-ის ბუფერების ეტაპობრივი გრაფიკის გადავადების ჩათვლით. სებ-ის მიერ 2020 წლის ოქტომბერში შედგენილი ახალი გრაფიკის შესაბამისად, კონცენტრაციის რისკის და წმინდა „GRAPE“ ბუფერის ეტაპები გაგრძელდება 2021 წლის მარტიდან და სრულად დაინერგება 2023 წლის მარტის ბოლომდე. 2021 წლის ივნისის თვეში სებ-მა გამოაქვეყნა მისი გადაწყვეტილება არაჰეჯირებული სავალუტო საკრედიტო რისკის ბუფერის (CICR) და კონსერვაციის ბუფერის აღდგენის თაობაზე. ბანკებს მოეთხოვებათ CICR ბუფერის სრულად აღდგენა 2022 წლის ბოლომდე, ხოლო კონსერვაციის ბუფერის აღდგენა - 2023 წლის ბოლომდე.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტები და სებ-ის მიერ დადგენილი მინიმალური მოთხოვნები:

ათას ლარში	31-დეკ-2022
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	3,333,039
პირველადი კაპიტალი	3,873,439
მეორადი კაპიტალი	643,086
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	4,516,525
რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	
საკრედიტო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	18,818,597
საბაზრო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	86,250
საოპერაციო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	2,603,225
სულ რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	21,508,072
მინიმალური ძირითადი პირველადი კაპიტალის მოთხოვნა	11.6%
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	15.5%

მინიმალური პირველადი კაპიტალის მოთხოვნა	13.8%
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	18.0%
მინიმალური მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნა	17.3%
საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის მთლიანი კოეფიციენტი	21.0%

ფასს სტანდარტებზე გადასვლა

2020-2022 წლებში სებ-მა შეიმუშავა ფასს სტანდარტებზე გადასვლის კონცეფცია და ცვლილებები. 2023 წლის იანვარში ფასს სტანდარტებზე გადასვლის პროცესის ხელშეწყობასთან ერთად, სებ-მა მიიღო კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნებთან დაკავშირებული დადგენილებების ცვლილება. ამ ახალი ცვლილებების თანახმად კომერციულმა ბანკებმა უნდა დააკმაყოფილონ სამეთვალყურეო რეგულაციები ფასს-ებზე დაფუძნებული ციფრებისა და მიდგომებისათვის. ფასს სტანდარტებზე გადასვლის პროცესში სებ-მა დანერგა საკრედიტო რისკის კორექტირების (CRA) ბუფერი. CRA ბუფერი დაინერგა პილარ 2-ის მოთხოვნების სახით და სრულად განისაზღვრა ძირითად პირველად კაპიტალად.

ფასს სტანდარტებზე გადასვლასთან ერთად შენარჩუნდება პარალელური ანგარიშგება 2023 წლის 1 იანვრიდან სებ-ის მიერ სხვა გადაწყვეტილების მიღებამდე. პარალელური ანგარიშგების პროცესში, კომერციული ბანკები ვალდებული არიან წარმოადგინონ სამეთვალყურეო ანგარიშები ფასს სტანდარტების და ადგილობრივად საყოველთაოდ აღიარებული საბუღალტრო პრინციპების (GAAP) შესაბამისად, თუმცა შესაბამისობის მონიტორინგი განხორციელდება მხოლოდ ფასს სტანდარტების მიხედვით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია საზედამხედველო კაპიტალის კოეფიციენტები ფასს სტანდარტების და შესაბამისი საკანონმდებლო მოთხოვნების მიხედვით:

ათას ლარში	31-დეკ-2022 (ფასს)
ძირითადი პირველადი კაპიტალი	3,835,846
პირველადი კაპიტალი	4,376,246
მეორადი კაპიტალი	407,853
სულ საზედამხედველო კაპიტალი	4,784,099
რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	
საკრედიტო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	18,488,516
საბაზრო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	93,833
საოპერაციო რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	2,636,659
სულ რისკის მიხედვით შეწონილი რისკის პოზიციები	21,219,008
მინიმალური ძირითადი პირველადი კაპიტალის მოთხოვნა	14.0%
ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი	18.1%
მინიმალური პირველადი კაპიტალის მოთხოვნა	16.2%
პირველადი კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი	20.6%
მინიმალური მთლიანი საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნა	19.6%
საზედამხედველო კაპიტალის ადეკვატურობის მთლიანი კოეფიციენტი	22.5%

კაპიტალის მართვა

კაპიტალის ადეკვატურობის ეფექტურად მართვის მიზნით, ბანკი ახორციელებს საზედამხედველო კაპიტალის მოკლე და გრძელვადიან პროგნოზირებას იმ ფაქტორების დროულად გამოსავლენად, რომლებიც მოქმედებენ კაპიტალის პოზიციაზე, რათა აღიკვეთოს დადგენილი ზღვრების შესაძლო დარღვევა.

კაპიტალის ადეკვატურობის შიდა შეფასების პროცესის (ICAAP) ჩარჩოს ფარგლებში ბანკი ავასებს შესაძლო ზარალებს და განსაზღვრავს დამატებით საჭირო კაპიტალის თანხას, წინასწარ განსაზღვრული სხვადასხვა სცენარებისთვის. სტრეს-ტესტები ტარდება სულ მცირე წელიწადში ერთხელ, ან უფრო ხშირად, ბიზნეს-გარემოდან გამომდინარე. შედეგები ანგარიშის სახით წარედგინება ხელმძღვანელობას და სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კომიტეტს. ბანკი პერიოდულად ატარებს დამატებით მგრძობელობის ანალიზს ვალუტის გაუფასურებასთან და მაკროეკონომიკური გარემოს ცვლილებასთან დაკავშირებით, კაპიტალის მართვისთვის მეტი სიფრთხილის უზრუნველსაყოფად.

კაპიტალის ადეკვატურობის ლიმიტების განსაზღვრება

რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს ფარგლებში, ბანკი ადგენს დამატებით ბუფერს სავალდებულო მინიმუმის მოთხოვნაზე მეტი ოდენობით ძირითადი პირველადი კაპიტალის, პირველადი კაპიტალი და მთლიანი კაპიტალისთვის. რისკის დასაშვები დონის ლიმიტები ეფუძნება არასტაბილურობის დრაივერების და ბანკის რისკ-პროფილის საფუძვლიან ანალიზს. ლიმიტების დადგენის პროცესში ბანკი ითვალისწინებს მომავალზე ორიენტირებულ ელემენტებს, რომლებიც უკავშირდება: ეკონომიკურ პროგნოზს, ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას, კაპიტალის დაგეგმილ განაწილებებს, სტრესის და განუსაზღვრელობების პოტენციურ გავლენებს და სხვ. რისკის დასაშვები დონის ლიმიტები ბანკს იმის უზრუნველყოფაში ეხმარება, რომ ფლობდეს საკმარის კაპიტალს სებ-ის Basel III-ის ჩარჩოს ფარგლებში.

კაპიტალის განაწილება და ფასდადება

კაპიტალის ეფექტური მართვა გულისხმობს ყველა აქტივისთვის კაპიტალის ზუსტი დონის განსაზღვრას და მის ეფექტურ გადანაწილებას სესხის ფასდადების მიზნებისთვის. პროცესი უზრუნველყოფს კაპიტალის ოპტიმიზაციას და სამიზნე მოგების გამომუშავებას.

ბანკი გასწევს რისკს, რომ სტრატეგიული ინიციატივები არ შექმნის გრძელვადიან ღირებულებას მისი დაინტერესებული მხარეებისთვის

ბანკს შესაძლოა ჰქონდეს ბიზნეს სტრატეგიის განვითარების რისკი, რომელიც ვერ უზრუნველყოფს გრძელვადიანი ღირებულებების შექმნას ცვალებად სამომხმარებლო საჭიროებებისა და კონკურენტულ გარემოში, ასევე მარეგულირებლის შეზღუდვების პირობებში. ამასთან, გაზრდილმა გაურკვევლობამ კოვიდ-19-ით და უკრაინაში მიმდინარე ომით გამოწვეულ მნიშვნელოვან ეკონომიკურ და სოციალურ რღვევებთან ერთად, შესაძლოა ხელი შეუშალოს ჯგუფის უნარს ეფექტურად შეიმუშაოს და დროულად განახორციელოს სტრატეგიული ინიციატივები, ასევე საფრთხის ქვეშ დააყენოს ბანკის გრძელვადიანი ღირებულების შექმნის უნარი.

სტრატეგიული ინიციატივების პორტფელის ფორმირების ძირითადი დრაივერია ბანკის შემოსავლების და ღირებულების პაკეტების დივერსიფიცირება და ორგანიზაციის ღირებულების ევოლუციის ოპტიმიზაცია კონკრეტული პერიოდის განმავლობაში. ზემოთ ხსენებულის მიუხედავად, ბანკი ატარებს სტრატეგიული მიმოხილვის ყოველწლიურ შეხვედრებს, რომელშიც მონაწილეობენ საბჭოს, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა და შუა რგოლის ხელმძღვანელობა, სადაც აანალიზებენ ბაზრის ძირითად ტენდენციებს და სხვადასხვა პრაქტიკებს რეგიონულ და საერთაშორისო ბაზრებზე, რათა დარწმუნდნენ რომ სწორი მიმართულებით მიდიან და შეაფასონ საქმიანობის ეფექტურობა სხვადასხვა პერსპექტივით. ასევე, ბანკი მუდმივად მუშაობს მსოფლიოს წამყვან კონსულტანტებთან მისი სტრატეგიის გასაუმჯობესებლად. დამატებით, ბანკი ატარებს კვარტალურ ანალიზს და აკონტროლებს სტრატეგიის განხორციელების შეფასებისთვის გამოყენებულ საზომებს. საზომ მაჩვენებლებში მნიშვნელოვანი გადახრის შემთხვევაში, ჯგუფი ზრუნავს გამოსწორებისა და მიტიგაციის ზომების შემუშავებაზე.

ბანკს აქვს რისკები, რომლებიც დაკავშირებულია მის უნართან მოზიდოს და დაიქირაოს მაღალკვალიფიციური თანამშრომლები

ბანკს აქვს კვალიფიციური პერსონალის დაკარგვის ან კვალიფიციური თანამშრომლების მოზიდვის, განვითარების და შენარჩუნების რისკი, მის მიზნებზე დაყრდნობით. ციფრულ კომპანიად ტრანსფორმირება იწვევს IT პროფესიონალებზე მოთხოვნის ზრდას ბანკის შიგნით. სწრაფად ცვალეზად ბიზნეს გარემოსთან ადაპტირების მიზნით, ბანკმა უნდა განავითაროს ექსპერტული კულტურა და გაზარდოს მართვის უნარები, უზრუნველყოს ინკლუზიურობის მაღალი დონე თანამშრომლებს შორის და თანამშრომლებს შესძინოს საჭირო უნარები.

ბანკი აქტიურად აკონტროლებს შრომის ბაზარს როგორც საქართველოში, ისე საზღვარგარეთ, პროაქტიურად ასაქმებს საუკეთესო კანდიდატებს და აფართოებს მნიშვნელოვანი პერსონალის ქსელს. ბანკი ყველა დასაქმებულს თანაბრად და სამართლიანად ექცევა და ეხმარება და კურირებს მათ წარმატების მიღწევის საქმეში. თანაბარი შესაძლებლობის უზრუნველყოფას ადამიანური რესურსების მართვის ყველა სფეროში, მათ შორის შერჩევაში, დაწინაურებაში, სწავლებასა და განვითარებაში, კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს თანამშრომელთა ჩართულობის და დაცვაყოფილების უზრუნველსაყოფად სამუშაო ადგილზე. ჩვენ ასევე აქტიურად ვმუშაობთ საკადრო რეზერვის გეგმის სტრუქტურის შემუშავებაზე ხელმძღვანელი პოზიციებისთვის თანამშრომლების უხარვეზო ჩართულობის და მათთვის დაწინაურების შესაძლებლობების შექმნის მიზნით.

ბანკმა დააფუძნა IT აკადემია, რომელიც მოიცავს front-end და back-end, Android და iOS მობილურ განვითარების კურსებს, ასევე მომხმარებელთა გამოცდილების კვლევას და სტრატეგიას, DevOps, Java, ტესტირების ავტომატიზაციას, OutSystems და მონაცემთა ინჟინერიას. პროგრამა უფასოა შერჩეული კანდიდატებისთვის და მას მართავენ გამოცდილი თანამშრომლები და შესაბამისი სფეროების წამყვანი სპეციალისტები.

უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობა რეგულარულად ატარებს ონლაინ შეხვედრებს თანამშრომლებთან, მათთვის თანამშრომელთა მიმდინარე მიღწევებთან დაკავშირებით ბანკის სტრატეგიის და ინფორმაციის გაზიარების მიზნით. ბანკი ერთ-ერთი პირველი კომპანიაა საქართველოში რომელმაც ბექ-ოფისის ყველა თანამშრომელს დისტანციურ სამუშაო რეჟიმზე გადასვლის შესაძლებლობა მისცა. მნიშვნელოვანია, რომ ამ ინიციატივამ არა მხოლოდ გააუმჯობესა თანამშრომელთა კმაყოფილების დონე, არამედ გაზარდა საქართველოს საზღვრებს გარედან ნიჭიერი კადრების მოზიდვის შესაძლებლობა.

ახალი რისკები

ახალი რისკები შეიცავენ უცნობ კომპონენტებს და შესაძლოა გავლენა მოახდინონ ბანკის საქმიანობის ეფექტურობაზე გრძელვადიან პერსპექტივაში. ჩვენ ვთვლით, რომ აღნიშნულ რისკებს მნიშვნელოვანი ზრდის პოტენციალი აქვთ და, როგორც ძირითადად რისკებმა შესაძლოა ისეთივე გავლენა მოახდინონ ბანკზე.

ბანკის საქმიანობის შედეგებს შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას რეგიონში განვითარებულმა ნეგატიურმა მოვლენებმა, კერძოდ უკრაინის ომმა და გეოპოლიტიკური კრიზისის შესაძლო გავრცელებამ და/ან საქართველოდან მიგრანტების პოტენციურმა გადინებამ.

მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს ეკონომიკაში შემომავალი ფულადი ნაკადები საკმაოდ დივერსიფიცირებულია, ქვეყანა კვლავ მოწყვლადია მის რეგიონში გეოპოლიტიკური და ეკონომიკური მოვლენების განვითარებების მიმართ. კერძოდ, უკრაინაში რუსეთის შეჭრას, შედეგად რუსეთზე დაკისრებულ სანქციებს და მომატებულ განუსაზღვრელობებს უარყოფითი გავლენა აქვს საქართველოს ეკონომიკაზე. ამავდროულად, იმის გამო, რომ 2022 წლის ეკონომიკურ ზრდაში მნიშვნელოვანი წვლილი მიგრაციულმა ეფექტმა იქონია, ნებისმიერმა მნიშვნელოვანმა გადინებამ შეიძლება გამოიწვიოს ბიზნეს გარემოს გაუარესება. სავარაუდოდ საპირისპირო ვითარება იქნება კონფლიქტის სწრაფი მოგვარების ნებისმიერ სცენარში, რომელიც შექმნის ისეთ დადებით შედეგებს, როგორც არის რუსეთსა და უკრაინაში ზრდის სავარაუდო უფრო სწრაფი აღდგენა, რაც ასევე უნდა იქნას გათვალისწინებული.

ბანკი აქტიურად იყენებს სტრეს-ტესტირების და რისკის შეფასებისა და მონიტორინგის სხვა ინსტრუმენტებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მოხდეს ტრიგერების ადრეული იდენტიფიცირება და მათი კონკრეტულ სამოქმედო გეგმებად გარდაქმნა ბანკის საზედამხებელო კაპიტალზე, ლიკვიდობასა და პორტფელის ხარისხზე ნეგატიური გავლენის მინიმიზებისთვის, განუსაზღვრელობის მაღალი დონის არსებობის შემთხვევაში.

ბანკს აქვს კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული რისკი

კლიმატურ ცვლილებებთან დაკავშირებული რისკები ხასიათდება როგორც ფიზიკური ზემოქმედებით, რომელიც წარმოიშობა უფრო ხშირი და რთული მეტეოროლოგიური ცვლილებებით, ასევე გარდამავალი ზემოქმედებით, რომელიც შესაძლოა მოიცავდეს პოლიტიკურ, იურიდიულ და ტექნოლოგიურ ცვლილებებს საყოფაცხოვრებო და ბიზნეს-სექტორების გარემოზე ზემოქმედების შესამცირებლად. ბანკისთვის აღნიშნული რისკები შესაძლოა მატერიალიზდეს აქტივის ღირებულების გაუფასურებით და ჩვენი მომხმარებლების კრედიტუნარიანობის გაუარესებით, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ბანკის მომგებიანობის შემცირება. ბანკს ასევე, შეიძლება ჰქონდეს რეპუტაციის რისკი ისეთი მომხმარებლების დაკრედიტების ან მათთან სხვადასხვა ბიზნეს ოპერაციების შედეგად, რომლებიც მიიჩნევიან კლიმატური ცვლილებების ხელშემწყობებად.

ბანკის მიზანია, იმოქმედოს პასუხისმგებლობით და მართოს მის ოპერაციებთან დაკავშირებული ეკოლოგიური და სოციალური რისკები, გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების მინიმუმამდე შესამცირებლად. ეს მიდგომა შესაძლებლობას გვაძლევს, შევამციროთ ჩვენი გარემოზე ზემოქმედება რესურსების ეფექტურად გამოყენებით და ეკოლოგიური თვალსაზრისით უსაფრთხო ღონისძიებების ხელშეწყობით კლიმატის ცვლილების შერბილების მიზნით. ბანკს აქვს გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, რომელიც არეგულირებს მის გარემოსდაცვითი მართვის სისტემას („გმს“) და უზრუნველყოფს ჯგუფის ოპერაციების შესაბამისობას მოქმედ გარემოსდაცვით, ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების და შრომის დაცვის რეგულაციებთან და პრაქტიკებთან. ჩვენ ვიღებთ ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ჩვენმა მომხმარებლებმა ასევე შეასრულონ ეკოლოგიური და სოციალური პასუხისმგებლობები. ეკოლოგიური და სოციალური რისკების მართვა გათვალისწინებულია ჯგუფის დაკრედიტების პროცესში გმს-ის გამოყენების გზით. ბანკმა შეიმუშავა რისკის მართვის პროცედურა ეკოლოგიური და სოციალური რისკების დადგენის, მართვის და მონიტორინგის მიზნით. აღნიშნული პროცედურები სრულად ინტეგრირებულია ბანკის საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში. ჩვენი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა სრულად შეესაბამება საქართველოს გარემოსდაცვით კანონმდებლობას და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს (პოლიტიკა სრულად ბმულზე www.tcbankgroup.com).

გარემოზე ბანკის დადებითი გავლენის გაზრდის და კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული შედეგების შემსუბუქების მიზნით, 2021 წლის ბოლოსთვის ბანკმა ჩაატარა მაღალი დონის სექტორული რისკის შეფასება, რადგან სხვადასხვა სექტორი შესაძლოა მოწყვლადი იყოს სხვადასხვა კლიმატური რისკების მიმართ სხვადასხვა პერიოდის განმავლობაში. რისკების შეფასება ორიენტირებულია ისეთ ეკონომიკურ დარგებზე, როგორც არის ენერჯეტიკა, ნავთობის და გაზის სექტორი, მეტალურგია და სამთო-მოპოვებითი სამუშაოები, ტურიზმი, სოფლის მეურნეობა, კვების ინდუსტრია, ჯანდაცვა, მშენებლობა და უძრავი ქონების სექტორი. 2022 წელს ჩვენ დავხვეწეთ კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნების სამიზნე ჯგუფის (TCFD) სტრუქტურა, განსაკუთრებით სტრატეგიული დაგეგმვის და რისკების მართვის მიმართულებით.

ბანკი ორიენტირებულია კლიმატთან დაკავშირებული რისკების შესახებ ცოდნის გაღრმავებაზე და მათ გრძელვადიან გავლენაზე მომდევნო წლებში, რაც მას მისცემს საშუალებას შეიმუშაოს მიტიგაციის მიდგომები. გარდა ამისა, ბანკის პორტფელის ყველა სეგმენტი უმეტესწილად უზრუნველყოფილია, სასესხო პორტფელის დაახლოებით 75% უზრუნველყოფილია ნაღდი ფულით, უძრავი ქონებით და ოქროთი. რადგან უზრუნველყოფის შეფასების პროცედურა მონიტორინგს მოიცავს, უზრუნველყოფის ღირებულების ცვლილების ნებისმიერი საჭიროება მომდინარეობს უზრუნველყოფის მონიტორინგის ჩვენი რეგულარული პროცესიდან.

2022 წლის ივნისში ბანკმა გამოსცა მდგრადი განვითარების სრულმასშტაბიანი ანგარიში 2020 წლის შესახებ, გლობალური ანგარიშგების ინიციატივის (GRI) სტანდარტების შესაბამისად. გლობალური ანგარიშგების ინიციატივა (GRI) კერძო სექტორს ეხმარება, წარმოაჩინოს და გაიაზროს მისი როლი და გავლენა მდგრად განვითარების ისეთი მიმართულებების კრილში, როგორც არის კლიმატური ცვლილებები, ადამიანის უფლებები და მმართველობა. ანგარიში განკუთვნილია ყველა დაინტერესებული მხარისა და ბანკისთვის როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. ანგარიში ორიენტირებულია მათთვის ცალსახა, ფაქტებზე დაფუძნებული ინფორმაციის გაზიარებაზე 2021 წლის განმავლობაში ჩვენი საქმიანობის სოციალური, ეკონომიკური და ეკოლოგიური გავლენის შესახებ. ანგარიშის მიზანია, წარმოაჩინოს ჩვენი განზრახვა, შევქმნათ ღირებულება ჩვენი თანამშრომლებისთვის, მომხმარებლებისთვის, მომწოდებლებისთვის, პარტნიორებისა და მთლიანად საზოგადოებისთვის. მდგრადი განვითარების 2021 წლის ანგარიში ხელმისაწვდომია ბმულზე: www.tcbankgroup.com.

ბანკის საქმიანობის მაჩვენებელზე შესაძლოა იმოქმედოს LIBOR-ის შეწყვეტის და მასზე გადასვლის პროცესმა

ბანკის აშშ დოლარში დენომინირებული მცურავი პორტფელი უკავშირდება აშშ დოლარის 6-თვიან LIBOR-ს, ხოლო ევროს მცურავი პორტფელი - ევროს ბანკთაშორის შეთავაზებულ განაკვეთს (Euribor) უკავშირდება, რომლის შეწყვეტაც არ არის გამოცხადებული. LIBOR-ის შეწყვეტა და გადასვლის პროცესი ბანკს უქმნის განხორციელების, წარმოების ფინანსურ და საოპერაციო რისკებს და შესაძლოა გამოიწვიოს შემოსავლების არასტაბილურობა, მომხმარებლის პრეტენზიები და სამართლებრივი პროცესები ან სხვა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ბანკის საქმიანობაზე და ოპერაციებზე.

ბანკი აქტიურად აკონტროლებს გადასვლასთან დაკავშირებულ საერთაშორისო და ადგილობრივ განვითარებებს ბანკის გარდამავალი პროცესის ბაზრის პრაქტიკას არგებს. 2021 წლის 29 ივლისს ალტერნატიული საცნობარო განაკვეთების კომიტეტმა (ARRC) გამოსცა რეკომენდაცია ორგანიზაციის „CME Group, Inc.“ მიერ გამოქვეყნებული „Term SOFR“ განაკვეთების გამოყენების შესახებ. ARRC-ის რეკომენდაცია სასესხო ხელშეკრულებებს „LIBOR“-ის ნაცვლად, მის ადგილზე (იქნება ეს სარეზერვო დებულების მოქმედების შესაბამისად, თუ სხვაგვარად) ან ახალ გარიგებებში ტერმინის „SOFR“ გამოყენების შესაძლებლობას აძლევს.

2021 წელს ბანკმა შექმნა საორგანიზაციო კომიტეტი LIBOR-დან უხარვეზო გადასვლის უზრუნველსაყოფად, მათ შორის „SOFR“-ზე მიბმული პროგრესული განაკვეთების დასანერგად. საორგანიზაციო კომიტეტი უზრუნველყოფს გარდამავალი პროცედურების შესახებ ცნობადობის ამალგებს როგორც ორგანიზაციის შიგნით, ასევე მის გარეთ, რათა თანამშრომლებს ჰქონდეთ საჭირო ცოდნა და ინსტრუმენტები გარდამავალი პროცედურების გასამარტივებლად და ამასთან ბანკის მომხმარებლების სამართლიანი ურთიერთობისთვის. 2022 წლის აპრილიდან ბანკმა ტერმინი „SOFR“ განაკვეთები გამოიყენა ახლად გაცემულ აშშ დოლარში გამოხატულ მცურავ განაკვეთთან სესხებზე. LIBOR-დან „SOFR“-ზე გადასვლის დასრულება იგეგმება 2023 წლის ივნისის ბოლოსთვის.

საკრედიტო რისკის მიტიგაცია

საკრედიტო რისკის მიტიგაციის მიზნით, ბანკი აქტიურად იყენებს სხვადასხვა ტიპის უზრუნველყოფას. ბანკში უზრუნველყოფად შესაძლოა გამოყენებულ იქნას უძრავ-მომრავი ქონება, არამატერიალური აქტივები, ფინანსური აქტივები, თავდებობა და მესამე მხარის გარანტია. ბანკს შემუშავებული აქვს საჭირო პროცესები, რათა უზრუნველყოფის ღირებულება სათანადოდ იყოს განსაზღვრული და ის ეფექტური ინსტრუმენტი იყოს საკრედიტო რისკის მიტიგაციისთვის.

მნიშვნელოვანი პოლიტიკები და პროცედურები უზრუნველყოფის მართვის და შეფასებისთვის

სესხის უზრუნველყოფა წარმოადგენს ბანკისთვის საკრედიტო რისკის ყველაზე მნიშვნელოვან მიტიგაციის საშუალებას, ამიტომ უზრუნველყოფაში არსებული ქონების ეფექტური მართვა საკრედიტო რისკების მართვის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია. ბანკის მიერ გაცემული სესხების უზრუნველყოფა შეიძლება მოიცავდეს, მაგრამ არ შემოიფარგლებოდეს შემდეგით: უძრავი ქონება, ფულადი დეპოზიტები, სატრანსპორტო საშუალებები, მოწყობილობა-დანადგარები, სასაქონლო-მატერიალური მარაგები, ძვირფასი ლითონები, ფასიანი ქაღალდები და მესამე პირის გარანტიები. სესხისთვის მიღებული უზრუნველყოფა დამოკიდებულია საკრედიტო პროდუქტის ტიპზე და მსესხებლის საკრედიტო რისკის პროფილზე. ბანკის პორტფელის ყველა სეგმენტი უმეტესწილად უზრუნველყოფილია, ხოლო უზრუნველყოფის საშუალებებში მნიშვნელოვან წილს წარმოადგენს უძრავი ქონება. უზრუნველყოფის მართვასთან დაკავშირებით ბანკის მიდგომებს და სტრატეგიას მართავს უზრუნველყოფის მართვისა და შეფასების ცენტრალიზებული განყოფილება. აღნიშნული განყოფილება უზრუნველყოფს, რომ უზრუნველყოფის ობიექტი წარმოადგენდეს საკრედიტო რისკის მიტიგაციის ადეკვატურ საშუალებას. უზრუნველყოფის მართვის ჩარჩო მოიცავს გადაწყვეტილების მიღების პროცესს, დამოუკიდებელი შეფასების პროცესის არსებობას, შეკვეცის სისტემას დაფარვის პროცესის ფარგლებში, უზრუნველყოფის მონიტორინგს (მათ შორის გადაფასებას და სტატისტიკურ ანალიზს) და უზრუნველყოფის პორტფელის ანალიზს.

„უზრუნველყოფის მართვისა და შეფასების განყოფილება“ („CMAD“) განსაზღვრავს უზრუნველყოფის მართვის პოლიტიკას და უზრუნველყოფის მართვის პროცედურებს (დამტკიცებული სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ), იძენს შეფასების მომსახურებას „შეფასების საერთაშორისო სტანდარტების“ (IVS), სეზ-ის მოქმედი რეგულაციების და შიდა პოლიტიკის/პროცედურების შესაბამისად, ამოწმებს შეფასების ანგარიშებს, მართავს უზრუნველყოფის მონიტორინგის პროცესს (აქტივები მაღალი სამართლიანი ღირებულებით გადაფასდება ყოველწლიურად, ხოლო

სტატისტიკური მონიტორინგი გამოიყენება დაბალი ღირებულების მქონე უზრუნველყოფისთვის). CMAD შეფასებისთვის იყენებს შერეული ხარისხის შემოწმების სქემას: შეფასების ანგარიშები გადაიხედება ორგანიზაციის შიგნით, მისი პერსონალის მიერ და განცალკევებით - გარე კომპანიის მიერ. უზრუნველყოფის მართვის ფარგლებში თითქმის ყველა საქმიანობა ავტომატიზებულია შიდა ვებ-აპლიკაციების გამოყენებით. უზრუნველყოფის მართვის ფუნქცია იყენებს უძრავი ქონების საბაზრო ლაბორატორიის (REM ლაბორატორია) პროექტის ფარგლებში ჩატარებულ საბაზრო კვლევებს.

უზრუნველყოფის მთავარი ტიპი

ბანკის უზრუნველყოფის მართვის პოლიტიკის თანახმად, უზრუნველყოფები 4 ჯგუფად იყოფა:

- უძრავი ქონება;
- მოძრავი ქონება;
- არამატერიალური აქტივი;
- თავდებობა, გარანტია.

მოთხოვნილი უზრუნველყოფები განისაზღვრება საკრედიტო პროდუქტის ტიპის და მსესხებლის რისკ-პროფილის მიხედვით. ბანკის სასესხო პორტფელი კარგად არის დაცული უზრუნველყოფის ისეთი ძირითადი ტიპით, როგორც არის უძრავი ქონება.

კაპიტალის ადეკვატურობის დაანგარიშების მიზნით ბანკი იყენებს დაფინანსებულ და დაუფინანსებელ საკრედიტო დაცვას, საკრედიტო რისკის მიტიგაციისთვის. ბანკი შემდეგი ტიპის უზრუნველყოფებს იყენებს საკრედიტო რისკის მიტიგაციისთვის:

- დაფინანსებული საკრედიტო დაცვა - ფულადი დეპოზიტები ან ფულთან ასიმილირებული ინსტრუმენტები;
- დაუფინანსებელი საკრედიტო დაცვა - მესამე მხარის გარანტიები ცენტრალური მთავრობიდან, ცენტრალური ბანკებიდან, მრავალმხრივი განვითარების ბანკებიდან და კომერციული ბანკებიდან.

იმისათვის, რომ მოხდეს უზრუნველყოფის სათანადოდ გამოყენება კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასების მიზნით, ეროვნული ბანკის მოთხოვნები უნდა დაკმაყოფილდეს კომერციული ბანკების კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნების დებულებების შესაბამისად.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია საკრედიტო რისკის მიტიგაცია 2022 წლის მდგომარეობით მოცულობის კლასისა და უზრუნველყოფის ტიპის მიხედვით:

საკრედიტო რისკის მიტიგაცია		ათას ლარში						
		დაფინანსებულ ი საკრედიტო დაცვა	დაუფინანსებელი საკრედიტო დაცვა			მთლიანი საკრედიტო რისკის მიტიგაცია - ბალანსური	მთლიანი საკრედიტო რისკის მიტიგაცია - გარე-ბალანსური	მთლიანი საკრედიტო რისკის მიტიგაცია
		ფულადი დეპოზიტები ან ფულთან ასიმილირებული ინსტრუმენტები	ცენტრალური მთავრობები და ბანკები	მრავალმხრივი განვითარების ბანკები	კომერციული ბანკები			
1	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა ცენტრალურ მთავრობებთან და ბანკებთან	-	-	-	-	-	-	-
2	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა რეგიონალურ და ადგილობრივ მთავრობებთან	-	-	-	-	-	-	-
3	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა საჯარო სექტორის კომპანიებთან	-	-	-	-	-	-	-
4	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა მრავალმხრივი განვითარების ბანკებთან	-	-	-	-	-	-	-
5	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა საერთაშორისო	-	-	-	-	-	-	-

	ორგანიზაცია/ინსტიტუტები თან							
6	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა კომერციულ ბანკებთან	11	-	-	15,569	32	15,548	15,580
7	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა კორპორაციებთან	225,992	17,563	41,994	20,331	234,680	71,200	305,880
8	მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა საცალო მომხმარებელთან	54,166	-	2,289	-	46,148	10,308	56,455
9	საცხოვრებელი ქონების იპოთეკით უზრუნველყოფილი მოთხოვნა ან პირობითი მოთხოვნა	9,802	1,064	100	-	9,275	1,691	10,966
10	ვადაგადაცილებული	478	755	195	-	216	1,213	1,428
11	მარეგულირებლის მაღალი რისკის კატეგორიები	56,013	18	-	-	56,013	18	56,031
12	მოკლევადიანი მოთხოვნები კომერციულ ბანკებთან და კორპორაციებთან	-	7	-	-	-	7	7
13	მოთხოვნები კოლექტიურ საინვესტიციო ორგანიზაციებთან	-	-	-	-	-	-	-
14	სხვა	125,694	26,200	7,164	-	142,423	16,636	159,059
	სულ	472,157	45,606	51,743	35,900	488,786	116,620	605,406

ინფორმაცია საკრედიტო რისკის კონცენტრაციის შესახებ მიტიგაციის ინსტრუმენტების მიხედვით

ბანკის სასესხო პორტფელი კარგად არის უზრუნველყოფილი. პორტფელის 73,8% უძრავი ქონებით, ხოლო 3,5% - ფულადი დეპოზიტებით და ოქროთა (2,83% და 0,63% შესაბამისად) უზრუნველყოფილი. უზრუნველყოფის სხვა ტიპები: მოძრავი ქონება და მესამე მხარის გარანტიები.

გარანტიების და უზრუნველყოფის სახით მიღებული ხელშეკრულებების მთავარი ტიპები

საკრედიტო რისკის მიტიგაციისთვის უზრუნველყოფის სახით გამოყენებული გარანტიების და კონტრ-გარანტიების მნიშვნელოვანი ნაწილი მოიცავს საბანკო გარანტიებს/კონტრ-გარანტიებს. ბანკის შეფასების პროცესი იმართება ფინანსური რისკების მართვის დეპარტამენტის მიერ საქმიანობის მოთხოვნების შესაბამისად. კონკრეტულად, სხვადასხვა საბანკო პროდუქტების დაფინანსების მოთხოვნა წარმოიშევა სახაზინო, სავაჭრო დაფინანსებისა და ბიზნეს-ერთეულებიდან.

შიდა საბანკო ლიმიტის შეფასების პროცედურა

პროცედურის თანახმად, ვაჭრობის ფინანსირების დეპარტამენტი იღებს აპლიკაციას გარანტიის / აკრედიტივის / ფაქტორინგის მოთხოვნით კონტრ-გარანტიის გამცემი ბანკიდან და ფინანსური რისკის მართვის დეპარტამენტს აწვდის შესაბამის ინფორმაციას. ამასთან, სახაზინო და ფინანსური მომსახურების დეპარტამენტი აგზავნის მოთხოვნას ბანკის სახაზინო მიზნებისთვის ლიმიტების დადგენის შესახებ. შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტი ამოწმებს კონტრაჰენტ ბანკს, აპლიკანტს, ბენეფიციარს და ფინანსურ ოპერაციას ვაჭრობის ფინანსირების მიერ მოთხოვნის შემთხვევაში და კონტრაჰენტ ბანკს - ხაზინის მოთხოვნის შემთხვევაში. შესაბამისობის უზრუნველყოფის დეპარტამენტიდან დადებითი რეკომენდაციის მიღების შემდეგ, ფინანსური რისკების მართვის დეპარტამენტი ატარებს კონტრაჰენტ ბანკის შეფასებას „კონტრაჰენტის რისკის ლიმიტების შეფასების მეთოდოლოგიის“ საფუძველზე.

კონტრაქტის ბანკების ლიმიტები განისაზღვრება საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების („Moody’s“; „Fitch Ratings“; „S&P“) მიერ მინიჭებული რეიტინგებისა და ადგილობრივად შემუშავებული მოდელით¹⁵ განსაზღვრული რეიტინგების მიხედვით, რომელთა საფუძველზეც გარიგების ვადა განისაზღვრება შესაბამისი ლიმიტებით.

თუ კონტრ-გარანტორი ბანკების საშუალო საერთაშორისო რეიტინგი აღემატება ან უდრის „BBB“-ს, ფინანსური რისკების მართვა იყენებს ამ უკანასკნელს რეიტინგის ლიმიტების განსაზღვრად და აფასებს ბანკის მთავარ ფინანსურ და არაფინანსურ მაჩვენებლებს.

თუ ბანკს საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო აფასებს, ან მისი საშუალო საკრედიტო რეიტინგი „BBB“-ზე ნაკლებია, ბანკის შეფასებას ხორციელდება ადგილობრივად შემუშავებული მოდელით, შემდეგი ფაქტორების გათვალისწინებით:

ბანკის ფინანსური მაჩვენებლები:

- კაპიტალის ადეკვატურობა;
- სასესხო პორტფელის ხარისხი;
- ლიკვიდობა და დაფინანსება;
- მომგებიანობა.

გამაფრთხილებელი ნიშნები:

- მმართველობა;
- რისკის მართვის სტრუქტურა;
- საერთაშორისო საკრედიტო რეიტინგი;
- საოპერაციო გარემო;
- მარეგულირებელი გარემო და სხვა სიგნალები.

კონტრ-გარანტორი ბანკის ფინანსური და არაფინანსური მაჩვენებლების ანალიზის შემდეგ, ფინანსური რისკების მართვის სამსახური შესაბამის გადაწყვეტილების მიმღებ კომიტეტს წარუდგენს რეკომენდაციებს. გადაწყვეტილების მიღების დონეებთან შესაბამისობის და რისკის დამტკიცების პროცესის უზარველო მიმდინარეობის უზრუნველსაყოფად, ფინანსური რისკის მართვის სამსახური სახელმძღვანელო მითითებების სახით იყენებს „აქტივების და ვალდებულებების მართვის კომიტეტის პოლიტიკას“ და „კონტრაქტის რისკის დამტკიცების კომიტეტის გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ინსტრუქციას“.

ფინანსური რისკების მართვის სამსახურს შეუძლია განიხილოს საერთო ლიმიტის დაწესების საკითხი კონტრაქტის ბანკისთვის, თუ სავაჭრო ფინანსური დეპარტამენტი საჭიროდ მიიჩნევს ამას, შესაძლო ხშირი მომავალი გარიგებების გამო.

კონტრაქტის ლიმიტების მონიტორინგს ყოველდღიურად ახორციელებს აქტივების და ვალდებულებების მართვის ჯგუფი (ALM). ლიმიტის დარღვევას აფასებს სახაზინო და ანგარიშსწორების დეპარტამენტები მითითებისთვის საჭირო გადაუდებელი ღონისძიებების გატარების მიზნით.

„თიბისი ბანკს“ აქვს კონტრაქტის რისკების მართვის პოლიტიკა, რომელიც განსაზღვრავს კონტრაქტის რისკის მართვის პროცესის პრინციპებს და არეგულირებს შესაბამისი დეპარტამენტების და თანამშრომლების საქმიანობებს.

ფინანსური რისკების მართვის სამსახური ყოველწლიურად გადახედავს შიდა-საბანკო ლიმიტების შეფასების მეთოდოლოგიას.

¹⁵ თუ კონტრაგენტი არის რეზიდენტი ბანკი, საბოლოო რეიტინგი განისაზღვრება შემუშავებული შიდა მოდელის საფუძველზე. არარეზიდენტი ბანკების შემთხვევაში, სადაც საშუალო საერთაშორისო რეიტინგი „BBB“-ზე ნაკლებია, საბოლოო რეიტინგი მიიღება მინიმუმის აღებით საშუალო საერთაშორისო და შიდა რეიტინგებს შორის.

საერთაშორისო რეიტინგები

რისკის მიხედვით შეწონილი სტანდარტიზაციის მიდგომის ფარგლებში, გარე საკრედიტო შეფასების ინსტიტუტებისგან ('ECAI') მიღებული რეიტინგები გარდაიქმნება საკრედიტო ხარისხის ეტაპებად ('CQS') სეზ-ის დადგენილების მიხედვით. CQS მაჩვენებელი შემდეგ გარდაიქმნება რისკის მიხედვით შეწონილ პროცენტულ მაჩვენებლად.

საკრედიტო რეიტინგთან დაკავშირებით, ბანკს შეუძლია გამოიყენოს გარე საკრედიტო შეფასების ინსტიტუტების რეიტინგები: „Fitch“, „Moody's“ და „S&P“. საკრედიტო რეიტინგები გამოიყენება შემდეგი რისკის კლასებისთვის:

- უპირობო და პირობითი მოთხოვნები მრავალმხრივი განვითარების ბანკებისთვის;
- უპირობო და პირობითი მოთხოვნები კომერციული ბანკებისთვის;
- უპირობო და პირობითი მოთხოვნები ცენტრალური ხელისუფლებისთვის და ცენტრალური ბანკებისთვის.

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია საკრედიტო რეიტინგის თანაფარდობა საკრედიტო რეიტინგის ხარისხთან:

დასაშვები საკრედიტო რეიტინგი	საკრედიტო რეიტინგის ხარისხი	Fitch	Moody's	S&P
საკრედიტო რეიტინგის ხარისხის თანაფარდობა გრძელვადიან საკრედიტო რეიტინგთან	1	„AAA“-დან „AA“-მდე	„Aaa“-დან „Aa3“-მდე	„AAA“-დან „AA“-მდე
	2	„A+“-დან „A“-მდე	„A1“-დან „A3“-მდე	„A+“-დან „A“-მდე
	3	„BBB+“-დან „BBB“-მდე	„Baa1“-დან „Baa3“-მდე	„BBB+“-დან „BBB“-მდე
	4	„BB+“-დან „BB“-მდე	„Ba1“-დან „Ba3“-მდე	„BB+“-დან „BB“-მდე
	5	„B+“-დან „B“-მდე	„B1“-დან „B3“-მდე	„B+“-დან „B“-მდე
	6	„CCC+“ ან ნაკლები	„Caa1“ ან ნაკლები	„CCC+“ ან ნაკლები

რისკის დასაშვები დონე

ბანკს აქვს რისკის დასაშვები დონის ჩარჩო (RAF). რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს მიზანია ძლიერი საოპერაციო გარემოს შექმნა, სადაც ბანკის წინაშე არსებული ყველა არსებითი რისკი, ასევე ნებისმიერი რისკიანი საქმიანობა, რომელიც ბანკის რისკის დასაშვებ დონეს სცდება იდენტიფიცირებულია, ანგარიშგებულია და დროულად იმართება. რისკის დასაშვები დონის ჩარჩო განსაზღვრავს რისკის დონეს, რომლის მიღებაც სურს ბანკს უკუგების და ღირებულების შექმნის მიზნის მიღწევის პროცესში. ის ასევე გარკვევით განასხვავებს რისკებს, რომლებიც თავიდან უნდა იყოს არიდებული.

თითოეული რისკისთვის განისაზღვრება რისკის რაოდენობრივი მაჩვენებლები და რისკის დასაშვები დონე დგინდება რისკის დასაშვები დონის განცხადებითა და ლიმიტების ფორმით, რომლებიც განსაზღვრავენ იმ რისკის დონეს, რომლის მიღებაც სურს ბანკს სტრატეგიული მიზნების მიღწევის პროცესში.

ამ ეტაპზე რისკების ლიმიტები ჩვეულებრივ საქმიან პირობებში განისაზღვრება. რისკის დასაშვები დონე განისაზღვრება 3-5 წლიანი პერიოდისთვის. რისკის დასაშვები დონის ჩარჩო გადაიხედება და ახლდება ყოველწლიურად ან უფრო ხშირად სტრატეგიის, საბაზრო პირობების ან სხვა მნიშვნელოვანი ფაქტორების ცვლილების შემთხვევაში.

რისკის დასაშვები დონის ჩარჩო მოიცავს ხარისხობრივ და რაოდენობრივ მაჩვენებლებს. ორგანიზაციის რაოდენობრივი მაჩვენებლები ორ დონედ იყოფა. პირველი დონის მაჩვენებელი უნდა დამტკიცდეს და გაკონტროლდეს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ. მეორე დონის მაჩვენებლების დამტკიცება და მონიტორინგი დირექტორთა საბჭოს პასუხისმგებლობაა.

რისკის დასაშვები დონე განსაზღვრავს ლიმიტებს საქმიანობის ჩვეულებრივ პირობებში. ბანკი იყენებს შუქნიშნის მიდგომას რისკების ლიმიტების დადგენისას:

მწვანე ზონა - ბანკის რისკის დასაშვები დონის სასურველი ზონა. სხვადასხვა რისკის მაჩვენებლებისთვის მწვანე ზონას შესაძლოა ჰქონდეს როგორც ზედა, ისე - ქვედა ზღვრები. როდესაც რისკ-პროფილი მწვანე ზონის ქვედა ზღვარზე დაბალია, ეს უჩვენებს, რომ ბანკი მის რისკის დასაშვებ დონესთან შედარებით დაბალ რისკს კისრულობს და მასზე რეაგირება უნდა მოხდეს ყვითელ ზონაში შესვლისას მოქმედების მსგავსად.

ყვითელი ზონა - სასურველი ზონა დაირღვა, თუმცა რისკის დონე კვლავ მისაღებია ბანკისთვის. როგორც კი რისკი შედის ყვითელ ზონაში, რისკის მფლობელმა უნდა შეიმუშაოს სტრატეგია იმისა, თუ როგორ უნდა მოხდეს მწვანე ზონაზე დაბრუნება და გააკონტროლოს სტრატეგიის შესრულება.

წითელი ზონა - რისკმა გადააჭარბა დასაშვები ზღვარი და სცდება რისკის დასაშვებ დონეს. საჭიროა რისკის დეტალური მონიტორინგი და გამოსასწორებელი სამუშაოების დაგეგმვა შესაბამის გაუთვალისწინებელ ვითარებაში მოქმედების გეგმასთან ერთად.

რისკის დასაშვები დონის მართვა და მონიტორინგი

ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო აწესებს ზოგად განწყობას რისკების მართვასთან მიმართებით, ახორციელებს რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს დანერგვის მიმოხილვას და მართვას და ფლობს და ამტკიცებს ბანკის რისკის დასაშვებ დონეს.

დირექტორთა საბჭო ადგენს ბანკის საერთო სტრატეგიულ მიზნებს და უზრუნველყოფს იმას, რომ რისკის კისრების და გადაწყვეტილების მართვის პროცესები ერგებოდეს ბანკის სტრატეგიას და რისკის დასაშვებ დონეს.

რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს ამტკიცებს ბანკის სამეთვალყურეო საბჭო. მმართველობით პრინციპებს და 1-ლი დონის მაჩვენებლებს ამტკიცებს სამეთვალყურეო საბჭო. ხოლო მე-2 დონის მაჩვენებლებს ადგენს დირექტორთა საბჭო. საოპერაციო დონის რისკის მაჩვენებლებს ამტკიცებს დირექტორთა საბჭო ან შესაბამისი რისკის მფლობელი რისკების მართვის დირექტორთან ერთად.

ბანკის რისკების მართვა მოიცავს „დაცვის სამ ხაზს“, რომლებშიც ბიზნეს-საოპერაციო ერთეულები, როგორც დაცვის პირველი დონე, კისრულობენ და მართავენ რისკს, რისკების მართვის ფუნქციები, როგორც დაცვის მეორე დონე, განიხილავენ და აკონტროლებენ რისკებს, ხოლო შიდა აუდიტი, როგორც დაცვის მესამე ხაზი, პირველი ორის შესრულების მაჩვენებლების ვალიდაციას ახდენს.

რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოში მითითებული თითოეულ მაჩვენებელს საკუთარი მონიტორინგის სიხშირე აქვს, რაც მერყეობს ერთი თვიდან ერთ წლამდე პერიოდით. ორგანიზაციული რისკების მართვის ფუნქცია პასუხს აგებს 1-ელ და მე-2 დონის რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლებთან შესაბამისობის შესახებ ინფორმაციის აგრეგირებაზე და ანგარიშგებაზე სამეთვალყურეო და დირექტორთა საბჭოსთვის. შესაბამისი რისკის მფლობელები პასუხს აგებენ რისკის დასაშვები დონის მაჩვენებლების მონიტორინგზე და შედეგების ორგანიზაციული რისკების მართვის დეპარტამენტისთვის წარდგენაზე. შესაბამისი რისკის მფლობელები პასუხს აგებენ სამეთვალყურეო და დირექტორთა საბჭოებისთვის დარღვევის მიზეზების და სამოქმედო გეგმის განმარტებაზე რისკ-პროფილის ბანკის რისკის დასაშვებ დონეში დასაბრუნებლად გონივრულ ვადებში.

რისკის კულტურა

განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ბანკში რისკის კულტურის ჩამოყალიბებასა და გაძლიერებას. მისი კომუნიკაცია ხდება სხვადასხვა არხებით (გენერალურ დირექტორთან შეხვედრები, ტრენინგები და ტესტირება, საინფორმაციო ელფოსტა და ა.შ.), რაც ამაღლებს პერსონალის ინფორმირებულობას რისკებთან დაკავშირებულ ყველა საკითხზე, როგორცაა რისკის ინციდენტების იდენტიფიცირება და მოხსენება. ეთიკის კოდექსი არის ძირითადი დოკუმენტი, რომელიც აყალიბებს ბანკში რისკის კულტურას.

ანგარიშგება რისკის შესახებ

ეფექტური რისკების ანალიზი და მართვა ამარტივებს სანდო და დროული ანგარიშგების პროცესს, რომელსაც რისკების ანგარიშგების განყოფილება ახორციელებს.

რისკის ფუნქცია რეგულარულად ახდენს სასესიო პორტფელის ანალიზს. ის ახდენს ყველა საპორტფელო ინდიკატორის ანალიზს, როგორც არის მოცულობა, ზრდის ტემპი, სტრუქტურა, ვადაგადაცილებები, ვინტაჟური ანალიზი, კონცენტრაციის დონე, დაფარვის ვადა, უმოქმედო სესხები, ჩამოწერის კოეფიციენტები, ანარიცხის ხარჯი და სხვ.

თითოეული კოეფიციენტი ფასდება მთლიანი პორტფელისთვის, ასევე თითოეული სეგმენტის/პროდუქტისთვის ისტორიულ და დაგეგმილ ინდიკატორებთან მიმართებით. საოპერაციო და ფინანსური რისკები ყოველთვის უნდა მოწმდება, რისკ-პროფილის, რისკის დასაშვები დონის ლიმიტებთან შესაბამისობასთან ერთად.

რისკების მართვის შედეგები და ანალიზი რეგულარულად წარედგინება დირექტორთა საბჭოს და განიხილება სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კომიტეტთან.

ეს ანგარიშები შემდეგ მთავარ საკითხებს მოიცავს:

- რისკის დასაშვები დონე;
- საკრედიტო რისკის შედეგები;
- კაპიტალის მართვა;
- ლიკვიდობის რისკის შედეგები;
- ფინანსური რისკის შედეგები;
- საბაზრო რისკის შედეგები;
- საოპერაციო რისკის შედეგები;
- კიბერ უსაფრთხოების საკითხები;
- კანონშესაბამისობის საკითხები; და
- სხვა ფინანსური და არაფინანსური რისკები.

ზემოთ ხსენებულ საკითხებთან ერთად, კომიტეტი იღებს განახლებებს და იხილავს სხვა შესაბამის საკითხებს, როგორც არის:

- მარეგულირებელი ცვლილებები;
- რისკების სტრატეგიული მიზნების განახლება;
- მნიშვნელოვანი მეთოდოლოგიური ან სტრატეგიული ცვლილებები და სხვ.

7. გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) სტრატეგია

ჩვენი ESG სტრატეგია განამტკიცებს ჩვენს პასუხისმგებლობას, გვკონდეს გრძელვადიანი, მდგრადი წვლილი და ვიყოთ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის პრინციპების წამყვანი მხარდამჭერი ქვეყანასა და რეგიონში.

ESG სტრატეგიას ყოველწლიურად განიხილავს და ამტკიცებს სამეთვალყურეო საბჭო, ხოლო მის შესრულებას ზედამხედველობს სამეთვალყურეო საბჭოსა და აღმასრულებელი მენეჯმენტის დონეზე შექმნილი გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის კომიტეტები.

ESG სტრატეგია განსაზღვრავს რამდენიმე მთავარ მიმართულებას და მიზანს, რომლებიც დადგენილია სხვადასხვა დროითი ჰორიზონტისთვის:

მნიშვნელოვანი მიღწევები 2022 წელს:

- გადაჭარბებით შევასრულეთ 2022 წლის მდგრადი სასესხო პორტფელის მიზნობრივი მოცულობა (750 მილიონი ლარი): მდგრადი სასესხო პორტფელის მთლიანმა მოცულობამ 782 მილიონ ლარს მიაღწია, რაც 15,6%-იან ზრდას შეადგენს 2021 წლის ბოლოსთან შედარებით (676 მილიონი ლარი).
- კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნების სამუშაო ჯგუფის (TCFD) მოთხოვნების შესაბამისად, დავწერეთ კლიმატთან დაკავშირებული ჩარჩო.
- დავწერეთ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის საკითხების მომცველი ტრენინგების კონცეფცია, რომელიც ყველა თანამშრომელს და პასუხისმგებლობის სხვადასხვა დონეს მოიცავს.
- განვსაზღვრეთ მრავალფეროვნების, თანასწორობის და ჩართულობის (DEI) პოლიტიკა, სამიზნე მაჩვენებლები და სამოქმედო გეგმა.
- შევიმუშავეთ ESG სტრატეგიები ყველა მატერიალურ შვილობილ საწარმოში.

2023 წელს ჩვენ განვაგრძეთ ჩვენი სტრატეგიული გეგმის შესრულებას და ორიენტირებული ვიქნებით შემდეგ საკითხებზე:

ESG სტრატეგიით დადგენილი მიზნების შესასრულებლად განკუთვნილი სხვადასხვა ინიციატივა და პროგრამა

მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდის შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები

2021 წელს გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების ნაწილი უკავშირდებოდა უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის ანაზღაურებას საშუალო ვადიან პერიოდში, ჩვენი საშუალო ვადიანი სტრატეგიის ასახვის მიზნით. 2022 წელს ჩვენ განვაგრძეთ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის საკითხებთან დაკავშირებული ძირითადი სამიზნე მაჩვენებლების დანერგვა ბანკის დონეზე და დავნერგეთ მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდის მიზნები ბიზნეს სეგმენტებისთვის - საცალო, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოების და კორპორაციული მიმართულებებისთვის: მწვანე და სოციალური სესხების მიზნობრივი მოცულობა 2023 წლისთვის 1 მილიარდი ლარით განისაზღვრა.

ESG აკადემია

2022 წელს ჩვენ შევიმუშავეთ ESG აკადემიის კონცეფცია, რომელიც 2023 წლის თებერვალში დაფუძნდა გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობის საკითხებზე, მათ შორის მწვანე და სოციალური დაფინანსების, რეგულაციების, მრავალფეროვნებისა და მხარდაჭერი მიდგომების, ასევე მდგრადი ბიზნეს-მოდელების და პრაქტიკების შესახებ ცოდნის ამაღლების მიზნით ბანკის მომხმარებლებს და თიბისის თანამშრომლებს შორის. პირველი სასწავლო პროგრამა „მწვანე ცნობიერება და მწვანე ფინანსირება“ მოიცავს ფართომასშტაბიან სწავლებას 900 თანამშრომლისთვის და 300 საცალო, მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოსა და კორპორაციული მომხმარებლისთვის. ეს პროგრამა მხარდაჭერილია პარტნიორი საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებების მიერ - „Green for Growth Fund“ (GGF) და „ევროპის ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის“ (EFSE) და ის 22 თვე გაგრძელდება.

მეცნიერულად დასაბუთებული მიზნები

2022 წელს ჩვენ ჩავატარეთ პირველადი სამუშაო სათბური აირების ემისიების გაანგარიშების მეთოდოლოგიისა და მიდგომების განსასაზღვრად. ეს პროცესი მოიცავდა ტრენინგებსა და გარე კონსულტაციებს. მომდევნო ეტაპზე ჩვენი მიზანია, შევავსოთ ჩვენი შესრულების მაჩვენებლები საერთაშორისო სტანდარტების და მეცნიერებაზე დაფუძნებული მიზნების შესაბამისად.

ESG საკითხების ცოდნის შეფასება თანამშრომლებსა და მომხმარებლებს შორის

2022 წელს თიბისი ბანკის თანამშრომლების 98% მონაწილეობდა გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობის საკითხებთან დაკავშირებულ ტრენინგში. 2023 წელს ჩვენ ვგეგმავთ, შევიმუშაოთ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის საკითხების ირგვლივ ცნობიერების გაზომვის მეთოდოლოგია იმ მიზნით, რომ რეგულარულად გავზომოთ შედეგები და გამოვავლინოთ სფეროები გაუმჯობესებისთვის. გარდა ამისა, ჩვენ დავიწყებთ გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობით საკითხებზე მომხმარებელთა ჩართულობის კონცეფციის შემუშავებას.

ტალანტების მართვის პროგრამები საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებისთვის (ICT)

მრავალფეროვნებასთან დაკავშირებული ჩვენი მიზნები მოიცავს ქალების და გოგოების, რეგიონებიდან ნიჭიერი ახალგაზრდების გადლიერებას და სხვადასხვა ასაკის პირთა დასაქმებას. ტექნოლოგიურ განვითარებას თიბისი ბანკისთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს. შესაბამისად, საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სფერო თიბისისთვის პრიორიტეტულ სფეროს წარმოადგენს. 2023 წელს, USAID-ის ინდუსტრიული პროგრამის მხარდაჭერით, ჩვენ ვიწყებთ ახალ ICT პროგრამას, რომელიც რვა ახალი სასწავლო კურსისგან შედგება პროგრამირების, ინფორმაციულ უსაფრთხოებისა და სხვა ტექნოლოგიური პროფესიების მიმართულებით. პროგრამის მიზანია, რომ მომდევნო 24 თვის განმავლობაში სხვადასხვა გამოცდილების, ასაკის და სქესის მქონე დაახლოებით 750 ადამიანი მიიღოს. აღსანიშნავია, რომ კურსდამთავრებულების ნაწილი თიბისი ბანკსა და თიბისის პარტნიორ კომპანიებში დასაქმდება.

8. კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნება

2021 წელს ჩვენ პირველად გავამჟღავნეთ აღნიშნული ინფორმაცია, რათა დაგვედასტურებინა ჩვენი მზადყოფნა, მივიღოთ აქტიური ზომები კლიმატის ცვლილების ეფექტების შესამსუბუქებლად, კლიმატის რისკების შესაფასებლად და შესამცირებლად და განვსაზღვროთ კლიმატთან დაკავშირებული შესაძლებლობები. 2022 წელს ჩვენ კიდევ უფრო გავაუმჯობესეთ კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის კონცეპტუალური ჩარჩო, განსაკუთრებით სტრატეგიული დაგეგმვისა და რისკის მართვის თვალსაზრისით. ჩვენ მიერ ამ მიმართულებით ჩატარებული სამუშაოები აღწერილია წინამდებარე ანგარიშში. ვინაიდან ახალი ინფორმაციისა და მეტი სტანდარტიზაციის კვალდაკვალ იცვლება მდგრადობის ლანდშაფტიც, ბანკი შეეცდება სულ უფრო დახვეწილი და ამომწურავი ინფორმაციის გამჟღავნებას დაინტერესებული მხარეების საფუძვლიანად ინფორმირების მიზნით.

უნდა აღინიშნოს, რომ არასრულ და ახალ მონაცემებთან და მეთოდოლოგიებთან დაკავშირებული გამოწვევების მიუხედავად, ჩვენ მიერ გამოყენებული მონაცემები ყველაზე ოპტიმალურად ასახავს მიღწეულ პროგრესს საქართველოში, სადაც ჩვენი საქმიანობის უდიდესი ნაწილი იყრის თავს. ჩვენი მოლოდინით, საქირო მონაცემების ხელმისაწვდომობა და სანდოობა დროთა განმავლობაში გაუმჯობესდება და, იმისად მიხედვით, რამდენად ხელმისაწვდომი იქნება, მიზნად ვისახავთ შესაბამისი გაუმჯობესებული მონაცემების ჩართვას ჩვენს ანგარიშგებაში.

8.1 მმართველობა

8.1.1 საბჭოს მხრიდან კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების ზედამხედველობა

სამეთვალყურეო საბჭო (სს „თიბისი ბანკის“ სამეთვალყურეო საბჭო) ამტკიცებს და ზედამხედველობას უწევს ჯგუფის ESG სტრატეგიას, რომელიც ეხება ჯგუფის კონკრეტულად კლიმატთან დაკავშირებულ მიზნებსა და ინიციატივებს, მის პირდაპირ და არაპირდაპირ გავლენას გარემოზე და ბანკის მდგრად განვითარებას. ESG სტრატეგია ასევე მოიცავს საკითხებს მომხმარებლების, თანამშრომლების, მომწოდებლების, ფართო საზოგადოების, ფინანსური ჩართულობის, თანამშრომლებთან ურთიერთობის და ტალანტების მართვის, სამუშაო ადგილზე მრავალფეროვნების და ინკლუზიის შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭო ინარჩუნებს სტრატეგიის განხორციელების ზედამხედველობაზე პირველად პასუხისმგებლობას, რაც ბანკის კლიმატთან დაკავშირებული საკითხების პირდაპირი ზედამხედველობის მის მიერ აღებული ვალდებულების ნაწილია.

2022 წლის იანვარში სამეთვალყურეო საბჭომ საბჭოს დონეზე დააფუძნა გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის (ESG) და ეთიკის კომიტეტი. ეს გამოხატავს მდგრადობის მნიშვნელობას თიბისის კორპორაციულ მართვაში. და საშუალებას აძლევს სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებს, მეტი დრო და ყურადღება დაუთმონ ESG საკითხებს.

კომიტეტის როლი მოიაზრებს სამეთვალყურეო საბჭოს მხარდაჭერას და მისთვის კონსულტაციების გაწევას კომპანიის და მისი შვილობილი საწარმოების გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (i) სტრატეგიის, (ii) პოლიტიკისა და (iii) პროგრამების განხორციელების ზედამხედველობის საკითხებში და ESG სტრატეგიის განხორციელების უზრუნველყოფას ბანკის ყველა შესაბამის საქმიანობაში. გარდა ამისა, ESG და ეთიკის კომიტეტი სამეთვალყურეო საბჭოს ეხმარება ღირებულებების, ქცევისა და კულტურის საერთო ხედვის დანერგვაში და აღმასრულებელი მენეჯმენტის (სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის“ აღმასრულებელი მენეჯმენტი) საქმიანობის ზედამხედველობაში ბანკში (i) ღირებულებებზე დაფუძნებული კულტურის, (ii) სათანადო ქცევის და (iii) თანამშრომელთა ეთიკური ჩართულობის წასახალისებლად. კომიტეტი წარმართავს სტრატეგიული მართვის პროცესს კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე და ანგარიშვალდებულია სამეთვალყურეო საბჭოს წინაშე, რომელიც საერთო ზედამხედველობაზეა პასუხისმგებელი.

ESG და ეთიკის კომიტეტი 2022 წელს ოთხჯერ შეიკრიბა და იმსჯელა შემდეგ საკითხებზე: ა) ბანკის ESG სტრატეგიის, მათ შორის, კლიმატის სტრატეგიისა და განხორციელების გეგმების პერიოდული გადახედვა და მათი სტატუსის შესახებ ინფორმაციის განახლება; ბ) მათი შესრულების მონიტორინგი; გ) ESG საკითხებზე ბანკის მიერ წლიურ ანგარიშსა და სხვა ანგარიშებში გამჟღავნებული ინფორმაციის, მათ შორის, TCFD (კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის) რეკომენდაციების შესაბამისად ანგარიშგების ზედამხედველობა და მათი დამტკიცების თაობაზე სამეთვალყურეო საბჭოსთვის რეკომენდაციების მიცემა. 2022 წელს ESG და ეთიკის კომიტეტის მიერ განხილული მთავარი საკითხებია: კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებით ახლად შემუშავებული პოლიტიკის, ადამიანის უფლებების პოლიტიკის და მრავალფეროვნების, თანასწორობის და ინკლუზიის პოლიტიკის გადახედვა, 2021 წლის წლიურ ანგარიშში და 2021 წლის მდგრადობის ანგარიშში TCFD რეკომენდაციების შესაბამისად ანგარიშგების გადახედვა, ESG და კლიმატთან დაკავშირებული ტრენინგების გეგმა თიბისის თანამშრომლებისთვის და 2023 წლის ESG სტრატეგია.

სამეთვალყურეო საბჭოს ამ საქმეში დახმარებას უწევს რისკის კომიტეტი. მაგალითად, ანგარიშგების მაჩვენებლების შესრულების შესახებ (როგორცაა, მაგალითად, მდგრადი სასესხო პორტფელის მოცულობა) ეცნობება რისკის კომიტეტს, რომელიც ამასთანავე წლის განმავლობაში სამჯერ იღებს განახლებულ ინფორმაციას რისკების მართვის დირექტორის ანგარიშის მეშვეობით. 2022 წელს ჩვენ განვავითარეთ ჩვენი ESG რისკის დასაშვები დონე (ESG Risk Appetite) და ვაპირებთ მის ინტეგრირებას რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოში (RAF). გარდა ამისა, აუდიტის კომიტეტის პასუხისმგებლობები მოიცავს წლიური ანგარიშგების გადახედვას, TCFD

ანგარიშგების ჩათვლით, ასევე სხვადასხვა სახის პოლიტიკასთან, პროცედურებთან და რეგულაციებთან შესაბამისობის გადამოწმებას.

სამეთვალყურეო საბჭოს შედგენილი აქვს ტრენინგების მრავალფეროვანი და ამომწურავი განრიგი, რომელიც ყოველწლიურად გადაიხედება. ბანკის კომპანიის სამდივნო გუნდი ყოველი წლის დასაწყისში ქმნის ზოგად სატრენინგო კატალოგს, რომელიც მოიცავს რისკის, აუდიტის, ანაზღაურებისა და მმართველობის ყველა შესაბამის სფეროს. კატალოგი შედგება საჯაროდ ხელმისაწვდომი და მონაწილეებზე მორგებული სემინარების და ანალიტიკური მასალების ეფექტური ნაკრებისგან და იძლევა სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებთან დისკუსიების შესაძლებლობას. ტრენინგებს უძღვებიან დიდი ოთხეულის საადრიცხო ფირმების წარმომადგენლები, გარე იურისტ-კონსულტანტები, სერტიფიცირებული ინსტიტუტები (როგორცაა დირექტორთა ინსტიტუტი და მართვის ინსტიტუტი) და, საჭიროების შემთხვევაში, კონკრეტული სფეროს გამოცდილი ექსპერტები. დირექტორები სატრენინგო კატალოგს იყენებენ თავიანთი ინდივიდუალური სატრენინგო კალენდრების შესადგენად და ცოდნის გასაზიარებლად სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომებზე ან სამეთვალყურეო საბჭოს სპეციალური პლატფორმის მეშვეობით. 2023 წლის თებერვალში, კლიმატთან დაკავშირებული ერთწლიანი პროექტის ფარგლებში, კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე დამატებითი სპეციფიკური სატრენინგო სესიები ჩატარდა ფრანკფურტის ფინანსებისა და მართვის სკოლის მიერ, რაც მიზნად ისახავდა სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებისთვის, ასევე თიბისი ბანკის აღმასრულებელი მენეჯმენტისთვის საფუძვლიანი ცოდნის მიცემას კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების, ასევე კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის სტრატეგიის განხორციელებისთვის ხელმისაწვდომი საოპერაციო მექანიზმების შესახებ.

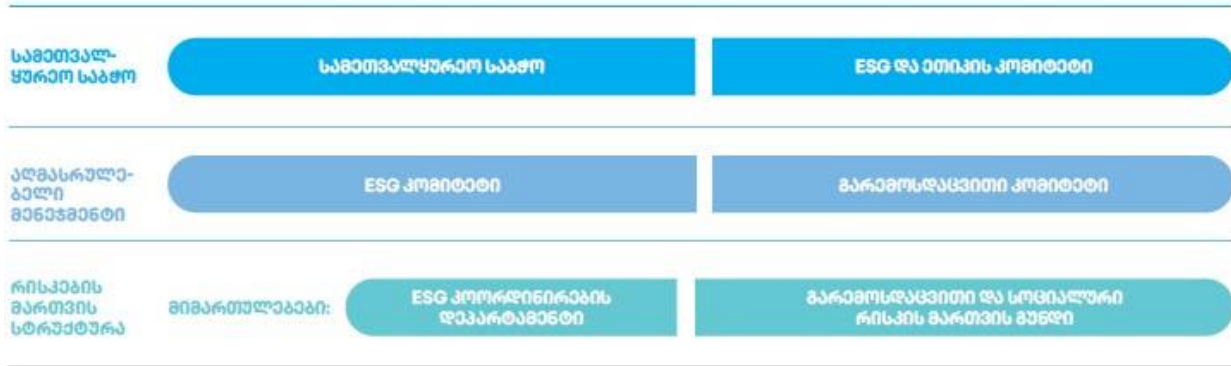
8.1.2 აღმასრულებელი მენეჯმენტის როლი

აღმასრულებელ დონეზე კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ რისკებზე და შესაძლებლობებზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ESG კომიტეტს, რომელიც აღმასრულებელმა მენეჯმენტმა 2021 წლის მარტში ჩამოაყალიბა და რომლის მოვალეობაა ESG სტრატეგიის განხორციელება და მთავარი პროექტებისთვის წლიური, ასევე ინდივიდუალური დეტალური სამოქმედო გეგმების დამტკიცება. სამოქმედო გეგმების შესრულების და განხორციელების სტატუსის მონიტორინგი ხდება ESG კომიტეტის შეხვედრებზე. 2022 წელს ESG კომიტეტი შეიკრიბა ოთხჯერ და იმსჯელა კლიმატთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხზე: კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფისთვის ანგარიშგება, კლიმატთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის სამოქმედო გეგმის განხორციელება, კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პოლიტიკა. ESG კომიტეტის პასუხისმგებლობა ასევე მოიცავს კლიმატთან დაკავშირებული რისკების და შესაძლებლობების მიმოხილვას და მონიტორინგს, ასევე შერბილებისა და კონტროლის ეფექტური სისტემის შექმნას კლიმატთან დაკავშირებით გამოვლენილი (არსებითი) რისკების სამართავად. ESG კომიტეტი ყოველ კვარტალში იკრიბება.

ESG სტრატეგიის განხორციელებას ხელს უწყობს ორგანიზაციის სხვადასხვა განყოფილება, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ESG საკითხებზე: გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის გუნდი, ESG დეპარტამენტი და ESG კომპეტენციის ცენტრი – სამუშაო ჯგუფი, რომელიც შეიქმნა TCFD ჩარჩოს უკეთ განხორციელების მხარდასაჭერად.

ასევე აღსანიშნავია, რომ გარემოსდაცვითი კომიტეტი იკრიბება კვარტალში ერთხელ და ზედამხედველობას უწევს გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის განხორციელებას და ფუნქციონირებას, რაც მოიცავს რესურსების მოხმარებას თიბისი ბანკის ყოველდღიურ საქმიანობაში და სხვა სახის ზემოქმედებას გარემოზე. გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის გუნდი რეგულარულ ანგარიშებს წარუდგენს გარემოსდაცვით კომიტეტს გარემოსდაცვითი მართვის გეგმებისა და შედეგების შესახებ. გარემოსდაცვითი კომიტეტი უშუალოდ რისკების მართვის დირექტორის წინაშე ანგარიშვალდებული.

ESG მართვის სტრუქტურა

8.2 სტრატეგია

თიბისი ბანკის მიზანია იმოქმედოს პასუხისმგებლობით და მართოს თავის საქმიანობასთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკები, რათა მინიმუმამდე შეამციროს გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედება. ამის მისაღწევად, ბანკს დანერგილი აქვს მკაფიოდ განსაზღვრული პროცესები, რათა გამოავლინოს და შეაფასოს კლიმატთან დაკავშირებული რისკები ჩვენი ბიზნესისთვის. ეს მიდგომა ბანკს საშუალებას აძლევს შეამციროს თავისი ეკოლოგიური ნაკვალევი რესურსების ეფექტიანად გამოყენებით და ეკო-მეგობრული ინიციატივების წახალისებით კლიმატის ცვლილების შესარბილებლად.

თიბისი ბანკმა გააანალიზა ყველა საოპერაციო საქმიანობა, შეძენილი ნივთები და ქვე-კონტრაქტორებისთვის მინდობილი მომსახურება, რომელთა კონტროლიც მას შეუძლია (არსებული და დაგეგმილი) და გამოავლინა ყველა არსებითი გარემოსდაცვითი ასპექტი, რომელიც რელევანტურია ჩვენი საქმიანობისთვის. ჩვენი ბიზნესსაქმიანობის პირდაპირი ზემოქმედება გარემოზე მომდინარეობს ელექტროენერჯის, წყლის, საწვავის და სხვა რესურსების მოხმარებიდან, ნარჩენებისა და ემისიებისგან. ბანკმა შექმნა კომპლექსური შიდა გარემოსდაცვითი სისტემა, რათა მართოს თავისი სათბური აირების ემისია და აიღოს მათი შემცირების პასუხისმგებლობა რესურსების მოხმარების მკაცრად მონიტორინგის გზით. თითოეული კატეგორიის ზემოქმედების მნიშვნელობის შესაფასებლად ჩვენ შევიმუშავეთ კომპლექსური შეფასების მეთოდოლოგია და გავავრცელეთ მთელი ბანკის მასშტაბით. მოცემულ მეთოდოლოგიაზე დაყრდნობით განისაზღვრა წლიური მიზნები და მათ მისაღწევად შემუშავდა კონკრეტული ინიციატივები და პროგრამები.

2020 წელს ბანკმა მიიღო ISO 14001:2015 სერტიფიკატი თავისი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემისთვის; 2021 და 2022 წლებში ბანკმა წარმატებით გაიარა ხელახალი სერტიფიცირება. ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის შესახებ დეტალური ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ „გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის“ თავში.

2021 წელს ბანკმა შეიმუშავა და დაამტკიცა ESG სტრატეგია. 2022 წელს ჩვენ განვაახლეთ ESG სტრატეგია, რათა აგვესახა 2022 წლის განმავლობაში მიღწეული პროგრესი და განგვეახლებინა სამომავლო წლების მიზნობრივი მაჩვენებლები და ინიციატივები.

ცხრილში შეჯამებულია 2022 წლის განმავლობაში ESG სტრატეგიის განხორციელების პროგრესი:

2021 წლის ESG სტრატეგიის მიზნობრივი მაჩვენებელი/ინიციატივა	2022 წლის სტატუსი	2023 წლის მიზნობრივი მაჩვენებელი
ESG მართვის ჩარჩოს შექმნა 2021 წლის ბოლომდე	ESG მართვის ჩარჩო შეიქმნა, როგორც სამეთვალყურეო საბჭოს, ისე აღმასრულებელი მენეჯმენტის დონეზე	ESG მართვის გაუმჯობესება და შესრულების უფრო მაღალი დონის მიღწევა
მდგრადობაზე გავლენის შეფასების სისტემის შემუშავება ბანკის, მომხმარებლების, თანამშრომლებისა და საზოგადოების მასშტაბით	ძირითადი პარამეტრების შესახებ რეგულარული ანგარიშგება ESG-სთან დაკავშირებული კომიტეტების წინაშე სამეთვალყურეო საბჭოსა და აღმასრულებელი მენეჯმენტის დონეზე	ანგარიშგების დეტალიზაციის უფრო მაღალი დონე და უფრო მეტად ავტომატიზება, რეგულარული ანგარიშგება კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე, სცენარული ანალიზი, სტრუქტურები, ESG რისკის დასაშვები დონე
მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდა	750 მილიონი ლარი	1 მილიარდი ლარი
მომხმარებელთა ერთგულებისა და თანამშრომელთა მოტივირების ზრდა	ESG სატრენინგო კურსის შედგენა თიბისი ბანკის ყველა თანამშრომლისთვის	ESG-ის შესახებ თანამშრომელთა და მომხმარებელთა ინფორმირებულობის შეფასება
მწვანე სესხების სისტემის დანერგვა	მწვანე სესხის გაცემის პროცედურის დანერგვა	მწვანე სესხის გაცემის პროცედურის შესაბამისობაში მოყვანა საქართველოს ეროვნული ბანკის მწვანე ტაქსონომიასთან
საქართველოს ეროვნული ბანკის მწვანე ტაქსონომია	საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა შემოიღო მწვანე ტაქსონომია, რომელიც შეიმუშავა საუკეთესო საერთაშორისო ტაქსონომიებზე დაყრდნობით. დანერგვის პროცესი დასრულდა	მწვანე ტაქსონომია ძალაშია 2023 წლის 1 იანვრიდან
ბანკის კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პოლიტიკა	კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პოლიტიკა შემუშავებული და დამტკიცებულია ¹	სექტორისთვის სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავება
ESG პროფილები კორპორაციული მომხმარებლებისთვის	შემუშავდა კორპორაციული მომხმარებლებისთვის ESG პროფილების სისტემა	დანერგვის პროცესის დაწყება არსებულ ტოპ 10 კორპორაციულ მომხმარებელთან
ESG საკითხების ჩართვა რისკის დასაშვებ დონეში	ESG რისკის დასაშვები დონის განსაზღვრა	რეგულარული მონიტორინგის და გადამოწმების პრაქტიკის დანერგვა
ESG სტრატეგიები არსებითი შვილობილი საწარმოებისთვის	ინდივიდუალური ESG სტრატეგიების შემუშავება	ESG სტრატეგიების დანერგვა

თიბისი ბანკის მიზანია, იყოს საქართველოსა და უფრო ფართო რეგიონში ESG პრინციპების მთავარი მხარდამჭერი. ჩვენ ვცდილობთ 2025 წლამდე გარემოზე პირდაპირი ზემოქმედება ნეტო-ნულოვან ნიშნულამდე დავიყვანოთ და ვაგრძელებთ მუშაობას გეგმაზე, რომელიც საშუალებას მოგვცემს გარემოზე ჩვენი არაპირდაპირი გავლენაც ნეტო-ნულოვან მდგომარეობას გაუტოლდეს, როგორც კი ეს პრაქტიკულად შესაძლებელი გახდება.

გრძელვადიანი მიზნების მისაღწევად ვიღებთ სხვადასხვა ზომას, რომლებიც მოცემულია ESG სტრატეგიაში. ქვემოთ მოცემულია 2023 წლისა და 2024 წლის მთავარი ინიციატივები:

- დაფინანსებული ემისიის გამოთვლის მეთოდოლოგიის შემუშავება;
- ბანკის სათბური აირების ემისიის შემცირების გაზომვა პარიზის შეთანხმების მიზნობრივი მაჩვენებლების შესაბამისად;
- მაღალნახშირბადიანი საქმიანობების აკრძალვა/შეზღუდვა (იხილეთ ჩვენი აკრძალვების სია, რომელიც ხელმისაწვდომია ბმულზე: <https://www.tbcbankgroup.com/media/1928/exclusion-list.pdf>)

- ESG ცნობადობის და ცოდნის გაზრდა კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შესახებ თანამშრომლებს და მომხმარებლებს შორის, და ფართო საზოგადოებაში;
- ESG აკადემია - მწვანე დაფინანსების სატრენინგო კურსები თანამშრომლებისა და მომხმარებლებისთვის;
- პროგნოზირების მეთოდოლოგია და ხერხები სათბური აირების ემისიის შემცირების საშუალო და გრძელვადიანი მიზნების მხარდასაჭერად;
- მეთოდოლოგიის შემუშავება მთლიანი სასესხო პორტფელის სათბური აირების ემისიების გამოანგარიშებისთვის და სამოქმედო გეგმის შედგენა მის დასაწერად.

8.2.1 კლიმატთან დაკავშირებული რისკები და შესაძლებლობები

კლიმატთან დაკავშირებული რისკები

ქვემოთ, ცხრილში მოცემულია პოტენციური გარდამავლობის და ფიზიკური რისკების შეჯამება, რომლებიც ბანკმა გამოავლინა საქართველოს გარემოსთვის. შეფასებისთვის გათვალისწინებული დროის მონაკვეთები არის მოკლე – სამ წლამდე, საშუალო – რვა წლამდე და გრძელი – რვა წელზე მეტი, ხოლო შესაძლო გავლენის დონეები არის დაბალი, საშუალო ან მაღალი. სექტორზე კლიმატის ცვლილების რისკის გავლენის შეფასებისას, დაბალი, საშუალო ან მაღალი კატეგორიის მინიჭება მოხდა სხვა სექტორებთან და ასევე რისკის სხვა კატეგორიებთან შედარებით. გარდა ამისა, გასათვალისწინებელია, რომ გარდამავლობის ან ფიზიკური რისკის ქვე-კატეგორიაში დაბალი, საშუალო ან მაღალი შეფასება მინიჭებულ იქნა კლიმატის რისკის ერთი და იგივე კატეგორიის სხვა ქვე-კატეგორიებთან შედარებით. ამრიგად, შეფასების შედეგები არ არის შედარებადი სხვა ქვეყნების ან რეგიონების ანალოგიური გავლენის კატეგორიებთან.

ქვემოთ მოცემულია გარდამავლობის და ფიზიკური რისკების საერთო შეფასება.

რისკის წყაროები	გარდამავლობის რისკები				ფიზიკური რისკები	
	პოლიტიკა და სამართლებრივი გარემო	ტექნოლოგია	ბაზარი	რეპუტაცია	მწვავე	ქრონიკული
რისკების ტიპები	- გამკაცრებული მარეგულირებელი გარემო და საეკოლოგიური მოთხოვნები: შეიძლება გარემოსდაცვითი მიზნების მინიმალური სტანდარტის ან მოლოდინების შემოღება პროდუქტის წარმოების და ბიზნესოპერაციების მიმართ; ემისიის შესახებ ანგარიშგების ვალდებულების გამკაცრება	- არსებული პროდუქტების და მომსახურების ჩანაცვლება დაბალი ემისიის მქონე ვარიანტებით, მათ შორის მოთხოვნები, წარმოების ტექნოლოგია შეიცვალოს ეკოლოგიურად უფრო სუფთა ალტერნატივებით	- მომხმარებლის ქცევის შეცვლა, დაბალანსირებული ან ნაკლებად მქონე პროდუქტებზე გაზრტულიად გადასვლის ჩათვლით; ზრდა, გაზრდილი შერყობა და დანახარები, შეზღუდვები მაღალანბმირბადიანი ნედლეულის შესყიდვაზე	- მომხმარებლების მიერ მწვანე პროდუქტებისთვის მინიჭება; სექტორის სტიგმატიზაცია, რის შედეგადაც შემცირდება შემოსავალი უარყოფითი გავლენებისგან საშუალო ძალის მართვასა და დაგეგმვაზე (მაგ. თანამშრომლების დაქირავება და შენარჩუნება	- სტიქიური უბედურებების (მაგ. წყალდიდობა) გახშირება	- ნალექების სიხშირის ცვლილება და ამინდის ცვალებადობა, რაც უარყოფითად აისახება საკვების წარმოებაზე და საცხოვრებელ პირობებზე; - საშუალო ტემპერატურის ზრდა, რაც გავლენას მოახდენს საშუალო, საცხოვრებელ პირობებზე და ადგილობრივ ინფრასტრუქტურაზე; - ზღვის დონის მატება, რაც გავლენას მოახდენს ადგილობრივ ეკოსისტემებზე, გაზრდის გრუნტის ჩანოლის და წყალდიდობის რისკებს
დროის მონაკვეთი	საშუალო	ქრძელი	საშუალო	გრძელი	საშუალო	გრძელი
პოტენციური გავლენის დონე მომხმარებლებზე და თიბისიზე	დაბალი	საშუალო	დაბალი	დაბალი	საშუალო	საშუალო

გარდამავლობის პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების გავლენის საერთო შეფასება

საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგიასა² და სამოქმედო გეგმაში მოცემულია სხვადასხვა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებები, რომლებზე დაყრდნობითაც თიბისი ბანკმა განსაზღვრა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების პოტენციური გავლენა თიბისი ბანკის მიერ დაფინანსებულ ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორზე. გარდამავლობის (მწვანე ეკონომიკაზე გადასვლის) რისკების და ფიზიკური (კლიმატის ცვლილების ზემოქმედების ფიზიკური გამოვლინებების) რისკების პოტენციური გავლენა რომ შევაჯამოთ, გარდამავლობის რისკები საქართველოში და თიბისი ბანკის საქმიანობისთვის დაბალია. შეფასება ითვალისწინებს, რომ საქართველოს ეკონომიკის დიდი ნაწილი უკავია ვაჭრობას და მომსახურებას და საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგიაში წარმოდგენილი პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებები, საერთო ჯამში, მცირე გავლენას მოახდენს ეკონომიკის სექტორებზე, განსაკუთრებით მოკლე და საშუალო ვადიან პერსპექტივაში. საქართველოს კლიმატის ცვლილების 2030 წლის სტრატეგია ითვალისწინებს, რომ საქართველო გარდამავალი და მზარდი ეკონომიკაა და ამიტომ სახელმწიფოს სტრატეგია არ დააბრკოლოს მშპ-ის ზრდა სხვადასხვა პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებებით და, საჭიროების შემთხვევაში, მხარი დაუჭიროს უმტკივნეულო გადასვლას მწვანე ეკონომიკაზე. აღსანიშნავია, რომ მაკროეკონომიკური ფაქტორები, რომლებზეც ყველაზე მეტად მოქმედებს გარდამავლობის რისკები მთელ მსოფლიოში, როგორცაა ნედლი ნავთობის, ბუნებრივი აირის და ლითონის მადნების მოპოვება, კოქსის და გადამუშავებული ნავთობპროდუქტების¹ წარმოება, მინიმალურად არის საქართველოში წარმოდგენილი, რის გამოც გარდამავალი ღონისძიებების საერთო გავლენა, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, ეკონომიკურ ზრდაზე დაბალია.

ტექნოლოგიური რისკი გარდამავლობის რისკის ქვე-კატეგორიაა. ტექნოლოგიური რისკი, რომელიც უკავშირდება კლიმატურ ცვლილებას, არასაჭირო ინვესტიციებს ტექნოლოგიურ განვითარებაში ან ინვესტიციის ნაკლებობას ტექნოლოგიურ გაუმჯობესებებში, საქართველოში დაბალია, რადგან ქართული კომპანიები თითქმის არ ახდენენ ინვესტირებას ახალი მწვანე ტექნოლოგიების განვითარებაში; ისინი სარგებლობენ სხვა (ტექნოლოგიურად უფრო მოწინავე) ქვეყნებში შექმნილი ტექნოლოგიებით და ნერგავენ იმ ტექნოლოგიებს, რომლებიც უკვე გამოცდილი და დამკვიდრებულია. შესაბამისად, ინვესტიციის განხორციელების ხელიდან გაშვების შემთხვევები ნაკლებად მოსალოდნელია.

საბაზრო რისკი დაბალია, რადგან საქართველოში მომხმარებელთა ქცევა გვიჩვენებს, რომ დაბალი ნახშირბადის ნაკვალევის მქონე პროდუქტების მოხმარებაზე გადასვლის ტენდენცია ძალიან დაბალია. რაც შეეხება რეპუტაციის რისკს, არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი, ვინაიდან თიბისი ბანკს შემუშავებული აქვს გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის პროცედურები გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების გამოვლენის, შეფასების, მართვისა და მონიტორინგის მიზნით, რომლებიც სრულ შესაბამისობაშია საქართველოს მთავრობის კანონმდებლობასთან და ითვალისწინებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკას.

გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის შესახებ დეტალური ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ „გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის“ თავში.

ფიზიკური რისკების გავლენის საერთო შეფასება

საქართველოს გეოგრაფიული მდებარეობა და ბუნებრივი პირობები – პატარა ქვეყანა მთიანი ლანდშაფტით, შავი ზღვის სანაპირო ზოლით და ნახევარუდაბნოს ზონებით სამხრეთ-აღმოსავლეთში – ეს ყველაფერი იწვევს ქვეყნის მოწყვლადობას კლიმატის ცვლილებების ფიზიკური რისკების მიმართ. სექტორები, რომლებიც მიიჩნევა ყველაზე მოწყვლადად კლიმატის ცვლილების მიმართ, საქართველოში მოიცავს სოფლის მეურნეობას, სატყევე მეურნეობას, ტურიზმსა და ჯანდაცვას

ფიზიკური რისკის გავლენა ეკონომიკურ სექტორებზე, რომლებიც ფინანსდება თიბისი ბანკის მიერ, დროთა განმავლობაში შესაძლოა, არსებითი გახდეს. ბანკისთვის რისკები შესაძლოა, მატერიალიზდეს აქტივის ღირებულების გაუფასურებით და იმ მომხმარებლების კრედიტუნარიანობის გაუარესებით, რომლებიც ოპერირებენ საქართველოში. გარკვეული გეოგრაფიული ტერიტორიები და ეკონომიკური სექტორები, როგორცაა ზამთრის კურორტები და სასოფლო-სამეურნეო მიწა, უკვე ნაწილობრივ დაზარალდა და შეიძლება კიდევ უფრო გაუარესდეს საშუალო-ვადიან პერსპექტივაში. საქართველოზე და თიბისი ბანკის საქმიანობაზე პოტენციური უარყოფითი გავლენის საერთო შეფასება საშუალოა გრძელვადიან პერსპექტივაში. როგორც ცნობილია, კლიმატური ცვლილების რისკები მეტწილად ასოცირდება გრძელვადიან ზემოქმედებასთან, თუმცა ეს

გრძელვადიანი გავლენა გაურკვეველია, განსაკუთრებით, ბანკის სასესხო პორტფელის შედარებით მოკლევადიანი სტრუქტურის გათვალისწინებით.

კლიმატთან დაკავშირებული შესაძლებლობები

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია კლიმატთან დაკავშირებული შესაძლებლობები.

შესაძლებლობა	აღწერა	მოსალოდნელი ფინანსური გავლენა
პროდუქტები და მომსახურება	ენერგოეფექტური სესხები	შემოსავლის ზრდა
პროდუქტები და მომსახურება	განახლებადი ენერჯის დაფინანსება	შემოსავლის ზრდა
პროდუქტები და მომსახურება	მწვანე დაფინანსების პროცედურა – სტანდარტიზებული მიდგომა მდგრადი დაფინანსებისადმი, მათ შორის, ენერგოეფექტურობის, განახლებადი ენერჯისა და რესურსეფექტური დაფინანსება	შემოსავლის ზრდა
მწვანე / კლიმატთან დაკავშირებული დაფინანსება	კლიმატის გლობალური ფონდის (GCF) აკრედიტაცია, რაც ბანკს საშუალებას მისცემს ჰქონდეს პირდაპირი წვდომა კლიმატის გლობალური ფონდის დაფინანსებაზე	შემოსავლის ზრდა / ხარჯების ოპტიმიზაცია
რესურსების ეფექტიანობა	თიბისის მდგრადობის სტრატეგია მიზნად ისახავს კომპანიის ზრდის გაზიარებას გარემოზე მისი ზემოქმედებისგან და ამავდროულად მისი ოპერაციების ეფექტიანობისა და მედეგობის გაუმჯობესებას. კომპანიის საქმიანობისთვის განახლებადი ენერჯის მოხმარება, დაბალი ემისიების მიღწევა და ნარჩენების შემცირების ინოვაციური გზების მოძიება, სხვა ინიციატივებთან ერთად, ამცირებს თიბისის ზემოქმედებას გარემოზე	ხარჯების შემცირება ან ოპტიმიზაცია

სიაში მოცემულია პროდუქტები და სესხის მიზნობრიობები, რომლებიც რელევანტურია თიბისის ბანკში მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდისთვის.

თიბისის ახორციელებს რამდენიმე სხვადასხვა ინიციატივას, რომლებიც მხარს უჭერს კლიმატთან დაკავშირებული რისკების მართვასა და შესაძლებლობების რეალიზებას:

- საკონსულტაციო მომსახურება და პროდუქტები მომხმარებლებისთვის;
- სექტორული მიდგომა კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების მიმართ;
- კლიმატთან დაკავშირებული ტრენინგი თიბისის თანამშრომლებისთვის;
- ტრენინგი მწვანე ტაქსონომიაში და ამ საკითხში კომპეტენციის ამაღლება თიბისის თანამშრომლებს შორის;
- მწვანე ცნობიერების ჩამოყალიბების ტრენინგი მომხმარებლებისთვის.

8.2.2 კლიმატთან დაკავშირებული რისკები და შესაძლებლობები ბიზნესისა და ფინანსური დაგეგმვისთვის

2022 წელს ჩვენ გავაგრძელეთ მუშაობა იმაზე, რომ კლიმატის და უფრო ფართო გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის საკითხები გაგვეთვალისწინებინა ჩვენი ფინანსური დაგეგმვის პროცესში. გარკვეული ხარისხობრივი მოსაზრებები, რომლებიც უკავშირდება კლიმატის და გარემოსდაცვითი, სოციალურ და მმართველობის საკითხებს, ჩავრთეთ 2022 წლის ფინანსური დაგეგმვის ციკლში. 2022 წელს ჯგუფმა სასესხო პორტფელის ზრდის დაგეგმვა შეუსაბამა რისკებსა და შესაძლებლობებს სხვადასხვა სექტორში. განსაზღვრა

შესაბამისი პროდუქტები სექტორულ დონეზე, რომელთა მეშვეობითაც მხარი დაუჭირა მდგრადი პორტფელის ზრდას და უფრო დაბალი გამონაბოლქვის ეკონომიკაზე გადასვლას საქართველოში.

ქვემოთ, ცხრილში, წარმოდგენილია სექტორები, რომელთა კლიმატთან დაკავშირებული რისკი შეფასდა მინიმუმ სამი ქულით საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ რეკომენდებული სახელმძღვანელო მითითებების შესაბამისად. შეფასების სისტემა იყენებს 0-დან 10 ქულამდე დიაპაზონს. ვინაიდან სრულიად ურისკო არცერთი სექტორი არ არის, ასევე, ამჟამად არცერთ სექტორს არ აქვს აბსოლუტური რისკი. უკიდურესი მაჩვენებლები (ექსტრემალური მნიშვნელობები) შეგვიძლია უგულებელვყოთ, რადგან პრაქტიკაში შედეგი მერყეობს 2-დან 7 ქულამდე. სექტორისთვის რელევანტური პროდუქტების გამოსავლენად, შეხვედრები გაიმართა სხვადასხვა ბიზნეს მიმართულების წარმომადგენელთან და შეფასდა სექტორის გამწვანების პოტენციალი. 2022 წლის ბოლოსთვის თიბისი ბანკის მდგრადი სესხების პორტფელი (რომელიც შეადგენს 782 მილიონ ლარს), მოიცავს სხვადასხვა მიზნობრიობით გაცემულ სესხებს, როგორცაა: ენერგოეფექტური სესხები, სესხები ელექტრომობილებისთვის, განახლებადი ენერჯის დაფინანსება მზის პანელებისთვის და ჰიდროელექტროსადგურებისთვის. მდგრადი სასესხო პორტფელის საერთო ზრდის მოცულობა სექტორებზე განაწილდა არსებული პროდუქტების კატალოგისა და გამოვლენილი შესაძლებლობების მიხედვით. ქვემოთ ჩამოთვლილი ზოგიერთი პროდუქტი და მომსახურება შექმნის პროცესშია და ხელმისაწვდომი გახდება 2023 წლის განმავლობაში.

სექტორი	% ინდივიდუალური ბანკის სასესხო პორტფელში	კლიმატის რისკის რადარის ქულა	პროდუქტის კატალოგი
სოფლის მეურნეობა	4.6%	4	ენერგოეფექტური სესხები კლიმატური ცვლილების თვალსაზრისით ჭკვიანი ტექნოლოგიები ახალი საირიგაციო სისტემები
საავტომობილო	1.7%	4	ჰიბრიდული ავტომანქანები და ელექტრომობილები Euro 5, Euro 6 და Euro 7 ავტომობილები ენერგოეფექტური სესხები სამრეწველო მანქანები
მშენებლობა	6.0%	3	ენერგოეფექტური სესხები სამშენებლო პროექტებისთვის ენერგოეფექტური სამშენებლო მასალების წარმოება ენერგოეფექტური სესხები მანქანა-დანადგარებისთვის ელექტრომობილების დამტენი სადგურები
ენერგეტიკა და კომუნალური მომსახურება	5.3%	4	განახლებადი ენერჯის დაფინანსება ელექტრომობილების დამტენი სადგურები
კვების ინდუსტრია	5.9%	4	ენერგოეფექტური სესხები (სასაწყობო, შესანახი მეურნეობებისთვის, ტექნიკისთვის, ავტომანქანებისთვის)
ფიზიკური პირები	38.3%	3	ენერგოეფექტური იპოთეკა სესხები ჰიბრიდული ავტომანქანებისა და ელექტრომობილებისთვის
წარმოება	0.9%	3.5	ენერგოეფექტური სესხები (მანქანა-დანადგარებისთვის, ტექნიკისთვის, შენობებისთვის) ნახშირბადის გაფილტვრა
მეტალურგია და მოპოვება	1.0%	4	ენერგოეფექტური სესხები (მანქანა-დანადგარებისთვის, ტექნიკისთვის, შენობებისთვის)
ნავთობი და გაზი	1.1%	4	ენერგოეფექტური სესხები ელექტრომობილებისთვის დამტენი სადგურების ასაგებად
უძრავი ქონება	8.8%	3	ენერგოეფექტური სესხები განახლებადი ენერჯის დაფინანსება (მზის პანელები)
ტრანსპორტირება	1.3%	3.5	ჰიბრიდული ავტომანქანები და ელექტრომობილები Euro 5, Euro 6 და Euro 7 ავტომობილები, ავტობუსები, სატვირთო მანქანები

8.2.3 კლიმატთან დაკავშირებული სცენარები

თიბისი ბანკი მნიშვნელოვან ნაბიჯებს დგამს სცენარული ანალიზის შესაძლებლობების გასაუმჯობესებლად, რათა უკეთ გაერკვეს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების სავარაუდო შედეგებში ჩვენი ბიზნესისა და მომხმარებლებისთვის და რეაგირება მოახდინოს მათზე. კლიმატთან დაკავშირებული სცენარული ანალიზის შემუშავება კომპლექსურია, ვინაიდან კლიმატის შესახებ მონაცემებისა და ქვე-სექტორების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა და ფინანსური რისკის ანალიზისთვის მართებულია, ასევე კლიმატთან დაკავშირებული რისკის მოდელირების შესაძლებლობა საქართველოში ძალიან შეზღუდულია და ჯერ კიდევ ვითარდება. ამ შეზღუდვების მიუხედავად, სცენარული ანალიზი საშუალებას გვაძლევს შევავსოთ მთელი რიგი შესაძლო სამომავლო კლიმატური ცვლილებები და ჩავწვდეთ იმ რისკების ხასიათსა და მასშტაბს, რომლებსაც ისინი გვიქმნიან. სცენარული ანალიზის მიზანი არის არა მომავლის პროგნოზირება, არამედ შესაძლო რისკებში გარკვევა და მათი მართვისთვის მომზადება. 2022 წელს ჩვენ გავაგრძელებთ გარე კონსულტანტთან თანამშრომლობა და შევიმუშავებთ სტრეს-ტესტის (სტრესული ტესტირების) მოდელი, რომელიც მოიცავს საქართველოს სხვადასხვა ეკონომიკურ სექტორს, რათა გამოგვევლინა სტრეს-ტესტის გავლენა თიბისი ბანკის მთლიან საკრედიტო პორტფელზე.

სცენარის შერჩევა

თიბისი ბანკმა რამდენიმე სცენარი გამოიყენა სხვადასხვა შესაძლო სცენარის და ოპტიმალური თანაფარდობის შესასწავლად და რისკების შესახებ უფრო ჰოლისტიკური მოსაზრების ჩამოსაყალიბებლად, ესენია: 2°C-ზე ნაკლები (B2C)1, ნეტო-ნულოვანი 2050 (NZ2050)2, დაგვიანებული გადასვლა (DT)3. შერჩეული სცენარები მოიცავს 2020 წლიდან 2050 წლამდე დროის პერიოდს. სცენარები ასახავს განსხვავებულ ვარაუდებს სახელმწიფო ღონისძიებების ალბათობისა და დროის, ტექნოლოგიური წინსვლისა და პროდუქტიულობის სხვა დაკავშირებული ეფექტების შესახებ. თითოეული სცენარი აერთიანებს დაშვებებს, რომლებიც ეხება: i) სახელმწიფო პოლიტიკით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებას (უფრო მაღალი ნახშირბადის გადასახადის შემოღებას), ii) ტექნოლოგიური ინოვაციებიდან არასაკმარისი ვადის გასვლის შედეგად წარმოების რყევას (უფრო მაღალ ფასებს ენერგორესურსებზე) და ეფექტებს არაენერგეტიკულ სექტორებში ინვესტიციებზე. სცენარული ანალიზისთვის საჭირო ამოსავალი მონაცემები მიიღება გლობალური ცვლილების შეფასების მოდელისგან (GCAM), რომელიც გამოიყენება NGFS (ფინანსური სისტემის გამწვანების მიზნით დაარსებული ცენტრალური ბანკებისა და ზედამხედველთა ქსელი) სცენარებისთვის. მონაცემები მოპოვებულია NGFS-ის II ფაზის მონაცემთა ბაზიდან და GCAM5.3 (GCAM-USA) მოდელიდან – ინტეგრირებული შეფასების მოდელი ენერგეტიკული და სოციალ-ეკონომიკური სისტემების განვითარებისთვის.

გარდამავლობის რისკების მაკროეკონომიკურ გავლენებს წარმოქმნის ფუნდამენტური ძვრები ენერჯისა და მიწის გამოყენებაში და მოქმედებს ეკონომიკის ყველა სექტორზე. GCAM მოდელი აღწერს, როგორ იცვლება ენერჯის მიწოდება, მოთხოვნა და ფასები „მწვანე“ ეკონომიკაზე გადასვლის სხვადასხვა სცენარის შემთხვევაში. მოდელი ასევე წარმოგვიდგენს მთლიანი შიდა პროდუქტის ცვლილებას, ნახშირბადის ფასებს და სათბური აირების ემისიებს საქართველოში.

სცენარის განხორციელება

GCAM მოდელს შედეგების შევსების მიზნით, დაემატა „მწვანე“ ეკონომიკაზე გადასვლის კიდევ სამი არხი: i) გაზრდილი კაპიტალური დანახარჯები – გადასვლა დეკარბონიზებულ ეკონომიკაზე მოითხოვს „ტრადიციული“ ანუ მაღალ-ნახშირბადიანი ტექნოლოგიების ჩანაცვლებას მდგრადი ტექნოლოგიით⁴. ეს ახალი ტექნოლოგიები უფრო ძვირია, რაც იმას ნიშნავს, რომ საჭიროებს უფრო მაღალ კაპიტალურ დანახარჯებს / ბერკეტებს / სესხის მომსახურების ტვირთს თიბისის მსესხებლებისთვის; ii) პირდაპირი ემისიები – ენერგორესურსების ფასი „მწვანე“ ეკონომიკაზე გადასვლის მთავარი არხია ნახშირბადის გადასახადისთვის, მაგრამ პირდაპირი ემისიებიც (საკუთარი გათბობის სისტემა, საწვავის საკუთარი მიზნებისთვის მოხმარება, მეცხოველეობის ემისიები და სხვ.) შესაძლოა დაიბეგროს. ამ ინფორმაციას არ ასახავს ენერჯიაზე კონცენტრირებული ინტეგრირებული შეფასების მოდელები (IAM); iii) „მწვანე“ ეკონომიკაზე გადასვლის გამარჯვებულები – გარკვეული სექტორები მიიჩნევიან სექტორულ გამარჯვებულებად, რადგან ისინი სავარაუდოდ მეტ სარგებელს მიიღებენ უფრო მაღალი და დაჩქარებული ინვესტირების ციკლებიდან. მათ რიცხვში შედის: მშენებლობა, საავტომობილო ინდუსტრია, ვაჭრობა, წარმოება დაბალ-ნახშირბადიანი საქმიანობაზე გადასვლის გამო.

რაც შეეხება ფიზიკურ რისკებს, უპირველეს ყოვლისა, შემოწმდა NGFS-ის მიერ ფიზიკური რისკებისთვის გათვალისწინებული მოდელები და სცენარები. უპირატესობა მიენიჭა მათ შესაბამისობაში მოყვანას გარდამავლობის რისკების სცენარებთან. ამ კონტექსტში, ხელმისაწვდომი მონაცემების წყაროები ფიზიკური რისკების ინდიკატორების გამოყენების შესაძლებლობას იძლეოდა მხოლოდ REMIND-MAGPIE5 მოდელისთვის სამი სცენარის მიხედვით (ე.ი., არსებული პოლიტიკა, ნეტო-ნულოვანი 2050 და დაგვიანებული გადასვლა). შემდგომ, სხვადასხვა ინდიკატორს შორის შეირჩა ის ინდიკატორები, რომლებმაც შეიძლება იმოქმედოს საქართველოზე და მის სექტორებზე. ფიზიკური რისკები, რომლებიც იყოფა მწვავედ და ქრონიკულად, ორი ინდიკატორით მოწმდება. საქართველოს სტიქიური უბედურებების ისტორიის გათვალისწინებით, გაირკვა, რომ ყველაზე საზიანო ფიზიკური მოვლენა, რომელიც მაღალ მწვავე რისკს ატარებდა, იყო წყალდიდობა და, აქედან გამომდინარე, მწვავე რისკის ინდიკატორად გამოიყენებოდა „წლიური მოსალოდნელი ზიანი მდინარეების ადიდების შედეგად“. ქრონიკული რისკის კონტექსტში კი, „ჰაერის საშუალო ტემპერატურა“ გამოიყენებოდა საბაზისო ინდიკატორად.

მოდელის შედეგი გვიჩვენებს შემოსავლის ცვლილებას „მწვანე“ ეკონომიკაზე გადასვლის გამო და ფიზიკურ რისკს გრძელვადიან პერსპექტივაში – 2020 წლიდან 2050 წლამდე. თითოეულ სექტორზე შემოსავლის შოკები ინტეგრირებულია თიბისის საბაზისო სცენარულ პარამეტრებში და გამოიყენება სხვადასხვა პორტფელის სეგმენტისთვის: მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები, კორპორაციული და საცალო.

დასკვნები

2°C -ზე ნაკლები და ნეტო-ნულოვანი ნიშნული 2050: სეგმენტების მიხედვით ჩაშლილი შედეგები გვიჩვენებს კლიმატური შოკების გავლენას მომხმარებლების გადახდისუნარიანობაზე საცალო, მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებისა და კორპორაციულ სეგმენტებზე, თუმცა ეს გავლენები უმნიშვნელოა.

დაგვიანებული გადასვლის სცენარის შემთხვევაში შედეგები ოდნავ განსხვავდება: კლიმატური შოკები უმნიშვნელო გავლენას ახდენს მომხმარებლების გადახდისუნარიანობაზე საცალო, მიკრო, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების სეგმენტებში; რამდენიმე კორპორაციული კლიენტი აჩვენებს უარყოფით ტენდენციას (ვინაიდან თავდაპირველად საგნის უზრუნველყოფის ღირებულება არ იყო გათვალისწინებული), თუმცა, საგნის უზრუნველყოფის ღირებულების გათვალისწინების შემდეგ, შედეგები უმნიშვნელო ხდება. მიუხედავად იმისა, რომ კლიმატური სტრეს-ტესტები არ არის პროგნოზირების ინსტრუმენტები, ისინი გვიჩვენებს მედეგობის დონეს კლიმატური შოკების მიმართ, განსაკუთრებით მოკლე და საშუალო ვადიან პერსპექტივაში; ამასთან, კლიმატური სტრეს-ტესტები გვიჩვენებს, რომ ყველაზე მოწყვლადი სექტორები არის ენერჯეტიკა (არაგანახლებადი) და კომუნალური მომსახურება, ასევე ნავთობი და გაზი, იმ შემთხვევაში, თუ გარდამავლობის რისკები განხორციელდება. თუმცა, როგორც ზემოთ აღინიშნა, გარდამავლობის რისკი საკმაოდ დაბალია საქართველოში.

8.3 რისკის მართვა

კლიმატთან დაკავშირებული რისკების განსაზღვრისა და შეფასების პროცესები

კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებულ რისკებს აქვს ფიზიკური გავლენა, რომელსაც განაპირობებს ამინდის ხშირი და მკვეთრი ცვალებადობა და გარდამავალი გავლენა, რომელიც შეიძლება გულისხმობდეს ფართო პოლიტიკურ, სამართლებრივ და ტექნოლოგიურ ცვლილებებს მოსახლეობისა და ბიზნესის ეკოლოგიური კვალის შესამცირებლად. ბანკისთვის ეს ორივე რისკი შეიძლება განხორციელდეს აქტივების ღირებულების გაუფასურებით და მომხმარებელთა კრედიტუნარიანობის გაუარესებით, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ბანკის მომგებიანობის შემცირება. ბანკს ასევე შესაძლოა დაემუქროს რეპუტაციული რისკი ისეთი მომხმარებლების დაკრედიტებით ან მათთან ბიზნეს ოპერაციების განხორციელებით, რომლებიც მიიჩნევა, რომ კლიმატის ცვლილებაზე ზემოქმედებენ.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, კლიმატის რისკი შეიძლება განხორციელდეს, უპირველეს ყოვლისა, აქტივების ღირებულების გაუფასურებით და მომხმარებელთა კრედიტუნარიანობის გაუარესებით. აქედან გამომდინარე, ჩვენ პირველ რიგში ინდივიდუალურად შევაფასეთ, აქტივების მიხედვით, სს „თიბისის“ უმსხვილესი შვილობილი კომპანია, რომელზეც მოდის ჯგუფის აქტივების 98% – „თიბისი ბანკი“, საქართველოში უმსხვილესი ფინანსური დაწესებულება. სასესხო პორტფელის კლიმატთან დაკავშირებული რისკების უკეთ გასააზრებლად ბანკმა ჩაატარა მაღალი დონის სექტორული რისკის შეფასება, ვინაიდან სხვადასხვა სექტორი შეიძლება მოწყვლადი იყოს

კლიმატთან დაკავშირებული განსხვავებული რისკის მიმართ დროის სხვადასხვა მონაკვეთში. რისკის შეფასების პროცესი და შინაარსი ეფუძნება TCFD-ის რეკომენდაციებს, ინგლისის ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ კლიმატთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, საქართველოს კლიმატის ცვლილების შეფასებას, რომელიც ტარდება კლიმატის ცვლილების მთავრობათაშორისი პანელის (IPCC) ანგარიშების ფარგლებში და 2030 წლის მიზნებსა და სტრატეგიას, რომელიც საქართველოს მთავრობამ განსაზღვრა საქართველოს ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული კონტრიბუციის მისაღწევად. რისკის შეფასება ეხება ეკონომიკურ სექტორებს, როგორცაა ენერჯეტიკა, ნავთობი და გაზი, ლითონები და სამთო მრეწველობა, ტურიზმი, სოფლის მეურნეობა, კვების ინდუსტრია, ჯანდაცვა, მშენებლობა და უძრავი ქონება. დონეების და გავლენების შეფასება შეიძლება მომავალში შეიცვალოს, მას შემდეგ, რაც გადაიხედება მეთოდოლოგია, მოხდება საფუძვლიანი ანალიზი და გაიზრდება ექსპერტული ცოდნა კლიმატის ცვლილების რისკების გავლენის შესახებ.

სექტორული შეფასება ჩატარდა ბიზნესის და საკრედიტო რისკის სპეციალისტების მონაწილეობით, რომლებიც პასუხს აგებენ ბანკში შესაბამის ეკონომიკურ სექტორებზე.

ქვემოთ, ცხრილში წარმოდგენილია სასესხო პორტფელი სექტორებზე გადანაწილება 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

სექტორების მიხედვით მთლიანი სესხების ინდივიდუალური მონაცემები ბანკისთვის	Total exposure (GEL mln)	% of Gross Portfolio
ფინიკური პირები	6,839.5	38.3%
უძრავი ქონება	1,564.3	8.8%
მასპინძლობა და დასვენება	1,147.1	6.4%
მშენებლობა	1,073.8	6.0%
კვების ინდუსტრია	1,060.0	5.9%
ვაჭრობა	1,050.0	5.9%
ენერჯეტიკა და კომუნალური მომსახურება	947.4	5.3%
სოფლის მეურნეობა	822.8	4.6%
ჯანდაცვა	451.3	2.5%
მომსახურება	383.6	2.1%
საავტომობილო	297.6	1.7%
ტრანსპორტირება	240.5	1.3%
ლომბარდი	196.5	1.1%
ნავთობი და გაზი	191.9	1.1%
მეტალურგია და მოპოვება	179.4	1.0%
წარმოება	151.8	0.8%
ფინანსური სერვისები	150.8	0.8%
მედია და გამომცემლობა	84.6	0.5%
კომუნიკაციები	30.8	0.2%
არასამთავრობო ორგანიზაციები და საჯარო სექტორი	1.1	0.0%
სახელმწიფო სექტორი	0.2	0.0%
სხვა	994.2	5.7%
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები (მთლიანი)	17,859.2	100.0%

აქტივების ვადიანობა გადაწყვეტია ანალიზისთვის სხვადასხვა დროის მონაკვეთის განსაზღვრისას და სხვადასხვა სექტორისთვის კლიმატთან დაკავშირებული რისკის არსებობის შეფასებისას. სასესხო პორტფელის ვადიანობის სტრუქტურა გვიჩვენებს, რომ აქტივების უდიდესი ნაწილი განაწილებულია ბევრად უფრო მოკლე დროის მონაკვეთებზე, იმ დროის მონაკვეთთან შედარებით, როცა შესაძლოა წარმოიშვას კლიმატური ცვლილების გავლენები საქართველოში. ეს განსაკუთრებით ეხება ფიზიკურ რისკებს.

კლიმატთან დაკავშირებული რისკების მართვის პროცესები

2012 წლიდან თიბისი ბანკს დანერგილი აქვს პროცესი, რომლითაც მართავს გარემოსდაცვით და სოციალურ რისკებს. ეს პროცესი შეიქმნა საუკეთესო პრაქტიკისა და სახელმძღვანელოების მიხედვით, რომელთა მიზანი არის კლიმატის ცვლილების გავლენის შემცირება. თიბისი ბანკმა შეიმუშავა გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის პროცედურები გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების გამოვლენის, შეფასების, მართვისა და მონიტორინგის მიზნით, რომლებიც სრულ შესაბამისობაშია საქართველოს მთავრობის კანონმდებლობასთან, ითვალისწინებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკას და საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის შედეგების სტანდარტებს, ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის შედეგების მოთხოვნებს და აზიის განვითარების ბანკის უსაფრთხოების მოთხოვნებს. ეს პროცედურები სრულად არის ინტეგრირებული საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში და რეგულარულად გამოიყენება მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებისა და კორპორაციული კლიენტებისთვის. პარტნიორ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებთან თანამშრომლობით შემუშავდა მკაფიო გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიზაციის მატრიცა. დასაფინანსებელი პროექტების კლასიფიკაცია ხდება გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიების (დაბალი, საშუალო, მაღალი და A კატეგორია) ანალიზზე დაყრდნობით. საჭიროების შემთხვევაში ტარდება საფუძვლიანი ანალიზი და კომპლექსური შეფასება. გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიის მიხედვით გარიგების კლასიფიკაციისას პრიორიტეტი ენიჭება უფრო მაღალ რისკს. გარდა ამისა, A კატეგორიის პროექტების, როგორცაა ჰიდროელექტროსადგურები, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების დეტალურ შეფასებაში ჩართულნი არიან გარე სპეციალიზებული კომპანიები. გარემოსდაცვითი მართვის პოლიტიკა და პროცედურები თიბისი ბანკს მკაფიო სურათს აძლევს კლიენტებთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი რისკების შეფასების თვალსაზრისით. ჩვენი გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის შესახებ დაწვრილებითი ინფორმაცია მოცემულია 114-121 გვერდებზე, „გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის“ თავში.

აღსანიშნავია, რომ კლიმატის რისკებთან დაკავშირებული პროცესები თანდათანობით შეიცვლება, რადგან თიბისი განაგრძობს თავისი მიდგომების კიდევ უფრო დახვეწას. გრძელდება ჩვენი საქმიანობის საერთო ჩარჩოში კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების მეტად ინტეგრირება. თიბისის ამაში მხარს უჭერს „ტექნიკური დახმარების სატრასტო ფონდი“ (EPTATF)¹ თავისი „კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის მხარდაჭერის ინსტრუმენტის“ (CASF) მეშვეობით, რომლის მიზანია საქართველოში მცირე და საშუალო საწარმოებს შორის კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის წახალისება. EPTATF გულისხმობს ერთწლიან საკონსულტაციო მხარდაჭერას თიბისის კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის სტრატეგიის განხორციელებაში, რომელსაც უზრუნველყოფს ფრანკფურტის ფინანსებისა და მენეჯმენტის სკოლა. ეს მხარდაჭერა მოიცავს შემდეგს:

- კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის სტრატეგია, მონიტორინგი და ანგარიშგება;
- სტრეს-ტესტირება და სენსიტიურობის ანალიზი; და
- კლიმატთან დაკავშირებული ტრენინგი.

ამ პროცესს ეხმარება კლიმატთან დაკავშირებული ექსპერტული ცოდნის გაუმჯობესება, რომელიც განამტკიცებს ბანკის უნარს, ცოდნას და შესაძლებლობებს, მართოს კლიმატთან დაკავშირებული რისკები მთელი საქმიანობის მასშტაბით. 2022 წლის განმავლობაში სხვადასხვა სატრენინგო სესია და სემინარი ჩატარდა, რომლებმაც მოიცვა ისეთი საკითხები, როგორცაა კლიმატთან დაკავშირებული რისკის მართვა, ფინანსური დაგეგმვა და კლიმატთან დაკავშირებული სტრეს-ტესტები.

ESG პროფილები

2022 წელს ბანკმა შეიმუშავა ESG პროფილის მეთოდოლოგია. მეთოდოლოგიის მიზანია ESG პროფილის შეფასების ბარათის მოდელის ჩართვა რისკის მართვის საერთო პროცესში. ESG ფაქტორები გათვალისწინებულია შეფასებისას და მათ შესაბამისი ქულები ენიჭება თიბისის მომხმარებლებს სპეციალისტების შეფასების საფუძველზე.

ESG პროფილი სამი ძირითადი კომპონენტებისგან შედგება:

- გარემოსდაცვითი – მოიცავს ა) გარემოსდაცვით და სოციალურ რისკებს და ბ) მოწყვლადობას გარდამავლობისა და ფიზიკური რისკების მიმართ (სებ-ის კლიმატური რისკების რადარის მიხედვით);
- სოციალური – მოიცავს მრავალფეროვნებას, დასაქმებულთა გასამრჯელოებს და შრომის თანაბარ/სამართლიან ანაზღაურებას;
- მმართველობითი – მოიცავს ESG მართვას, კომპანიის მიერ გამჟღავნებულ ინფორმაციას და თანამშრომელთა აყვანის პროცესში მრავალფეროვნებას.

პირველ ეტაპზე ბანკი გამოცდის ESG შეფასების ბარათების მიდგომას თავის წამყვან ბანკის TOP20 კორპორაციულ კლიენტზე. ამის შემდეგ განისაზღვრება ESG პროფილების ყველა კორპორაციული კლიენტისთვის დანერგვის ვადა და გრაფიკი. ESG პროფილის მეთოდოლოგია საწყის ეტაპზეა და მომავალში დაიხვეწება თიბისის ფარგლებში ცოდნისა და ექსპერტიზის ამაღლებისა და კლიმატთან დაკავშირებულ საკითხებზე.

კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პოლიტიკა

2022 წელს ბანკმა შეადგინა კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პოლიტიკა, რომელიც დაამტკიცა სამეთვალყურეო საბჭომ. პოლიტიკა მეტწილად შიდა საორიენტაციო დოკუმენტია, რომელიც ემსახურება ბანკის ESG სტრატეგიის დანერგვას. პოლიტიკა ვრცელდება თიბისი ბანკის თანამშრომლებზე და შეიცავს ფართო, სტრატეგიულ მითითებებს ორგანიზაციულ კულტურაში კლიმატთან დაკავშირებული საკითხების დანერგვის, მათ შორის, ინსტიტუციონალიზაციის საკითხებისა და საქმიანობის ყველა სფეროში კლიმატთან დაკავშირებული ღონისძიებების წახალისების შესახებ. კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პოლიტიკის განხორციელებისთვის საჭიროა მისი პრინციპებისადმი ერთგულება, მაღალი დონის ლიდერობა და ორგანიზაციული კომპეტენციები, რასაც უნდა ამყარებდეს კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის სტრატეგიის განხორციელებისთვის უკეთესი მომზადება, საკმარისი რესურსების გამოყოფა და მეტი ანგარიშვალდებულების მიღწევა.

სხვა რისკის კატეგორიები

კლიმატის რისკმა შესაძლოა, გავლენა მოახდინოს საბანკო საქმიანობის სხვა, უფრო ტრადიციულ რისკის კატეგორიებზე, როგორცაა საბაზრო რისკი, საოპერაციო რისკი, ლიკვიდურობის რისკი და რეპუტაციის რისკი. შეფასება შეჯამებულია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში. გარკვეული რისკის ფაქტორები, რომლებიც გამოვლინდა საოპერაციო და რეპუტაციის რისკებისთვის, უკვე ასახულია რისკის მართვის არსებულ სისტემაში.

საბანკო საქმიანობის რისკების ტიპები	ფიზიკური რისკის გავლენა	გარდამავლობის რისკის გავლენა
საბაზრო რისკი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი
ლიკვიდურობის რისკი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი
საოპერაციო რისკი	ექსტრემალური პირობები, რომლებმაც შეიძლება დააზიანოს ჯგუფის ობიექტები და ამით უარყოფითად იმოქმედოს ჯგუფის უნარზე, მომსახურება გაუწიოს თავის კლიენტებს (მაგ. ელექტროენერჯის მინოდების შეწყვეტა, თანამშრომლების სამუშაო ადგილიდან მუშაობის შეუძლებლობა)	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი
რეპუტაციის რისკი	არსებითი გავლენა არ არის მოსალოდნელი	მაღალი ემისიის მქონე მსესხებლების დაფინანსებამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ბრენდის იმიჯზე დაინტერესებული მხარეების თვალში

8.4 მაჩვენებლები და მიზნები

მაჩვენებლები, რომლებსაც ორგანიზაცია იყენებს კლიმატთან დაკავშირებული რისკებისა და შესაძლებლობების შესაფასებლად თავისი სტრატეგიისა და რისკის მართვის პროცესის შესაბამისად

ბანკის საკუთარ ოპერაციებთან დაკავშირებული მაჩვენებლები მოცემულია გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის თავში. ქვემოთ იხილეთ Scope 1, Scope 2 და Scope 3-ის სათბური აირების ემისიები, 2022 წლის მიზნობრივი და რეალური მაჩვენებლების შედარება, ასევე 2023 წლის მიზნობრივი მაჩვენებლები.

სათბური აირების ჯამური ემისია (CO ₂) (ტონა) და შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები (KPI)	ფაქტობრივი 2022	2022 სამიზნე ზრდა	2023 სამიზნე ზრდა
Scope 1 საწვავის მოხმარება (გათბობა, ტრანსპორტი, გენერატორები)	2,043	4%-ზე ნაკლები	6%-ზე ნაკლები
Scope 2 (ელექტროენერჯის მოხმარება)	1,369	2%-ზე ნაკლები	7%-ზე ნაკლები
Scope 3 (საერთაშორისო ფრენები)	498	-	-
ჯამური გაფრქვევა (tCO ₂)	3,910	3%-ზე ნაკლები	6%-ზე ნაკლები
ჯამური ეგაფრქვევა ერთი სრულ განაკვეთზე მომუშავე თანამშრომელზე (tCO ₂ /pp)	0.52	3%-ზე ნაკლები	6%-ზე ნაკლები
წყლის მოხმარება ერთ თანამშრომელზე (მ3/pp)	8.76	1.5%-ზე ნაკლები	2%-ზე ნაკლები
საბეჭდი ქაღალდი ერთ თანამშრომელზე (დასტებად)	13.78	0.4%-ზე ნაკლები	4%-ზე ნაკლები

კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლის ინიციატივები საერთო ESG სტრატეგიის ნაწილია. მას ყოველწლიურად გადახედავს და ამტკიცებს სამეთვალყურეო საბჭო. ESG სტრატეგია ამბიციურ მიზნებს ისახავს, როგორცაა ნეტო-ნულოვანი სათბური აირების ემისიის¹ მიღწევა, რომელიც 2025 წლისთვის გარემოზე პირდაპირ გავლენას უკავშირდება, მდგრადი სასესხო პორტფელის ზრდა, რაც შედგება განახლებადი ენერჯის სესხებისგან, ენერგოეფექტური სესხებისგან, სოციალური კომპონენტების დაფინანსებისგან და ა.შ. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მთლიანი მდგრადი პორტფელი² შეადგენდა 782 მილიონ ლარს, რაც 2022 წლის მიზნობრივ

მოცულობას (750 მილიონი ლარი) 32 მილიონი ლარით აღემატება. მდგრადი პორტფელის შესახებ დაწვრილებითი ინფორმაცია წარმოდგენილია 119-ე გვერდზე. 2023 წლის მიზნობრივ მოცულობა 1 მილიარდი ლარია.

2022 წლიდან ESG-სთან დაკავშირებული KPI-ები აისახება აღმასრულებელი მენეჯმენტის ანაზღაურების გრძელვადიან წამახალისებელ გეგმებში. აღმასრულებელი მენეჯმენტის KPI-ები მიბმულია მდგრადი სასესხო პორტფელისა და სხვა მდგრადი აქტივების მიზნობრივ მოცულობებზე.

ბანკის ESG სტრატეგია მუდმივად იცვლება. ბანკი აგრძელებს დამატებითი მიზნობრივი მაჩვენებლების დასახვას და საზომების შემუშავებას, რათა შეაფასოს ყველა გამოვლენილი რისკი და შესაძლებლობა. 2023 წელს ყურადღება მიმართული იქნება მეცნიერებაზე დაფუძნებული მიზნობრივი მაჩვენებლების განსაზღვრის დაწყებისა და პირდაპირი ზემოქმედების შეფასებისკენ, პარიზის შეთანხმების მიზნების თანახმად.

9. გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა

„თიბისი ბანკს“ აქვს ყოვლისმომცველი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა, რომლის მიხედვითაც იმართება გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა ჯგუფის დონეზე მართავს ჯგუფის შიგნით. ჩვენი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა უზრუნველყოფს იმას, რომ ჩვენ:

- შესაბამისობაში ვიყოთ გარემოსდაცვითი, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვის, ასევე შრომითი პირობების დაცვის რეგულაციებთან;
- გამოვიყენოთ გარემოსდაცვითი, ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების დაცვის, ასევე შრომითი პირობების დაცვის საუკეთესო პრაქტიკები;
- მივიღოთ ზომები იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ჩვენი მომხმარებლებიც ისევე ასრულებდნენ გარემოსდაცვით და სოციალურ პასუხისმგებლობებს, როგორც ჩვენ.

ჩვენი გარემოსდაცვითი პოლიტიკა სრულად შეესაბამება საქართველოს გარემოსდაცვით კანონმდებლობას და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებს (პოლიტიკა სრულად ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com). გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი შედგება სრულ განაკვეთზე მომუშავე სამი თანამშრომლისგან და კორპორატიული ბიზნესის საკრედიტო რისკის დეპარტამენტის ნაწილია, რომელიც თავის მხრივ რისკების მართვის დირექტორის წინაშე ანგარიშვალდებული. ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის (ESRM) გუნდი პასუხისმგებელია ჯგუფის დონეზე გარემოსდაცვითი მართვის სისტემის (გმს) განხორციელებასა და ზედამხედველობაზე. ასევე, დახმარებას უწევს ჩვენს შვილობილ კომპანიებს გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებზე და რეგულარულად ატარებს ტრენინგ-სესიებს. კვარტალურად, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი გარემოსდაცვით კომიტეტს წარუდგენს გარემოსდაცვით გეგმებსა და შედეგებს.

ESRM გუნდი გარემოს მართვის გეგმებს და შედეგებს წარუდგენს გარემოს დაცვის კომიტეტს კვარტალში ერთხელ. ჩვენი გმს ოთხ მიმართულებას ეფუძნება:

- შიდა გარემოსდაცვითი საქმიანობები;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვა დაკრედიტების დროს;
- მდგრადი ფინანსირება; და
- გარე კომუნიკაციები.

2020 წლიდან ბანკმა მიიღო ISO 14001:2015 სერტიფიკატი, რომელიც ადასტურებს, რომ ჩვენი გმს სრულ შესაბამისობაშია საერთაშორისო სტანდარტებთან. 2022 წელს „თიბისი ბანკმა“ წარმატებით ჩაატარა მესამე წლის შესაბამისობის შემოწმების (რესერტიფიცირების) აუდიტი გარემოსდაცვით მართვის სისტემაზე, ISO 14001:2015. ეს იმას გულისხმობს, რომ „თიბისის“ გარემოსდაცვითი სისტემის მართვა ხორციელდება საერთაშორისო სტანდარტების და მოთხოვნების შესაბამისად.

ჩვენი გარემოსდაცვითი პერსონალის მუდმივ განვითარებას კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს გმს-ის სათანადოდ განხორციელებისთვის. ამასთან დაკავშირებით, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდის წევრები წლის განმავლობაში რამდენიმე ტრენინგს დაესწრნენ, მათ შორის ევროპის რეკონსტრუქციისა და

განვითარების ბანკის მიერ ორგანიზებულ ონლაინ სასწავლო კურსს „გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვა ფინანსური შუამავლებისთვის“, „Green for Growth Fund“-ის მწვანე ფინანსირების ექსპერტის ონლაინ კურსს, ასევე ვებინარს „კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნების სამუშაო ჯგუფი (TCFD) ფინანსური სექტორისთვის - ბანკები“, რომელიც გაეროს მდგრადი საფონდო ბირჟების ინიციატივით ჩატარდა.

სასათბურე აირის (GHG) გამონახობის განგარიშება

იქედან გამომდინარე, რომ საბანკო საქმე არ არის მაღალ დამაბინძურებელი საქმიანობა, მოსალოდნელი არ არის, რომ ჯგუფის მიერ რესურსების მოხმარების შემცირებისკენ მიმართულ შიდა გარემოსდაცვითი ღონისძიებებს მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება გარემოზე. თუმცა, „თიბისი ბანკმა“ გადახედა ყველა საოპერაციო საქმიანობას, შესყიდვებსა და დაკონტრაქტებულ გარე კომპანიების მომსახურებებს, რომელთა კონტროლიც შეუძლია (მიმდინარე და დაგეგმილი) და გამოავლინა მათ საქმიანობებთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი ასპექტები, რომლებიც იყოფა არაპირდაპირ და პირდაპირ გარემოსდაცვით ასპექტებად, ხდება მათი სრულფასოვანი შეფასება და იმართება სტანდარტების შესაბამისად.

„თიბისი ბანკმა“ სასათბურე აირის (GHG) ემისიების მართვისა და ანგარიშგებისთვის დანერგა ყოვლისმომცველი შიდა გარემოსდაცვითი მართვის სისტემა, რომელიც მიმართულია ენერჯის, წყლის და ქაღალდის მოხმარების მონიტორინგით სასათბურე აირის (GHG) ემისიების შემცირებისკენ. შემუშავდა გარემოსდაცვითი მონაცემების დოკუმენტირების სახელმძღვანელო პრინციპები და შვილობილ კომპანიებში შეირჩენ თანამშრომლები, რომლებიც პასუხისმგებლები არიან მოთხოვნილი მონაცემების შეგროვებასა და მოწოდებაზე. „თიბისი ბანკმა“ ასევე დაიკონტრაქტა დამოუკიდებელი ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების და გარემოს დაცვის (HSE) საკონსულტაციო კომპანია შპს „G&L Management“.

ჯამური GHG ემისია (CO2) და შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები	ფაქტობრივი 2020	ფაქტობრივი 2021	ფაქტობრივი 2022	2022 სამიზნე ზრდა	2023 სამიზნე ზრდა
Scope 1 - საწვავის მოხმარება (გათბობა, ტრანსპორტი, გენერატორები)	2,029	1,936	2,043	4%-მდე	6%-მდე
Scope 2 - (ელექტროენერჯის მოხმარება)	1,415	1,319	1,369	2%-მდე	7%-მდე
Scope 3 - (საერთაშორისო ფრენები)	103	17	498	-	-
ჯამური გაფრქვევა (tCO2)	3,547	3,272	3,910	3%-მდე	6%-მდე
ჯამური გაფრქვევა ერთ სრულ განაკვეთზე მომუშავე თანამშრომელზე (tCO2/pp)	0.55	0.47	0.52	3%-მდე	6%-მდე
წყლის მოხმარება ერთ თანამშრომელზე (მ3/pp)	11.24	9.98	8.76	1.5%-მდე	2%-მდე
საბეჭდი ქაღალდი ერთ თანამშრომელზე (დასტებად)	14.59	14.70	13.78	0.4%-მდე	4%-მდე

Scope 1 - 2022 წლის შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების მიხედვით, მოსალოდნელი იყო ამ პარამეტრის 4%-ით ზრდა. ფაქტობრივად, ეს მაჩვენებლები უმნიშვნელოდ გაიზარდა „თიბისი ბანკში“ (5%).

Scope 2 – „თიბისი ბანკის“ ელექტროენერჯის მთლიანი მოხმარება 4%-ით გაიზარდა (დაგეგმილი შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები იყო 2%). ამაზე ძირითადად იმოქმედა „თიბისი ბანკის“ მონაცემების ცენტრის ახალმა ობიექტმა, მათ შორის ვენტლიაციისა და კონდიციონერების მომსახურებამ, რომელმაც დამატებით წელიწადში 532765 kWh ენერჯის მოხმარება გამოიწვია (ეკვივალენტი 50 080 kgCO2/y).

Scope 3 - წინა წელს კოვიდ-19-ის პანდემიის გამო მნიშვნელოვნად შემცირების შემდგომ, 2022 წელს სამივლინებო ფრენები ჩვეულ მდგომარეობას დაუბრუნდა,

მთლიანობაში, გაფრქვევების ჯამური რაოდენობა 2022 წელს 2021 წელთან შედარებით, 19%-ით გაიზარდა, ხოლო სრულ განაკვეთზე მომუშავე ერთ თანამშრომელზე ჯამური გაფრქვევა იმავე პერიოდში 11%-ით გაიზარდა.

2022 წელს ერთ თანამშრომელზე წყლის მოხმარება 12%-ით შემცირდა, ასევე 6%-ით შემცირდა გამოყენებული საბეჭდი ქაღალდის რაოდენობა.

გამოთვლის მეთოდი

სასათბურე აირის ინვენტარიზაციისთვის განვსაზღვრეთ შემდგომი ნაბიჯები: ორგანიზაციის საზღვრები, საოპერაციო მასშტაბი, მონაცემთა შეგროვების სტრუქტურული მიდგომა და ნახშირორჟანგის (CO₂) ექვივალენტის გაანგარიშება. ეს ანგარიში აღწერს გაფრქვევების ყველა წყაროს, რომელიც გათვალისწინებულია 2006 წლის „კომპანიების აქტით“ (სტრატეგიული ანგარიში და დირექტორების ანგარიშები), 2013 წლის რეგულაციებით (Scope 1 და 2) და ასევე Scope 3-ის ფარგლებში არსებული გაფრქვევებით, რომელიც ვრცელდება ბიზნეს-საქმიანობაზე. გაფრქვევების მონაცემების მომზადებისას გამოყენებულ იქნა გაერთიანებული სამეფოს მთავრობის „2017 წლის კომპანიის ანგარიშებისთვის სასათბურე აირის კონვერსიის ფაქტორები“. ხოლო ელექტროენერჯის შემთხვევაში „ეროვნული IPCC“-ის ემისიის ფაქტორები (tCO₂*/ MWh). ბანკის ძირითადი საქმიანობებისთვის საჭირო მონაცემები შემდგენიარად შეგროვდა:

Scope 1 (საწვავის წვა და შენობა-ნაგებობების ფუნქციონირება) მოიცავს თიბისი ბანკის საკუთრებაში არსებულ, ან კონტროლირებად ადგილებზე მოწყობილობა-დანადგარების მიერ ბუნებრივი აირის, დიზელის ან/და ბენზინის წვის შედეგად გამოყოფილ აირს. ასევე, სატრანსპორტო საშუალებების მიერ ბენზინის, დიზელის, ბუნებრივი აირის და ა.შ. წვის შედეგად გამოყოფილ აირს.

Scope 2 (საკუთარი გამოყენებისთვის შეძენილი ელექტროენერჯია (განათება, საოფისე აღჭურვილობა, გაგრილების სისტემა და ა.შ.) მოიცავს გაფრქვევების შემდეგ წყაროებს: თიბისი ბანკის საკუთრებაში არსებულ ან კონტროლირებად ადგილებზე მოხმარებული ელექტროენერჯია; გაფრქვევების გაანგარიშებისთვის გამოყენებულ იქნა კონვერსიის ფაქტორი „ეროვნული IPCC“ გაფრქვევების ელექტროენერჯის ფაქტორებიდან (tCO₂*/MWh);

Scope 3 მოიცავს მივლინებების დროს საჰაერო ტრანსპორტით მგზავრობის შედეგად მიღებულ გაფრქვევებს. (მოკლე მანძილებზე, საშუალო მანძილებზე, შორ მანძილებზე და საერთაშორისო ფრენებს); უნდა აღინიშნოს, რომ გათვალისწინებული იქნა ინფორმაცია ფრენის კლასთან დაკავშირებით და ემისიების გამოსაანგარიშებლად გამოყენებულ იქნა „ეკონომ-კლასის“ კონვერსიის ფაქტორი შემდეგი ბმულიდან: www.atmosfair.de

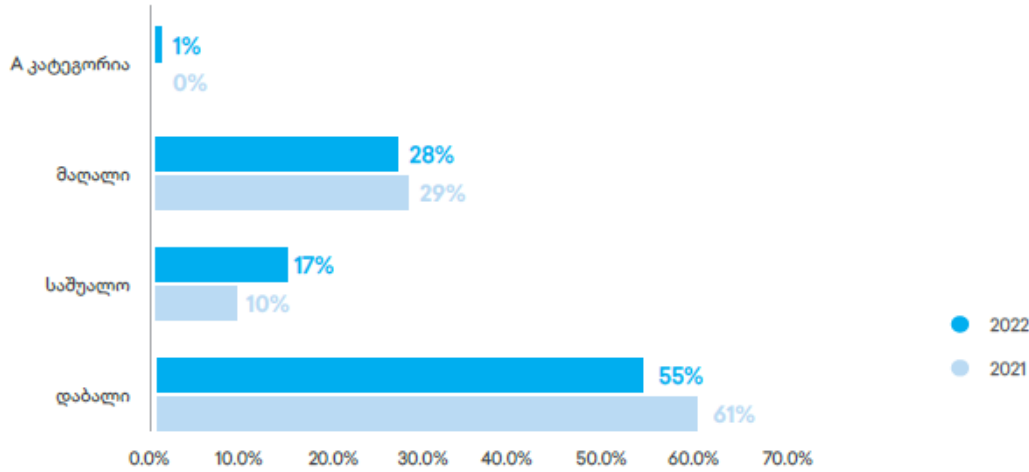
გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვა დაკრედიტების დროს

ჩვენი მიზანია, უზრუნველყოთ, რომ ჩვენმა მომხმარებლებმა შეასრულონ თავიანთი გარემოსდაცვითი და სოციალური პასუხისმგებლობები. აღნიშნული მიზნის მისაღწევად, თიბისი ბანკმა შეიმუშავა გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის (ESRM) პროცედურები, რომელიც სრულად არის ინტეგრირებული საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში. აღნიშნული პროცედურები კომერციული მომხმარებლების დაკრედიტების დროს უზრუნველყოფენ რისკებზე დამყარებულ, სექტორების სპეციფიკების მიხედვით გარემოსდაცვით და სოციალური რისკების შეფასების გამოყენებას. ჩვენი პროცედურები მოიცავს საერთაშორისო საფინანსო კორპორაციის (IFC) სამოქმედო სტანდარტებს და ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკის (EBRD) სამოქმედო მოთხოვნებს. ეს მიდგომა საშუალებას გვაძლევს ეფექტურად ვმართოთ საკრედიტო და რეპუტაციული რისკები, რომლებიც შესაძლოა წარმოიშვას ჩვენი მომხმარებლების გარემოსდაცვით და სოციალურ სტანდარტებთან შეუსაბამობებით.

ჩვენ ყურადღებით ვამოწმებთ და ვაფასებთ ჩვენი ბიზნეს-პორტფელის გადანაწილებას გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების კატეგორიების კუთხით და ვცდილობთ, შევამციროთ იმ ინდუსტრიების წილი, რომლებიც ნეგატიურ გავლენას ახდენენ გარემოსა და საზოგადოებაზე. ზოგ შემთხვევაში, გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიები განსხვავდება. კომერციული ტრანზაქციის გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის კატეგორიის დადგენისას, უპირატესობა უფრო მაღალი რისკის კატეგორიას ენიჭება.

ბიზნეს სესხების კორტჯალის გადაანალიზება გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების კატეგორიების მიხედვით (სესხის მოცულობის მიხედვით)

დაბალი რისკი - ტრანზაქციები, რომლებსაც აქვთ მინიმალური ან საერთოდ არ აქვთ ნეგატიური გარემოსდაცვითი, ან სოციალური ზემოქმედება. ზოგადად, ასეთი შემთხვევების შემდგომი ანალიზი აღარ ხორციელდება (იდენტიფიცირების შემდეგ), გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მომხმარებელი ითხოვს ინფორმაციას (თანხმობა/ცნობა/დასკვნა) გარემოს, ჯანმრთელობის და შრომის შესახებ ადგილობრივ და ეროვნულ კანონმდებლობასთან და ნორმატიულ აქტებთან მისი შესაბამისობის/შეუსაბამობის მიზნით.

საშუალო რისკი - ოპერაციები სოციალურ, ან გარემოსდაცვით საკითხებზე საზიანო ეფექტის შეზღუდული პოტენციალით. ასეთი შემთხვევები მცირე რაოდენობისაა, განისაზღვრება ადგილმდებარეობის მიხედვით, შექცევადია, შესაძლებელია მისი გამოვლენა შეფასების ეტაპზე და თავისუფლად გვარდება რისკის შემცირების ზომების გამოყენებით. აღნიშნულ ოპერაციებს სჭირდებათ შეზღუდული, ან ფოკუსირებული გარემოსდაცვითი და/ან სოციალური შეფასება ან გარემოსდაცვითი ზომების, დაბინძურების ნორმების, საპროექტო კრიტერიუმების, ან სამშენებლო სტანდარტების პირდაპირი გამოყენება.

მაღალი რისკი - ოპერაციები, რომლებსაც ახასიათებთ პოტენციურად ძალიან მნიშვნელოვანი, ნეგატიური და/ან გრძელვადიანი გარემოსდაცვითი და/ან სოციალური ეფექტი, რომლის მასშტაბების განსაზღვრაც შეუძლებელია იყოს სესხზე განაცხადის წარმოდგენის ეტაპზე. აღნიშნული საჭიროებს გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების და ეფექტების ანალიზს ბანკის კლიენტის ფუნქციონირების გავლენის მთლიანი არეალის კონტექსტში. რისკის შეფასების პროცესში კლიენტი გამოავლენს ცალკეულ პირებს და ჯგუფებს, რომლებზეც მისი წარმოება შეიძლება გავლენას ახდენდეს განსხვავებულად ან არაპროპორციულად.

კატეგორია A - ოპერაციები პოტენციურად მნიშვნელოვანი საზიანო სოციალური ან გარემოსდაცვითი ეფექტით, რომელიც შეიძლება იყოს მრავალმხრივი, შეუქცევადი ან უპრეცედენტო, რომლის შეფასებაც ჩვეულებრივ, მოითხოვს დამოუკიდებელი გარე ექსპერტების ჩართვას და შესაძლოა საჭიროებდეს საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტების გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების სპეციალისტების ჩართულობას სიდრმისეული შესწავლისა და შეფასების პროცესში.

ამასთან, ჩვენი მიზანია დადებითი წვლილი შევიტანოთ კერძო კომპანიების განვითარებაში და დავეხმაროთ მათ, სათანადოდ მართონ თავიანთ საქმიანობასთან დაკავშირებული გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკები. ადგილობრივი კანონმდებლობის მოთხოვნებთან და/ან „თიბისის“ სტანდარტებთან რაიმე სახის შეუსაბამობის გამოვლენის შემთხვევაში, ჩვენი კლიენტებისთვის შევიმუშავებთ გარემოსდაცვით და სოციალურ სამოქმედო გეგმებს (ESAP), რათა მათი გარემოსდაცვითი საქმიანობა გაუმჯობესდეს და გაკონტროლდეს გეგმების განხორციელების პროცესი.

მწვანე დაკრედიტების განვითარება

ჩვენ ვაღიარებთ მდგრადი დაკრედიტების მნიშვნელობას და აქტიურად ვართ ჩართულები მდგრადი დაფინანსების სტანდარტიზებული მიდგომის შემუშავებაში, მათ შორის ენერგოეფექტური, განახლებადი ენერჯისა და რესურს ეფექტური დაფინანსების ჩათვლით ჩვენი საცალო და ბიზნეს-მომხმარებლებისთვის.

„თიბისი“ წამყვანი პარტნიორია საქართველოში ადგილობრივი განახლებადი ენერჯის პროექტების, მათ შორის ჰიდროელექტრო სადგურების დაფინანსებაში.

ჩვენ აქტიურად ვთანამშრომლობთ საერთაშორისო პარტნიორებთან მდგრადი დაკრედიტებისთვის დაფინანსების მოსაზიდად:

- ბანკი აღიარებს გენდერული თანასწორობის და ქალთა გაძლიერების საკითხების მნიშვნელობას და დანერგული აქვს რამდენიმე ინსტრუმენტი, რომელიც ხელს უწყობს ქალთა მეწარმეობას ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის მხარდაჭერით, არაფინანსური მომსახურებებით და ასევე ცოდნის გაზიარების შესაძლებლობებით. ამასთან, გამოყოფილია სახსრები ახალგაზრდა მსესხებლების და მეწარმეების მხარდასაჭერად, საგანმანათლებლო სესხების, იპოთეკური სესხების, ასევე ბიზნესის დასაწყებად სესხების გასაცემად.
- „თიბისი ბანკი“ რამდენიმე საგარანტიო საშუალებას ფლობს აქცენტით სტარტაპებზე, ქალ და რეგიონალურ მეწარმეებზე. რისკების გაზიარების ეს ინსტრუმენტები ნაწილობრივ ჩაანაცვლებს უზრუნველყოფის საგანს და ბანკს საშუალებას აძლევს გაზარდოს წვდომა დაფინანსებაზე არასაკმარისად მომსახურე სამიზნე ჯგუფებისთვის, მათთვის ზრდის და განვითარების უკეთესი შესაძლებლობების შეთავაზების გზით.
- გარდა ამისა, „თიბისი“ აქტიურად ახდენს მწვანე სახსრების მობილიზებას პარტნიორი საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან, რათა ხელი შეუწყოს მდგრად ეკონომიკურ ზრდას, მეტწილად ენერგოეფექტური, რესურს დამზოგველი და განახლებადი ენერჯის პროექტების მხარდაჭერის გზით. ეს ინსტრუმენტები ადგილობრივ ბიზნესს და საყოფაცხოვრებო მომხმარებლებს დაეხმარება გახდნენ კონკურენტუნარიანი მაღალეფექტურ ტექნოლოგიებში ინვესტირების და ენერგოეფექტური პრაქტიკის დანერგვის გზით. ამასთან, დაფინანსებას თან ახლავს ტექნიკური მხარდაჭერის პროგრამები, რომლებიც ნოუ-ჰაუს და ტექნიკურ ექსპერტიზას სთავაზობს მსესხებლებს და უზრუნველყოფს იმას, რომ მათი მწვანე ინვესტიციები წარმატებით იწერება. რამდენიმე მწვანე ინიციატივას ასევე თან ახლავს გრანტის შესაძლებლობებიც.

წლის განმავლობაში „თიბისიმ“ ამ მიზნების განსახორციელებლად მოიზიდა სხვადასხვა სახსრები მთლიანობაში 280 მილიონი ლარის ოდენობით ისეთი საერთაშორისო პარტნიორებისგან, როგორც არის ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი (EBRD), გერმანიის საინვესტიციო და განვითარების საზოგადოება (DEG), ჰოლანდიის სამეწარმეო განვითარების ბანკი (FMO), აშშ-ის საინვესტიციო განვითარების ფინანსური კორპორაცია (DFC).

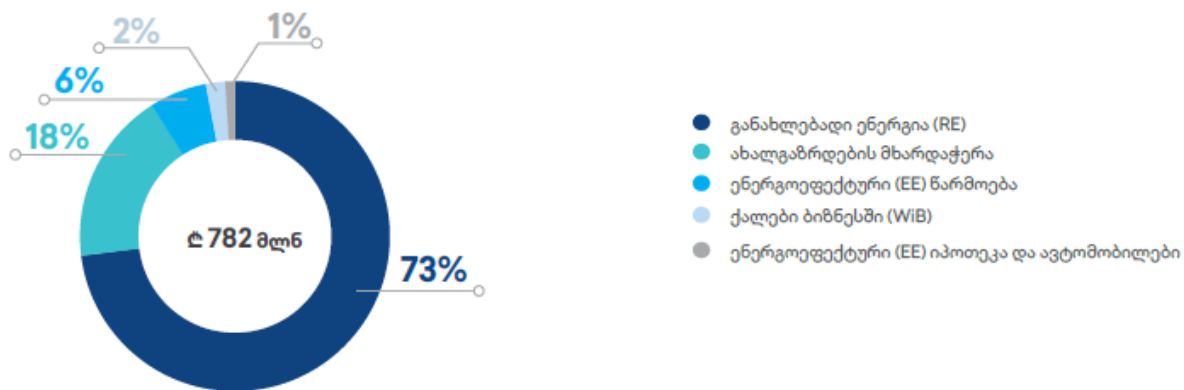
ამასთან, 2022 წელს, „მწვანე კლიმატის ფონდისგან“ (GCF) 2021 წელს აკრედიტაციის მიღების შემდეგ, „თიბისიმ“ გააფორმა აკრედიტაციის გენერალური ხელშეკრულება (AMA), რომელიც ცენტრალური ინსტრუმენტია და განსაზღვრავს მწვანე კლიმატურ ფონდთან ერთად მუშაობის ძირითად პირობებს. ეს დოკუმენტი „თიბისი ბანკს“ ანიჭებს უფლებამოსილებას ჰქონდეს „მწვანე კლიმატური ფონდის“ ფინანსურ რესურსებზე წვდომა და განახორციელოს მათი მობილიზება და ასევე განსაზღვრავს „თიბისის“ ანგარიშვალდებულებას „GCF“-ის მიერ დამტკიცებული პროექტების სათანადოდ განხორციელების უზრუნველსაყოფად.

გარდა ამისა, ჩვენმა პარტნიორებმა - ჰოლანდიის სამეწარმეო განვითარების ბანკი (FMO), „Symbiotics“, გერმანიის საინვესტიციო და განვითარების საზოგადოება (DEG) და გლობალური კლიმატური საპარტნიორო ფონდი (GCPF) ჩაატარეს გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების ანალიზი, რაც მოიცავს ჩვენი ESRM მიდგომების და მწვანე დაფინანსების განვითარების პრაქტიკების და გეგმების მიმოხილვას. ამასთან, განხორციელდა ვიზიტები ჩვენს

კორპორაციულ მომხმარებლებთან. ვიზიტისა და ანალიზის შედეგები დადებითი იყო.

კომპანიაში მწვანე დაკრედიტების პროცედურების დანერგვის მხარდაჭერისა და მწვანე დაკრედიტების მნიშვნელობის უკეთ გააზრების მიზნით, ESRM გუნდმა ჩაატარა „მწვანე დაკრედიტების ტრენინგის“ სესიები 91 თანამშრომლისთვის, მათ შორის მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების საკრედიტო ოფიცრებისთვის, საკრედიტო ანალიტიკოსებისთვის, საკრედიტო რისკის მენეჯერებისთვის, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოების ბიზნეს-სესხებისა და გაყიდვების კოორდინატორებისთვის. ჩვენი მწვანე ფონდის პროვაიდერების მიერ მოწოდებული ინფორმაციის შესაბამისად, 2022 წლის განმავლობაში ჩვენმა მდგრადმა პორტფელმა 8 874.4 tCO₂/a-ს მიაღწია CO₂-ის დაზოგვაში. იმავე პერიოდში ჩვენი განახლებადი ენერჯის პორტფელის გავლენამ (GHG-ის ემისიების აღკვეთა) 10 002 tCO₂/a შეადგინა, გარე კონსულტანტის შეფასების თანახმად, „Green for Growth Fund“-ის (GGF) ტექნიკური მხარდაჭერის დოკუმენტის საფუძველზე, რომელსაც წარმოადგენდა „Finance in Motion GmbH“ და აფინანსებდა ევროპის კავშირი „EU4Energy“ ინიციატივის ფარგლებში.

ჩვენი მდგრადი კორტფელის სტრუქტურა

შენიშვნა: ჩვენი მდგრადი სასესხო პორტფელი მოიცავს ენერჯოეფექტურობას, ახალგაზრდების მხარდაჭერას და „ქალები ბიზნესში“ სესხებს, რომლებიც ფინანსდება საერთაშორისო ფინანსური დანერგვებისგან (IFI) მიღებული სპეციალური დანიშნულების თანხებით, ასევე განახლებადი ენერჯის დაფინანსებისთვის გამოყოფილი სესხებით, რაც მოიცავს ბანკის მიერ დაფინანსებულ ყველა ჰიდროელექტრო სადგურს.

მიწოდების ჯაჭვის მონიტორინგი

როგორც ქვეყანაში ერთ-ერთი უმსხვილესი შემსყიდველი, გვესმის როგორც ნასყიდობასთან დაკავშირებით მიღებული ჩვენი გადაწყვეტილებების და ოპერაციების სოციალური, ეკონომიკური და გარემოსდაცვითი მნიშვნელობა. 2019 წელს, ჩვენი მომწოდებლების შემოწმების მიზნით შევიმუშავეთ გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის კითხვარი. ასევე, რეგულარულად ვაფასებთ ჩვენი გრძელვადიანი კონტრაქტორი კომპანიების გარემოსდაცვით და სოციალურ რისკებს. ჩვენს გარემოსდაცვით და სოციალურ სტანდარტებთან შეუსაბამობის ფაქტის გამოვლენის შემთხვევაში, ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვის (ESRM) გუნდი ამზადებს გარემოსდაცვით და სოციალურ სამოქმედო გეგმას (ESAP-ებს) თითოეული კომპანიისთვის და მონიტორინგს უწევს მათ განხორციელებას.

გარემოს დაცვასთან დაკავშირებით ცნობადობის ამაღლება ჩვენს თანამშრომლებს შორის

გვჯერა, რომ ჩვენს თანამშრომლებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებას სასიცოცხლო მნიშვნელობა აქვს გმს-ის ეფექტურად განხორციელებისთვის და ორგანიზაციის შიგნით ახალი ეკო-მეგობრული იდეებისა და ინიციატივების წახალისებისთვის.

ამ მიზნით ჩვენ აქტიურად ვახორციელებთ სხვადასხვა გარემოსდაცვით და სოციალურ სასწავლო პროგრამებს, რაც მოიცავს:

- გარემოსდაცვითი და სოციალური ტრენინგები ახალი თანამშრომლებისთვის;
- მწვანე დაკრედიტების ტრენინგი საკრედიტო პერსონალისთვის;

- ყოველწლიური სავალდებულო ელ-სწავლების კურსი გმს-ის შესახებ ყველა თანამშრომლისთვის, რასაც მოჰყვება თვითშეფასების ტესტი;

2022 წელს ჩვენი თანამშრომლების 97%-მა, მათ შორის ტოპ მენეჯმენტის წევრებმა, წარმატებით გაიარა „თიბისის“ გმს-ის შესახებ ონლაინ კურსი და თვითშეფასების ტესტი.

ეფექტური კომუნიკაციის უზრუნველსაყოფად, შეიქმნა სატრენინგო მასალები, რომლებიც მოკლედ აღწერს „თიბისის“ გარემოსდაცვითი მართვის სისტემას.

გარე კომუნიკაცია

„თიბისი“ დიდ ყურადღებას აქცევს გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების გარე კომუნიკაციას როგორც არსებულ, ასევე პოტენციურ მომხმარებლებთან და სხვა დაინტერესებულ პირებთან. ჩვენი დაინტერესებული მხარეებისგან მიღებული უკუკავშირი და რეკომენდაციები ჩვენი გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის მუდმივად გაუმჯობესების საშუალებას გვაძლევს.

ჩვენი საჩივრების მიღების მექანიზმი შესაძლებლობას აძლევს ნებისმიერ დაინტერესებულ მხარეს წარმოადგინონ თავიანთი საჩივრები გარემოსდაცვით და სოციალურ საკითხებზე ჩვენი ვებგვერდის www.tbcbank.com.ge საშუალებით. ყველა საჩივარი გულდასმით ფასდება და დროულად გადაეცემა შესაბამის პირებს.

„თიბისი ბანკი“ ყოველწლიურად წარუდგენს გარემოსდაცვითი და სოციალური საქმიანობის წლიურ ანგარიშს მის ყველა პარტნიორ საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტს. ანგარიში მოიცავს დეტალურ ინფორმაციას გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკების მართვის შესახებ დაკრედიტების სფეროში, ბანკის ბიზნეს-პორტფელის გადანაწილებას გარემოსდაცვით და სოციალურ რისკების კატეგორიების მიხედვით, მისი მდგრადი პორტფელის დანაწევრების სტრუქტურას, შესაბამისი პროცედურების პროგრესის შესახებ ინფორმაციას და სხვ.

2022 წელს „თიბისი ბანკმა“ გამოსცა მდგრადობის მესამე სრულმასშტაბიანი ანგარიში, რომელიც გლობალური ანგარიშების ინიციატივის (GRI) სტანდარტების შესაბამისად მომზადდა. მდგრადობის ანგარიში ეხმარება კომპანიას გაიზაროს მისი როლი და გავლენამდგრადი განვითარების ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, როგორც არის კლიმატის ცვლილება, ადამიანის უფლებები და სოციალური კეთილდღეობა. ანგარიში ხელმისაწვდომია ბმულზე www.tbcbankgroup.com.

10. ანაზღაურების პოლიტიკა უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობისთვის და სამეთვალყურეო საბჭოს არააღმასრულებელი წევრებისთვის

TBC PLC-ის დირექტორთა საბჭო, ანაზღაურების კომიტეტის რეკომენდაციების საფუძველზე ამტკიცებს ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის (შემდეგში „ტოპ მენეჯმენტი“¹⁶) ანაზღაურებას და სხვა ბენეფიტებს, მათ შორის ბანკის სამეთვალყურეო საბჭოს საზღაურს და გასცემს შესაბამის რეკომენდაციებს აქციონერების მიერ დასამტკიცებლად. ბანკის თანამშრომლების ანაზღაურებას ამტკიცებს შესაბამისი დეპარტამენტის ხელმძღვანელი კურატორ დირექტორთან და ადამიანური რესურსების პარტნიორთან შეთანხმებით.

TBC PLC-ის დირექტორების ანაზღაურების პოლიტიკა (შემდგომში „პოლიტიკა“) ვრცელდება მათ შორის ბანკის უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობაზე. პოლიტიკა დამტკიცებულია 2021 წლის 14 ივნისის წლიურ საერთო კრებაზე TBC PLC-ის აქციონერების მიერ.

პოლიტიკა ხელს უწყობს მდგრადი გრძელვადიანი შესრულების მაჩვენებლების უზრუნველყოფას სამოტივაციო გეგმების გრძელვადიანი ხასიათის (პრემიის გადავადება და გრძელვადიანი სამოტივაციო გეგმა), გამოყენებული სამოქმედო ღონისძიებების სახე სხვაობის (ბიზნეს-სტრატეგიასთან მორგებული და შესრულების სრულყოფილი შეფასების მხარდაჭერით) და მიზნების დასახვისა და შესრულების მაჩვენებლების შეფასების დაბალანსებული მიდგომის გათვალისწინებით.

¹⁶ ტოპ მენეჯმენტი გულისხმობს გენერალურ დირექტორს და აღმასრულებელ დირექტორებს, როგორც ეს განმარტებულია დირექტორთა ანაზღაურების პოლიტიკაში.

დირექტორების ანაზღაურების პოლიტიკა ძალაშია 2022 წლის 1 იანვრიდან და მოქმედებს სამი წლის განმავლობაში 2024 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით. პოლიტიკის შესახებ დეტალური ინფორმაცია იხილეთ წლიურ ანგარიშში 2020, რომელიც ხელმისაწვდომია ბმულზე: www.tbcbankgroup.com და ქვემოთ.

პოლიტიკის ცხრილი: ტაბ მენეჯმენტი (შემდგომში „დირექტორი“)

ყველა გენერალური დირექტორის მოადგილისათვის ჯამური ანაზღაურების დონე ერთნაირია, ხოლო სტრუქტურა იგივეა რაც გენერალური დირექტორის შემთხვევაში, განსხვავებულია მხოლოდ აღმასრულებელი რისკების ოფიცისათვის („CRO“). CRO-ს შემთხვევაში, ფიქსირებული და ცვლადი ანაზღაურების გადანაწილება განსხვავდება სხვა აღმასრულებელი დირექტორების მოადგილეებისგან, რაც თავის მხრივ თანხვედრაშია შესაბამის საკანონმდებლო მოთხოვნებთან, კერძოდ კი CRO-ს ფიქსირებული ანაზღაურების პორცია უფრო მაღალია. აქედან გამომდინარე, CRO-ს ცვალეზად ანაზღაურებაში ფიქსირებული ანაზღაურების პროპორცია შედარებით მაღალია ვიდრე აღმასრულებელი დირექტორის და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეების (37%-ს შეადგენს ფიქსირებული ანაზღაურება ჯამურ კომპენსაციაში აღმასრულებელი დირექტორის და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეების შემთხვევაში, ხოლო CRO-ს ფიქსირებული ანაზღაურება 48%-ს შეადგენს ჯამურ კომპენსაციაში მიზნობრივ მაჩვენებელზე).

ფიქსირებული ანაზღაურება	
ხელფასი - გაიცემა ნაღდი ფორმით ან აქციების სახით	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	<p>ხელფასი განისაზღვრება საბაზრო პრაქტიკის საფუძველზე და მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალურ დირექტორს, ასევე ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრებს (გენერალური ი დირექტორის მოადგილეები) უზრუნველყოფს კონკურენტუნარიანი ფიქსირებული შემოსავლით დირექტორის ეფექტურად შენარჩუნებისა და ანაზღაურებისთვის, ჯგუფში თითოეული დირექტორის მიერ შესრულებული ფუნქციის და პასუხისმგებლობების, ასევე შესაბამისი უნარების და გამოცდილების გათვალისწინებით.</p> <p>ნაღდი ფორმით გაიცემული ხელფასი</p> <p>ხელფასის ნაღდი ფორმით გაიცემა მიზნად ისახავს ფიქსირებულ ფულადი სახით კომპენსაციას.</p> <p>აქციების სახით გაიცემული ხელფასი</p> <p>გენერალურ დირექტორს ხელფასის სახით კომპენსაციის ნაწილი გადაეცემა აქციებით, იმისათვის, რომ თანხვედრაში იყოს აღმასრულებელი დირექტორებისა და აქციონერების ინტერესებთან.</p>
ოპერაცია	<p>გენერალურმა დირექტორმა, თავისი როლიდან და პასუხისმგებლობებიდან გამომდინარე, შესაძლოა ხელფასი მიიღოს ჯგუფში შემაჯავლი სხვადასხვა საწარმოდან, რომელიც შესაბამის, ცალკე სამომავლო კონტრაქტში იქნება დადგენილი. ამჟამად, გენერალური დირექტორი ხელფასს იღებს სს თიბისი ბანკიდან და საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფიდან“, რაც ანაზღაურების რეპორტში შეჯამებულია არის წარდგენილი.</p> <p>ხელფასებს ყოველწლიურად განიხილავს ანაზღაურების კომიტეტი. ხელფასის გადახედა ხდება ბანკის შესაბამისი თანასწორი ორგანიზაციების და მსგავსი ზომის და სირთულის სხვა კომპანიების მაგალითზე.</p> <p>აქციების განაწილება</p> <p>გენერალურ დირექტორის აქციებით ანაზღაურება ჩვეულებრივ ხორციელდება მეორე წლის პირველ კვარტალში (ე.ი. სამუშაოს შესრულების მომდევნო წელს). განაწილების ზუსტ თარიღს ანაზღაურების კომიტეტი განსაზღვრავს.</p> <p>ყველა აქცია უნდა შეკავდეს ერთი წლის განმავლობაში ხოლო, აქციების 50% ასევე მეორე წლის განმავლობაში. აქციები დარეგისტრირებულია მეურვეების სახელზე, როგორც მონაწილეთა მიერ დასახელებული ნომინანტი. მონაწილეებს, აქციების რეგისტრაციის თარიღიდან, ხმის მიცემის და დივიდენდის მიღების უფლება აქვთ.</p>
მაქსიმალური შესაძლებლობა	<p>ხელფასი ყოველწლიურად განისაზღვრება და განიხილება იმის უზრუნველსაყოფად, რომ დირექტორები იღებდნენ სამართლიან ანაზღაურებას, რომელიც კონკურენტუნარიანია ჯგუფს შიგნით შესაბამისი პირის მიერ შესრულებული ფუნქციისთვის და მისი გამოცდილების თანაზომადია. მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალური დირექტორის, ასევე ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრების (გენერალური დირექტორის მოადგილეები) ხელფასს განსაზღვრავს ანაზღაურების კომიტეტი, შესაბამისი პირის უნარ-ჩვევების, შესრულების მაჩვენებლების და გამოცდილების გათვალისწინებით.</p> <p>ხელფასის მაქსიმალურ დონეს განსაზღვრავს საბჭო დადგენილი პრინციპების გათვალისწინებით. იმის მიუხედავად, რომ ხელფასის აბსოლუტური მაქსიმუმი დადგენილი არ არის, ანაზღაურების ნებისმიერი მატება, ჩვეულებრივ, შესაბამისობაში იქნება თანამშრომლებისთვის განსაზღვრულ ხელფასის ზრდასთან. თუ ზრდა აღემატება სხვა დასაქმებულებისთვის გადახდილ თანხას, ჩვენ განიხილავთ ჩვენი აქციონერებს და უზრუნველყოფთ იმას, რომ საერთო პოტენციურად ხელმისაწვდომი ანაზღაურება არ იყოს გადაჭარბებული დასაქმების შესაბამისი მონაცემების გათვალისწინებით. ხელფასის ნებისმიერი ცვლილების რეკომენდაციას გასცემს ანაზღაურების კომიტეტი და ამტკიცებს საბჭო.</p> <p>აქციების სახით გადახდილი ხელფასისთვის, აქციების რაოდენობა დაანგარიშდება ანაზღაურების კომიტეტის მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე ბოლო 10 დღის განმავლობაში აქციაზე დადგენილი საშუალო ფასის საფუძველზე. თუმცა, მაქსიმალური ღირებულება განისაზღვრება ამ თარიღში ნაღდი ფულის თანხის გათვალისწინებით.</p>
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	არ ეფუძნება შესრულების მონაცემებს

ჯარიმა / გადახდილის დაბრუნება	ჯარიმა და გადახდილის დაბრუნების დებულებები არ ვრცელდება ნაღდი ფულის ან აქციების სახით გადახდილ ფიქსირებულ ანაზღაურებაზე.
ცვლილებები წინამორბედ პოლიტიკაში	გადავადების გაუქმება (მათ შორის დასაქმების გაგრძელებაზე მოთხოვნა), ჯარიმის და გადახდილის დაბრუნების დებულები ხელფასის სახით მიღებულ აქციებზე. აღნიშნული ცვლილება ემსახურება იმ მიზანს, რომ ხელფასის სახით მიღებული აქციებით ანაზღაურება განიხილება როგორც ფიქსირებული კომპენსაცია საკანონმდებლო მიზნებიდან გამომდინარე.
პენსია	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	პენსიაზე გასვლაში ჩვენი თანამშრომლების დახმარება და ზაზარზე კონკურენტული სოციალური პაკეტის უზრუნველყოფა მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალური დირექტორის მოადგილეების მოზიდვისა და შენარჩუნებისთვის.
ოპერაცია	საქართველოში მოქმედებს სავალდებულო საპენსიო სქემა, რომლის მიხედვითაც დასაქმებულის მთლიანი ანაზღაურების 2% ეროვნულ საპენსიო ფონდში ირიცხება. ¹⁷
მაქსიმალური შესაძლებლობა	სამუშაო ძალასთან ერთად, თანამშრომლის მაქსიმალური შენატანი არ გადააჭარბებს მთლიანი ანაზღაურების 2%-ს.
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	შესრულების დონეზე არ ვრცელდება შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები.
ჯარიმა / გადახდილის დაბრუნება	ჯარიმა და გადახდილის დაბრუნების დებულებები არ ვრცელდება.
ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში	დამსაქმებლის მაქსიმალური კონტრიბუციის შემცირება 3%-დან 2%-მდე, რათა გათანაბრდეს სამუშაო ძალის საპენსიო სქემასთან.
ბენეფიტები	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	ბენეფიტები საქართველოს ზაზარზე მოქმედ პრაქტიკას შეესაბამება და გათვლილია მაღალკვალიფიციური ტალანტების მოზიდვასა და შენარჩუნებაზე.
ოპერაცია	მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალური დირექტორის და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეებისთვის ხელმისაწვდომი ბენეფიტები მოიცავს დაზღვევას (სამედიცინო, სიცოცხლის და ინვალიდობის დაზღვევა), სამედიცინო შემოწმებას, დირექტორების და თანამშრომლების ვალდებულებების დაზღვევას, ავტო-მომსახურებას, პირადი დაცვის ღონისძიებებს და, საჭიროების შემთხვევაში, დახმარებას საგადასახადო დეკლარაციის შევსებაში. ანაზღაურების კომიტეტი იტოვებს უფლებას საჭიროების ან შესაბამის შემთხვევაში დამატებითი ბენეფიტების შეთავაზებაზე დირექტორის ადგილმდებარეობის მიხედვით. მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალურ დირექტორს და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეებს უნაზღაურდებათ მომსახურების ხელშეკრულების ფარგლებში მათი ვალდებულებების შესრულების პროცესში გაწეული გონივრული ზიზნეს-დანახარჯები შესაბამისი ქვითრების წარმოდგენის საფუძველზე.
მაქსიმალური შესაძლებლობა	გადასახდელი მაქსიმალური თანხა დამოკიდებულია იმ ბენეფიტების უზრუნველყოფის თანხაზე, რომლის თანამშრომლისთვის გადახდის სურვილიც აქვს ანაზღაურების კომიტეტს მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალური დირექტორის და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეების ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით. აქციონერებმა უნდა გაითვალისწინონ, რომ შედარებადი ბენეფიტების ხარჯი შესაძლოა მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს სხვადასხვა ოურისდიქციაში. გადახდილი თანხების შესახებ ინფორმაცია წარმოდგენილი იქნება განხორციელების ანგარიშში და მათი განმარტება მოხდება იმ შემთხვევაში, თუ სარგებლის თანხა მნიშვნელოვნად დიდი იქნება.
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	არ ეფუძნება შესრულების მონაცემებს
ჯარიმა / გადახდილის დაბრუნება	ჯარიმა და გადახდილის დაბრუნების დებულებები არ ვრცელდება.
ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში	ცვლილებები არ განხორციელებულა

¹⁷ 2019 წლის საპენსიო რეფორმის დროს, საქართველოს პენსიების შესახებ კანონის გარდამავალი დებულებების შესაბამისად, გარკვეულ ასაკზე მაღლა მყოფ პირებს მიეცათ ერთჯერადი შესაძლებლობა, გამოსულიყვნენ საპენსიო სქემიდან და ბანკის ტოპ მენეჯმენტიდან შესაბამისმა უფლებამოსილმა დირექტორებმა გადაწყვიტეს გამოსულიყვნენ საქართველოს სახელმწიფო საპენსიო სქემიდან.

ცვალებადი ანაზღაურება	
აქციების სახით შეთავაზებული ყოველწლიური ბონუსი	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	ყოველწლიური ძირითადი შესრულების მაჩვენებლების მისაღწევად ძლიერი მოტივაციის ინსტრუმენტის და ამგვარი მაჩვენებლების შესრულების შემთხვევაში ანაზღაურების უზრუნველყოფა. ყოველწლიური შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები განისაზღვრება აღმასრულებელი დირექტორების ინტერესების ჯგუფის მოკლევადიან სტრატეგიულ მიზნებთან შესაბამისობის გზით.
ოპერაცია	ყოველწლიური ბონუსის განსაზღვრა შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები განისაზღვრება ყოველი შესაბამისი წლის დასაწყისში (უფრო დეტალური ინფორმაცია იხილეთ ქვემოთ). შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების შინაარსი განმარტებულია შესრულების წელს გამოქვეყნებულ წლიურ ანგარიშში. შეფასების ზუსტი პარამეტრები და მიზნები ანაზღაურების კომიტეტმა შესაძლოა კომერციული თვალთახედვით მგრძობიარედ მიიჩნიოს, რა შემთხვევაშიც ისინი რეტროსპექტულად იქნება წარმოდგენილი სავარაუდოდ მომდევნო წლიურ ანგარიშში. გადახდის სტრუქტურა ყოველწლიური ბონუსის გადახდა მთლიანად აქციების სახით ხდება, რაც ფლობის პერიოდზეა დამოკიდებული. აქციების განაწილების შემდეგ, მათი 50%-ის ფლობა მოხდება ერთი წლის განმავლობაში, ხოლო დანარჩენი 50%-ის - განაწილების თარიღიდან 2 წლის განმავლობაში. აქციები დარეგისტრირებულია მეურვეების სახელზე, როგორც მონაწილეთა მიერ დასახელებული ნომინანტი, ხოლო მონაწილეები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები. აქციების განაწილება ჩვეულებრივ ხორციელდება მეორე წლის პირველ კვარტალში (ე.ი. სამუშაოს შესრულების მომდევნო წელს). განაწილების ზუსტ თარიღს ანაზღაურების კომიტეტი განსაზღვრავს. ადმინისტრირება გეგმასთან დაკავშირებით ანაზღაურების კომიტეტის მნიშვნელოვანი უფლებამოსილებები დამატებით შეჯამებულია ანაზღაურების პოლიტიკაში.
მაქსიმალური შესაძლებლობა	გენერალური დირექტორის ყოველწლიური ბონუსის მაქსიმალური თანხა ყოველწლიური მოკლევადიანი საინიციატივო ღონისძიებების ფარგლებში, ექსპირებული ხელფასის 135%-ს შეადგენს. სამიზნე მაჩვენებლების მიღწევის მიზნით, გადახდას ექვემდებარება ბონუსის მაქსიმალური თანხის მაქსიმუმ 50%. ზღვრული შესრულებისას წლიური ბონუსი არ გადაიხდება. აქციების რაოდენობა დაანგარიშდება ანაზღაურების კომიტეტის მიერ გადაწყვეტილების მიღებამდე ბოლო 10 დღის განმავლობაში აქციაზე დადგენილი საშუალო ფასის საფუძველზე.
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები მოიცავს შესრულების კორპორაციულ და ინდივიდუალურ მაჩვენებლებს. კორპორაციული შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები მოიცავს ფინანსურ მაჩვენებლებს და არაფინანსურ მაჩვენებლებს გრძელვადიან ჭრილში. ყოველწლიური ბონუსის სულ მცირე 60%-ის გამოუმავება მოხდება ფინანსური შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების და მიზნების რთული ნაკრების მიხედვით, ბანკის წლის გეგმებზე მიმართებით. ინდივიდუალური შესრულების მაჩვენებლები შესაძლოა მოიცავდეს ინდივიდუალურ სტრატეგიულ მიზნებს, რომლებიც განსხვავებულია ფიზიკური პირების მიხედვით. შესრულების პერიოდია ერთი წელი. შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების მიღწევის ფარგლებში, ანაზღაურების კომიტეტმა შესაძლოა მიიღოს გადაწყვეტილება იმის თაობაზე, გამოჰყოს თუ არა ჯილდო და განსაზღვროს ამ უკანასკნელის ოდენობა. ანაზღაურების კომიტეტმა შესაძლოა ასევე შეცვალოს შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები წლის განმავლობაში ისეთი არსებითი მნიშვნელოვანი მოვლენების გასათვალისწინებლად, როგორც (შეუზღუდავად) არის: მნიშვნელოვანი კორპორაციული მოვლენები, ცვლილებები კონკრეტული პირების პასუხისმგებლობებში და/ან ვალუტის გაცვლით კურსებში.
ჯარიმა / გადახდის დაბრუნება	ჯილდო წარმოადგენს ჯარიმის საგანს ნებისმიერ დროს ფლობის პერიოდის დასრულებამდე და გადახდის დაბრუნების საგანს ფლობის პერიოდის დასრულებამდე მესამე წლისთავამდე ნებისმიერ დროს. ანაზღაურების კომიტეტის უფლებამოსილებები ჯილდოსთან და გადახდის დაბრუნებასთან დაკავშირებით განხილულია ჯილდოებთან დაკავშირებულ პირობებში. საბოლოოდ, ამ პოლიტიკის მოქმედების ფარგლებში გამოყოფილი ჯილდოს ფარგლებში, თუ საბჭო განსაზღვრავს (ანაზღაურების კომიტეტის რეკომენდაციით), რომ: <ul style="list-style-type: none"> • დირექტორს შეგნებულად შეჰყავს კომპანია ან ბანკი შეცდომაში ფინანსურ მაჩვენებლებთან დაკავშირებით; • ადგილი ჰქონდა არსებით უზუსტობას ან არსებით ხარვეზს კომპანიის ან ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაში; • დირექტორი მონაწილედა ან პასუხს აგებდა ისეთ ქცევაზე, რამაც გამოიწვია მნიშვნელოვანი ზარალი კომპანიისთვის ან ბანკისთვის; • დირექტორმა ვერ დააკმაყოფილა სებ-ის მიერ განსაზღვრული შესაბამისი კრიტერიუმები; • არსებობს დირექტორის მიერ არასწორი ქცევის ან სერიოზული გადაცდომის, მათ შორის (შეუზღუდავად) ეთიკის ნებისმიერი კოდექსის დარღვევის ან კომპანიის სხვა შიდა წესების არსებითი დარღვევის მტკიცებულება; • კომპანია, ბანკი და/ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეული მნიშვნელოვან დადამსვლას განიცდიან ფინანსურ მაჩვენებლებში (მაგ. კონკრეტულ ბიზნეს მაჩვენებლებში) (ჯარიმებთან მიმართებით), ან დირექტორის ბრალეულობით კომპანიამ, ბანკმა და/ან ბიზნეს-ერთეულმა განიცადეს ფინანსური მაჩვენებლების მნიშვნელოვანი კლება (გადახდის დაბრუნებასთან მიმართებით); • კომპანია, ბანკი და/ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეული, რომელშიც დირექტორი მუშაობს, განიცდის მნიშვნელოვან წარუმატებლობას რისკების მართვაში (ჯარიმებთან მიმართებით), ან დირექტორმა

	<p>გამოიწვია კომპანიის, ბანკის და/ან იმ შესაბამისი ბიზნეს-ერთეულის რისკების მართვაში მნიშვნელოვანი წარუმატებლობა, რომელიც თავად მუშაობს (გადახდილის დაბრუნებასთან მიმართებით);</p> <ul style="list-style-type: none"> • მნიშვნელოვნად გაიზარდა კომპანიის და/ან ბანკის ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეულის ეკონომიკური ან სახედასხვედველო კაპიტალის ბაზა (ჯარიმებთან მიმართებით), ან დირექტორის ჩართულობამ გამოიწვია კომპანიის და/ან ბანკის ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეულის ეკონომიკური ან სახედასხვედველო კაპიტალის ბაზის მნიშვნელოვანი ზრდა (გადახდილის დაბრუნებასთან მიმართებით); • დირექტორის ქცევამ გამოიწვია მარეგულირებელი სანქციების დაკისრება კომპანიაზე ან ბანკზე. <p>დირექტორთა საბჭოს აქვს უფლება დააწესოს რამდენიმე ან ყველა ჯილდო ის წელი ან იმ წლის მომდევნო ფინანსური წელი, რომელიც არ გავა (ან რომელშიც არ განხორციელდება გადახდა) (ე.ი. იმოქმედებს ჯარიმა) და/ან მოითხოვს აქციების და/ან ფულის ღირებულების დაბრუნებას რომელსაც დირექტორი მიიღებს ჯილდოს შესაბამისად (ე.ი. იმოქმედებს გადახდილის დაბრუნება), განსაზღვროს საბჭოს აბსოლუტური შეხედულებით. გარდა ამისა, ჯარიმის ამოქმედება შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, თუ ჩაითვლება, რომ კომპანიის საბაზისო ფინანსური მაჩვენებლები ან დირექტორის შესრულების მაჩვენებლები ფლობის პერიოდში ხელს უშლის აქციების რაოდენობის დასაბუთებას.</p> <p>პოლიტიკის ამოქმედებამდე გაცემული ჯილდოებისთვის, ეს უკანასკნელები კომპანიის ჯარიმებისა და გადახდილის დაბრუნების წინა პოლიტიკის საგანია, 2019 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედებული პოლიტიკის საფუძველზე.</p>
<p>ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში</p>	<p>მონეტარულად გამოსახული ჯილდოდან, გადასვლა მაქსიმალური ჯილდოს პროცენტულ გამოსახვაზე ხელფასთან მიმართებაში. განგრძობითი დასაქმების მოთხოვნის გაუქმება წლიური ბონუსისთვის. მინიმუმ 60% წლიური ბონუსის განსაზღვრულია ფინანსური KPI-ებით. მიზნობრივი შესრულების განსაზღვრა, რომ მოხდეს მაქსიმალური ბონუსის 50%-ის შესაძლებლობის მინიჭება, რომელიც მიმდინარე პოლიტიკით 63%-ს შეადგენს. ჯარიმის და გადახდილის უკან დაბრუნების მიზეზების გაფართოება სემ-ის კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად.</p>
<p>გრძელვადიანი წამახალისებელი ანაზღაურების გეგმა (LTIP)</p>	
<p>მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან</p>	<p>ძლიერი სამოტივაციო ინსტრუმენტის შექმნა შესრულების გრძელვადიანი პირობების უზრუნველსაყოფად და ჯილდოს განსაზღვრა ამგვარი შესრულების პირობების უზრუნველყოფის ფარგლებში.</p> <p>შესრულების პირობები განსაზღვრება მრავალ-წლიანი პერიოდის განმავლობაში აღმასრულებელი დირექტორების ინტერესების ჯგუფის სტრატეგიულ მიზნებთან შესაბამისობისთვის და გრძელვადიანი ხედვის უზრუნველსაყოფად.</p>
<p>ოპერაცია</p>	<p>ჯილდოს განსაზღვრა</p> <p>ჯილდოები დისკრეციული ხასიათის არის და მათი მინიჭება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ ანაზღაურების კომიტეტი მიიჩნევს, რომ წინა საბაზისო წლის განმავლობაში ადგილი ჰქონდა შესრულების დამაკმაყოფილებელ მაჩვენებლებს.</p> <p>გადახდის სტრუქტურა</p> <p>ჯილდოს გადახდა ხდება პირობითი წილობრივი ანაზღაურების, ოფციის ან შეზღუდული უფლების მქონე აქციების გადახდის გზით.</p> <p>ჯილდოები ისეა სტრუქტურირებული, რომ ყოველწლიურ ბონუსთან ერთად, ცვლადი ანაზღაურების 60%-ზე ნაკლები არ გადაიხდება წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის ფარგლებში ნებისმიერი ერთი წლის განმავლობაში.</p> <p>თითოეული ჯილდოსთვის ანაზღაურების კომიტეტი განსაზღვრავს მომავალზე ორიენტირებულ შესრულების პირობებს 3-წლიანი პერიოდისთვის (დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ ქვემოთ). ანაზღაურების კომიტეტი განსაზღვრავს ჯილდოს დონეს შესრულების პერიოდის ბოლოს, შესრულების პირობების დაკმაყოფილების შემთხვევაში.</p> <p>შესრულების პირობები და შესაბამისი სამიზნეები განხილული იქნება ჯილდოს გაცემის წელს გამოქვეყნებულ ყოველწლიურ ანგარიშში.</p> <p>მიღების ვადები</p> <p>გასაცემი აქციებისთვის, შესრულების პირობები უნდა დაკმაყოფილდეს 3-წლიანი შესრულების პერიოდის განმავლობაში.</p> <p>შესრულების პირობების დაკმაყოფილების შემთხვევაში, წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმით გაცემული ჯილდო უფლებამოსილების 2-წლიანი გამოყენების შეზღუდვის პერიოდის და ხანგრძლივი თანამშრომლობის მოთხოვნების საგანია, გამოყენების შეზღუდვის 5-წლიანი ვადის გასვლამდე.</p> <p>ჯილდოები შესაძლოა იყოს დივიდენდების ეკვივალენტები. დივიდენდი არ გადაიხდება ჯილდოზე (ან მის ნაწილზე), რომელსაც ვადა გასდის უფლებამოსილების მინიჭებისას ან მანამდე.</p> <p>განზავება</p> <p>ახლად გამოშვებული და გამოსყიდული აქციებისთვის, წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმა ითვალისწინებს 10%-მდე შეზღუდვას 10-წლიან პერიოდში დასაქმებულთა გეგმებისთვის და 5%-მდე შეზღუდვას 10-წლიან პერიოდში დისკრეციული გეგმებისთვის</p> <p>ეს შეზღუდვები გამოიყენება ჯილდოს სახით გაცემულ აქციებს, რომლებიც გამოხმობილი, ანულირებული, გათავისუფლებული, ვადაგასული ან გაუქმებულია ან ჯილდოებს, რომელთა მინიჭება მოხდა კომპანიის მიერ აქციების პირველად განთავსებამდე ან ჯილდოებს, რომლებიც ანაზღაურების კომიტეტის გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილებს არსებულ აქციებს.</p> <p>ადმინისტრირება</p> <p>გეგმის ადმინისტრირებას განხორციელებს ანაზღაურების კომიტეტი. გეგმასთან დაკავშირებით ანაზღაურების კომიტეტის მნიშვნელოვანი უფლებამოსილებები დამატებით შეჯამებულია ანაზღაურების პოლიტიკაში.</p>
<p>მაქსიმალური შესაძლებლობა</p>	<p>აღმასრულებელი დირექტორის ნებისმიერ მოცემულ წელს, ჯილდოს მაქსიმალური თანხა ყოველწლიური გრძელვადიანი საინიციატივო ღონისძიებების ფარგლებში, გასაცემი ხელფასის 161%-ს შეადგენს. აქციების</p>

	<p>რაოდენობა დაანგარიშდება გრანტის გამოცხადების წლის წინამორბედი წლის წინასწარი წლიური შედეგების გამოცხადებიდან 10 დღის განმავლობაში აქციის საშუალო ფასის საფუძველზე.</p>
<p>შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები</p>	<p>მომავალზე ორიენტირებული შესრულების მაჩვენებლები ფინანსურ მაჩვენებლებზე, შესაბამისი რისკის აღებაზე და სხვა გრძელვადიან სტრატეგიულ ღონისძიებებზე იქნება დაფუძნებული და მათ ანაზღაურების კომიტეტი ყოველწლიურად განსაზღვრავს.</p> <p>მაჩვენებლები და საზომები წინასწარ განისაზღვრება გრანტის გაცემამდე კომპანიის სტრატეგიის ასახვის მიზნით.</p> <p>შესრულების თითოეული მაჩვენებლის ზღვრულ დონეზე, ამ მაჩვენებლისთვის შეთავაზებული იქნება ჯილდოს 25%-იანი შესაძლებლობა, მაქსიმალური შესრულების მიღწევისთვის შეთავაზებული იქნება ჯილდოს 100%-იანი შესაძლებლობა, რაც თითოეული მაჩვენებლისთვის იქნება დადგენილი.</p> <p>ანაზღაურების კომიტეტს აქვს შესაძლებლობა ჯილდოს გაცემის შემდეგ ნებისმიერ დროს შეამციროს (მათ შორის ნულამდე) ჯილდო, თუ ის მიიჩნევს, რომ კომპანიის საბაზისო ფინანსური მაჩვენებლები ან ფიზიკური პირის შესრულების მაჩვენებლები არ იძლევა უფლების მინიჭების დონის გამართლების შესაძლებლობას.</p> <p>შესრულების პერიოდი საში წელი, რომელიც უნდა დაიწყოს ფინანსური არაუგვიანეს იმ ფინანსური წლის დასაწყისისა, რომლის დროსაც გაიცემა ჯილდო.</p> <p>ანაზღაურების კომიტეტს შეუძლია შეცვალოს შესრულების პირობები შესრულების პერიოდში იმ არსებითი მოვლენების გასათვალისწინებლად, როგორც არის (შეუზღუდავად): არსებითი კორპორაციული მოვლენები, ცვლილებები დასაქმებულთა პასუხისმგებლობებში და/ან სავალუტო კურსებში, იმის გათვალისწინებით, რომ, (სამართლიანად და პასუხისმგებლობის გრძნობით მოქმედი) ანაზღაურების კომიტეტის შეხედულებით, შეცვლილი შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების დაკმაყოფილება არ იქნება არსებით დონეზე ნაკლებად რთული.</p>
<p>ჯარიმა / გადახდის დაბრუნება</p>	<p>ჯილდოები ჯარიმის საგანს წარმოადგენს, აქციების გაცემიდან ორი წლის გასვლამდე, ხოლო გადახდის დაბრუნება მოქმედებს აქციებზე უფლებების მინიჭებიდან სამი წლის გასვლამდე. ანაზღაურების კომიტეტის უფლებამოსილებები ჯილდოსთან და გადახდის დაბრუნებასთან დაკავშირებით განხილულია ჯილდოებთან დაკავშირებულ პირობებში. საბოლოოდ, ამ პოლიტიკის მოქმედების ფარგლებში გამოყოფილი ჯილდოს ფარგლებში, თუ საბჭო განსაზღვრავს (ანაზღაურების კომიტეტის რეკომენდაციით), რომ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • დირექტორს შეგნებულად შეჰყავს კომპანია ან ბანკი შეცდომაში ფინანსურ მაჩვენებლებთან დაკავშირებით; • ადგილი ჰქონდა არსებით უზუსტობას ან არსებით ხარვეზს კომპანიის ან ბანკის ფინანსურ ანგარიშგებაში; • დირექტორი მონაწილეობდა ან პასუხს აგებდა ისეთ ქცევაზე, რამაც გამოიწვია მნიშვნელოვანი ზარალი კომპანიისთვის ან ბანკისთვის; • დირექტორმა ვერ დააკმაყოფილა სებ-ის მიერ განსაზღვრული შესაბამისი კრიტერიუმები; • არსებობს დირექტორის მიერ არასწორი ქცევის ან სერიოზული გადაცდომის, მათ შორის (შეუზღუდავად) ეთიკის ნებისმიერი კოდექსის დარღვევის ან კომპანიის სხვა შიდა წესების არსებითი დარღვევის მტკიცებულება; • კომპანია, ბანკი და/ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეული მნიშვნელოვან დადამსვლას განიცდიან ფინანსურ მაჩვენებლებში (მაგ. კონკრეტულ ბიზნეს მაჩვენებლებში) (ჯარიმებთან მიმართებით), ან დირექტორის ბრალულობით კომპანიამ, ბანკმა და/ან ბიზნეს-ერთეულმა განიცადეს ფინანსური მაჩვენებლების მნიშვნელოვანი კლება (გადახდის დაბრუნებასთან მიმართებით); • კომპანია, ბანკი და/ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეული, რომელშიც დირექტორი მუშაობს, განიცდის მნიშვნელოვან წარუმატებლობას რისკების მართვაში (ჯარიმებთან მიმართებით), ან დირექტორმა გამოიწვია კომპანიის, ბანკის და/ან იმ შესაბამისი ბიზნეს-ერთეულის რისკების მართვაში მნიშვნელოვანი წარუმატებლობა, რომელშიც თავად მუშაობს (გადახდის დაბრუნებასთან მიმართებით); • მნიშვნელოვანდ გაიზარდა კომპანიის და/ან ბანკის ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეულის ეკონომიკური ან სახედასხედველო კაპიტალის ბაზა (ჯარიმებთან მიმართებით), ან დირექტორის ჩართულობამ გამოიწვია კომპანიის და/ან ბანკის ან შესაბამისი ბიზნეს-ერთეულის ეკონომიკური ან სახედასხედველო კაპიტალის ბაზის მნიშვნელოვანი ზრდა (გადახდის დაბრუნებასთან მიმართებით); • დირექტორის ქცევამ გამოიწვია მარეგულირებელი საწესების დაკისრება კომპანიაზე ან ბანკზე. <p>სამეთვალყურეო საბჭოს აქვს უფლება დააწესოს რამდენიმე ან ყველა ჯილდო ის წელი ან იმ წლის მომდევნო ფინანსური წელი, რომელიც არ გავა (ან რომელშიც არ განხორციელდება გადახდა) (ე.ი. იმოქმედებს ჯარიმა) და/ან მოითხოვს აქციების და/ან ფულის ღირებულების დაბრუნებას რომელსაც დირექტორი მიიღებს ჯილდოს შესაბამისად (ე.ი. იმოქმედებს გადახდის დაბრუნება), განისაზღვროს საბჭოს აბსოლუტური შეხედულებით. გარდა ამისა, საბჭოს აქვს უფლებამოსილება მიმართოს ჯარიმას, თუ ის მიიჩნევს, რომ კომპანიის საბაზისო ფინანსური მაჩვენებლები ან დირექტორის შესრულების მაჩვენებლები შესრულების პერიოდში ხელს უშლის აქციების რაოდენობის დასაბუთებას. ამასთან, თუ აღმოჩნდება, რომ დასაქმების შეწყვეტიდან სამი წლის განმავლობაში კეთილსინდისიერი ყოფილი თანამშრომელი არაკეთილსინდისიერად იმოქმედებს გეგმაში განსაზღვრული წესების შესაბამისად, ამოქმედდება არაკეთილსინდისიერი ყოფილი თანამშრომლებთან დაკავშირებული გეგმის დებულებები და ამგვარი პირისგან გამოთხოვილი იქნება ჯილდოს სახით მიღებული ყველა აქცია, რომელთა მინიჭება მოხდა დასაქმების შეწყვეტისას ამ მის შემდეგ.</p> <p>პოლიტიკის ამოქმედებამდე გაცემული ჯილდოებისთვის, ეს უკანასკნელები კომპანიის ჯარიმებისა და გადახდის დაბრუნების წინა პოლიტიკის საგანია, 2019 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედებული პოლიტიკის საფუძველზე.</p>
<p>ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში</p>	<p>ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად, ანაზღაურების კომიტეტის შეფასების შემოღება, რომ გრანტამდე წინა წლის განმავლობაში იყო დამაკმაყოფილებელი შესრულება. გადასვლა მაქსიმალური ჯილდოს ხელფასის პროცენტზე დაფუძნებაზე, ნაცვლად ფულად თანხაზე დაფუძნებისა. წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი სქემის ზღვრის შემცირება მაქსიმალური ჯილდოს 25%-მდე. ჯარიმის და გადახდის უკან დაბრუნების მიზეზების გაფართოება სებ-ის კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად.</p>

აქციების ფლობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	გრძელვადიანი ღირებულების შექმნაში აქციონერების ინტერესისა და აღმასრულებელი დირექტორების ინტერესების შესაბამისობის უზრუნველყოფა.
ობერაცია	კომპანიას აქვს წილობრივი მონაწილეობის მინიმალური მოთხოვნა ძირითადი ხელფასის 200%-ის ოდენობით, დანიშნულებიდან ხუთი წლის განმავლობაში. ამ მოთხოვნის დაკმაყოფილებამდე მშობელი კომპანიის და ბანკის გენერალური დირექტორისგან და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეებისგან აქციების 50%-ის (გადასახადის გამოკლებით) შენარჩუნებას მოითხოვენ. ამ მიზნით გათვალისწინებული აქციები მოიცავს ნებისმიერ გადავადებულ წლიურ ბონუსს და წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის საფუძველზე გაცემულ ნებისმიერ უფლებამინიჭებულ ჯილდოს (მიუხედავად იმისა, ვრცელდება თუ არა ფლობის/ხანგრძლივი დასაქმების პირობები). გათვალისწინებული არ იქნება წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმით მინიჭებული გამოუთხოვადი ჯილდოები. დასაქმების შემდეგ, აღმასრულებელი დირექტორის წილის შეწყვეტის დროს ნაკლები წილის ან მინიმალური წილის მოთხოვნის 50%-ის შენახვა აუცილებელია შეწყვეტის შემდგომ ორი წლის განმავლობაში.
მაქსიმალური შესაძლებლობა	წილობრივი მონაწილეობის მინიმალური მოთხოვნა ძირითადი ხელფასის 200%-ის ოდენობით, დანიშნულებიდან ხუთი წლის განმავლობაში. დასაქმების შეწყვეტიდან ორი წლის განმავლობაში, მშობელი კომპანიის გენერალური დირექტორის და აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეების წილობრივ მონაწილეობას და მინიმალურ წილობრივ მოთხოვნის 50%-ს შორის უმცირესი.
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	არ ეფუძნება შესრულების მონაცემებს
ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში	ვადის განსაზღვრა, რომლის ფარგლებშიც უნდა შეიქმნას მინიმალური აქციების ფლობის ზღვარი.

ანაზღაურების პოლიტიკა ბოლოს საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფის“ აქციონერებმა წლიურ საერთო კრებაზე დამტკიცდა 2021 წლის 14 ივნისს, მშობელი კომპანიის და ბანკის აღმასრულებელი დირექტორის და ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრების ფიქსირებულ და ცვალებად ანაზღაურებას შორის 1:2 მაქსიმალურ ზღვართან ერთად.

2021 წლის წლიურ საერთო კრებაზე პოლიტიკის დამტკიცების შემდეგ, კომიტეტმა დანერგა პროცედურები მისი პოლიტიკის განსახორციელებლად. კონკრეტულად, კომიტეტმა განსაზღვრა პარამეტრები და მაჩვენებლები მოკლე და გრძელვადიანი შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების ინდიკატორების და გრძელვადიანი ცვალებადი კომპენსაციისთვის საგრანტო დონეების განმარტებისთვის - საქართველოს ეროვნული ბანკის ახალი სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად.

წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის 2022 წლიდან დაწყებული ახალი ციკლი, და მშობელი კომპანიის და ბანკის აღმასრულებელი დირექტორისთვის და ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრებისთვის (აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილეები) ყოველწლიური გრანტები მოიცავს საპროგნოზო საბაზისო შესრულების ძირითად მაჩვენებლებს, ასევე ფაქტიურ საშუალოვადიან შესრულების ძირითადი მაჩვენებლებს, რომლებიც ჩვენს ახალ საშუალოვადიან სტრატეგიას უკავშირდება, მათ შორის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის მაჩვენებლების ჩათვლით გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის სტრატეგიის მიხედვით, რომელიც გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობის თავშია აღწერილი.

აღმასრულებელი დირექტორებისთვის ცვალებადი ანაზღაურების განსახორციელებლად, რისკების კომიტეტის საბჭოსთან ყოველწლიურად შეთანხმებული საბაზისო შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები უნდა დაკმაყოფილდეს. ამის შემდგომ ხდება წლიური ბონუსის და გრძელვადიანი წამახალისებელი ანაზღაურების მინიჭება, ხოლო გრძელვადიანი წამახალისებელი ანაზღაურება ექვემდებარება გადავადების პრინციპს, თუ ამავდროულად მიიღწევა პოსტფაქტუმ საშუალოვადიანი შესრულების ძირითადი მაჩვენებელი. როგორც ზემოთ ვახსენეთ, ახალი ანაზღაურების პოლიტიკის დამტკიცების შემდეგ 2021 წელს, აღმასრულებელი ანაზღაურების შესახებ საქართველოს ეროვნული ბანკის კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნების შესაბამისად, დამტკიცდა წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის საფუძველზე გრანტების გაცემის ახალი პროცესი საპროგნოზო რისკის კორექტირების გასათვალისწინებლად, წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის საფუძველზე ჯილდოს გამოყოფის პროცესში. გენერალური დირექტორის ან გენერალური დირექტორის მოადგილეებისთვის წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის მინიჭება წარმოადგენს კონკრეტული საბაზისო შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების დაკმაყოფილების საგანს.

2023-2025 წლების ციკლისთვის, შემდეგი საბაზისო შესრულების ძირითადი მაჩვენებლები დაკმაყოფილებული იყო 2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით, რითაც დასტურდება გენერალური დირექტორის და გენერალური

დირექტორის მოადგილეებისთვის უფლება მიენიჭოთ ცვალებადი ანაზღაურება (როგორც წლიური ბონუსი, ისე წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმით განსაზღვრული ანაზღაურება) 2023 წელს:

- ძირითადი პირველადი კაპიტალის კოეფიციენტი: დასაშვები რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს (RAF) ყვითელი ზონის ქვედა ზღვარი ყოველი წლის 31 დეკემბერს, რისკის კომიტეტის მიერ დამტკიცებული ფორმით.
- ლიკვიდობა (წმინდა სტაბილური დაფინანსების კოეფიციენტი (NSFR)): დასაშვები რისკის დასაშვები დონის ჩარჩოს (RAF) ყვითელი ზონის ქვედა ზღვარი ყოველი წლის 31 დეკემბერს, რისკის კომიტეტის მიერ დამტკიცებული ფორმით.
- მომგებიანობა (ფასს ჯგუფის წმინდა მოგება): ჯგუფმა არ უნდა გასწიოს ზარალი წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიანი გეგმის და წლიური ბონუსის ხარჯის გაწევის შემდეგ.

როგორც ქვემოთ მოცემულ ცხრილშია ნაჩვენები, წამახალისებელი ანაზღაურების გრძელვადიან გეგმასთან დაკავშირებით განსაზღვრული შესრულების ძირითადი მაჩვენებლების მიხედვით, გრანტის საბაზისო დონე მნიშვნელოვნად აღემატებოდა 2022 წლის ბოლოსთვის დადგენილ შესაბამის მიზნებს.

31-Dec-22		
CET 1 ratio	NBG CET 1 Reg Requirement	11.6%
	Min Range of Amber Zone, regulatory +0.6%	12.2%
	Actual CET1 Capital Ratio	15.5%
NSFR	NBG NSFR Reg Requirement	100.0%
	Risk Appetite Amber Zone	103.0%
	Actual NSFR	135.3%
(IFRS Group Net Profit)	Group IFRS Net Profit in FY 2022	GEL 1.003 billion
	Top Management Variable Comp in 2022 & 2023-2025 LTIP at grant gateway target	GEL 23.1 million

პოლიტიკის ცხრილი: არააღმასრულებელი დირექტორები

ისევე როგორც აღმასრულებელი დირექტორების შემთხვევაში, არააღმასრულებელი დირექტორებიც იღებენ კომპენსაციას ორივე კომპანიიდან (სს თიბისი ბანკიდან და TBC PLC-იდან), მათ მიერ დახარჯული სამუშაო დროის პროპორციულად შესაბამისი კომპანიის საბჭოსა და კომიტეტებზე.

ანაზღაურება	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	ჯგუფის არააღმასრულებელი დირექტორებისთვის შესაბამისი კომპენსაციის უზრუნველყოფა, რომელიც საკმარისია, რომ მოიზიდოს, შეინარჩუნოს და მოტივაცია მისცეს მაღალი კვალიფიკაციის მქონე ინდივიდებს შესაბამისი უნარებით, ცოდნით და გამოცდილებით, რომ ჯგუფის სტრატეგიის განხორციელებას ხელი შეეწყოს.
ოპერაცია	არააღმასრულებელ დირექტორებს, კომპენსაციას ჯგუფი უზხდის. ანაზღაურება განსაზღვრულია საბჭოს მიერ. საბჭოს თავჯდომარის ანაზღაურებაში გათვალისწინებულია საბჭოს ყველა პასუხისმგებლობის არეები. სხვა არააღმასრულებელი დირექტორები იღებენ საბაზისო საბჭოს ანაზღაურებას, იმის გათვალისწინებით თუ არიან უფროსი დამოუკიდებელი დირექტორის პოზიციაზე, საბჭოს რომელიმე კომიტეტის თავჯდომარე ან წევრი. საბჭო (გარდა აღმასრულებელი დირექტორებისა) იტოვებს უფლებას, რომ თავისი შეხედულებისამებრ მოახდინოს არააღმასრულებელი დირექტორების კომპენსაციის სხვაგვარად სტრუქტურირება. საბჭოს (გარდა აღმასრულებელი დირექტორებისა) დისკრეცია გამოყენებული იქნება სამართლიანად, გონივრულად და შესაბამისობაში იქნება შესადარის საბაზო პრაქტიკასთან და ბიზნესის სტრატეგიასთან. ზოგადად, ანაზღაურება გადაიხდება ყოველთვიურად ფულადი სახით. თუმცა, საბჭო იტოვებს უფლებას ანაზღაურება გადაიხადოს სხვა მიდგომათაგან. საბჭო პერიოდულად გადახედავს კომპენსაციებს და აკორექტირებს მათ, რომელიც თანხედრად არის გარე შესადარის ფაქტორებთან, როგორც არის: ჯგუფის შესადარისი ჯგუფი, თავჯდომარის ან კომიტეტის ფუნქციები და პასუხისმგებლობები და სხვა საბაზო ფაქტორები.
მაქსიმალური შესაძლებლობა	საბჭო პერიოდულად გადახედავს ანაზღაურების თითოეული კომპონენტის მოცულობას რომ შეაფასოს ინდივიდუალურად და ჯამურად, კომპონენტები რჩება თუ არა კონკურენტუნარიანი და შესაბამისობაშია თუ არა არააღმასრულებელი დირექტორების როლის ცვლილებასთან, პასუხისმგებლობებთან და დახარჯულ დროსთან. ასევე, საბჭო ამას აფასებს, იმისათვის რომ შეინარჩუნოს და მოიზიდოს შესაბამისი კომპეტენციის ინდივიდები. მიმდინარე ანაზღაურების დონე წარმოდგენილია ანაზღაურების წლიურ რეპორტში.
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	არ ეფუძნება შესრულების მონაცემებს.
ჯარიმა / გადახდის დაბრუნება	ჯარიმა და გადახდის დაბრუნების დებულებები არ ვრცელდება.

ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში	N/A
შედეგები და ხარჯები	
მიზნები და კავშირი ჯგუფის სტრატეგიასთან	არააღმასრულებელი დირექტორებისთვის ხარჯის ანაზღაურება, რომელიც გაწეულ იქნა არააღმასრულებელი დირექტორის მოვალეობების შესრულებისას და დარწმუნება იმაში რომ ჯგუფს აქვს შესაბამისი თანამონაწილეობა არააღმასრულებელი დირექტორების მიმართებით, როდესაც ეს საჭიროა.
ოპერაცია	ჯგუფს შეუძლია აუნაზღაუროს არააღმასრულებელ დირექტორებს ის ხარჯები, რომელიც დაკავშირებულია მათი მოვალეობების შესრულებასთან, მათ შორის საბჭოზე და კომიტეტის სხდომებზე დასწრება (როგორც არის მგზავრობა, საცხოვრებელი, სხვა საარსებო და უსაფრთხოების ხარჯები), საბჭოს ან კომიტეტის ვახშამი და ფუნქციები, საბჭოს ტრენინგის სესიები, დირექტორების და ოფიცრების პასუხისმგებლობის დაზღვევა, პროფესიულ მოვალეობებთან დაკავშირებული კონსულტაციები და კორპორატიული მასპინძლობის ღონისძიებები (ან ჯგუფმა შეიძლება პირდაპირ თვითონ აანაზღაუროს ეს ხარჯები).
მაქსიმალური შესაძლებლობა	მაქსიმალური გადასახდელი მოცულობა დამოკიდებულია გასაწევი ხარჯის ღირებულებაზე, სადაც არააღმასრულებელი დირექტორი იმყოფება. აქციონერებმა უნდა გაითვალისწინონ, რომ გასაწევი ხარჯის შესადარისი ღირებულება სხვადასხვა იურისდიქციამში შეიძლება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს.
შესრულების მაჩვენებლების შეფასების მეთოდები	N/A
ჯარიმა / გადახდის დაბრუნება	N/A
ცვლილება წინამორბედ პოლიტიკაში	N/A

მატერიალური რისკის მიმღები (MRT)

მატერიალური რისკის მიმღებები არიან ფიზიკური პირები, რომლებსაც არსებითი გავლენა აქვთ ბანკის რისკ-პროფილზე. კომერციული ბანკებისთვის საქართველოს ეროვნული ბანკის კორპორაციული მართვის კოდექსის მოთხოვნებთან ერთად, მატერიალური რისკის მიმღებებს წარმოადგენს ქვემოთ ჩამოთვლილი ფუნქციები (პირები):

- სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები;
- ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრები;
- ნებისმიერი სხვა პოზიცია, რომელსაც ბანკიაიდენტიფიცირებს როგორც მნიშვნელოვანი გავლენის მქონდესბანკის რისკ-პროფილზე საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ განსაზღვრულ მოთხოვნებთან და კრიტერიუმებთან შესაბამისობაში.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაცემული ინსტრუქციების საფუძველზე, ბანკის დირექტორთა საბჭოს წევრების და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების გარდა, 2022 წლის დეკემბრის მდგომარეობით მატერიალური რისკის მიმღებებად 34 პოზიცია განისაზღვრა. დირექტორების გარდა, ისეთი თანამშრომლები, რომელთა ანაზღაურება წლის განმავლობაში 1 მილიონ ლარს აღემატებოდა მხოლოდ 2 იყო.

საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობა, მატერიალური რისკის მიმღებები (MRT გარდა დირექტორების და სამეთვალყურეო საბჭოსი) და სხვა თანამშრომელთა ანაზღაურება

სხვა მატერიალური რისკების მიმღებთა („MRTs“), ასევე ბანკის აღმასრულებელი დირექტორებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს ანაზღაურება ექვემდებარება საქართველოს ეროვნული ბანკის კორპორაციული მართვის კოდექსს კომერციული ბანკებისთვის.

საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობა ბანკში და ასევე სხვა თანამშრომლებიც, რომელიც ეჯაილის სტრუქტურაში არიან გაერთიანებული, სრულად იღებენ ხელფასს ფულადი სახით და ასევე, უფლება აქვთ მიიღონ ცვლადი კომპენსაცია ფულადი და/ან აქციების სახით. ზოგადად, გადავადებული აქციების სქემის გადაცემები ექვემდებარება 3 წლიანი შეკავების პერიოდს, განგრძობითი დასაქმების, ჯარიმის და უკან ჩამორთმევის პირობებს. აღნიშნული შეკავების პირობა მოიხსნება შემდეგნაირად: გადაცემული აქციების 33% გადაცემის თარიღიდან პირველ წლისთავზე, შემდეგი 33% გადაცემის თარიღიდან მეორე წლისთავზე და საბოლოო 34% გადაცემის

თარიღიდან მესამე წლისთავზე. მანამ სანამ აღნიშნული პირობები არ შესრულდება, გადაცემული აქციები არ შეიძლება გასხვისდეს ან მესამე მხარეს გადაეცეს. საშუალო რგოლის ხელმძღვანელობის ცვალებადი ანაზღაურება დაკავშირებულია წლიური შესრულების KPI-ზე. გადავადებული სტრუქტურა მოქმედებს იმისთვის, რომ შეინარჩინოს მნიშვნელოვანი თანამშრომლები.

ასევე, სხვა MRT თანამშრომლების (გარდა აღმასრულებელი დირექტორებისა და სამეთვალყურეო საბჭოსი) ცვალებადი ანაზღაურების სტრუქტურა ექვემდებარება დამატებით საკანონმდებლო მოთხოვნებს:

1. სებ-ის კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, MRT-ს წლიური ცვალებადი ანაზღაურების 40% (ან მინიმუმ 60%, თუ წლიური ცვალებადი ანაზღაურება აღემატება წლიური ხელფასის 100%-ს ან აჭარბებს 500'000 ლარს) გადავადებულ უნდა იქნას 3 წლით;
2. MRT-ს ფიქსირებული და ცვალებადი ანაზღაურების თანაფარდობა მაქსიმუმ განსაზღვრული უნდა იყოს 1:1-ით (რომელიც შესაძლებელია გაიზარდოს საჯარო სააქციო საზოგადოება „თიბისი ბანკის ჯგუფის“ სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ, ბანკის აქციონერთა შესაძლებლობის ფარგლებში, 1:2-მდე);
3. მაქსიმუმ 50% გადავადებული ცვლადი ანაზღაურებისა და მაქსიმუმ 50% არაგადავადებული ცვლადი ანაზღაურებისა შესაძლოა გადახდილ იქნეს ფულადი სახით და დარჩენილი ნაწილი გადახდილ იქნეს აქციების სახით;
4. 2022 წლის 1 იანვრიდან, გადავადებული ცვლადი ანაზღაურება სრულად გადახდილი იქნება აქციების სახით.

ყველა სხვა თანამშრომელი ბანკში იღებს ხელფასს ფულადი სახით და მათი ფუნქციების შესაბამისად, შესაძლებელია უფლება ჰქონდეს რომ მიიღოს ბონუსი ფულადი ან აქციების სახით. აღმასრულებელი დირექტორის, აღმასრულებელი დირექტორის მოადგილის და თანამშრომელთა კომპენსაცია გადაიხედება მათ ფუნქციაზე, გამოცდილებაზე დაყრდნობით და გავრცელდება შესაბამისი საბაზრო მონაცემები, როგორც შიდა, ასევე გარე დამოკიდებულებებისთვის.

ანაზღაურების კონტროლის ფუნქციები შექმნილია იმისათვის, რომ:

1. უზრუნველყოს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში ეფექტურობა და დამოუკიდებლობა, ბიზნესის მიმართულებების გავლენის გარეშე;
2. აღკვეთოს ინტერესთა კონფლიქტები, მათ შორის კონტროლი მქონე თანამშრომლების დამოუკიდებლობის შელახვა;
3. უზრუნველყოს, რომ კონტროლის მქონე თანამშრომლების ცვალებადი ანაზღაურება არ იყოს დამოკიდებული ბიზნესის იმ მიმართულებების ფინანსურ შედეგებზე, რომელზეც კონტროლის მქონე თანამშრომლებს მოეთხოვებათ რომ განახორციელონ მონიტორინგი და შემოწმება.

ანაზღაურების გეგმა და სტრუქტურა

ბანკის ანაზღაურების პოლიტიკა ეფუძნება სამართლიანობის პრინციპებს თანამშრომელთა ყველა კატეგორიაში. ყოველ წელს ადამიანური კაპიტალის დეპარტამენტი გადახედავს ჩვენი შიდა პოლიტიკის გამოყენებას თითოეული დეპარტამენტის მიერ და თითოეული კოლეგა შეფასდება მიღწევების და ბანკის სტრატეგიის და ბიზნეს-მიზნების წარმატებაში წვლილის შეტანის მიხედვით. საშუალო რგოლის მენეჯერების შესრულების მაჩვენებლები ასევე რეგულარულად და ცვალებადი გრაფიკით ფასდება 360-მეთოდოლოგიის გამოყენებით, სრულყოფილი უკუკავშირის მისაღებად, მათ შორის მათი დაქვემდებარებული პირებისგან. ჩვენი ანაზღაურების პოლიტიკა უფრო მაღალი მაჩვენებლების მქონე თანამშრომლებს უფრო მაღალი ანაზღაურების მიღების შესაძლებლობას აძლევს მათი ცვალებადი ანაზღაურებით (შესაბამის თანამშრომლებზე).

რისკების გათვალისწინება ბანკის ანაზღაურების სისტემაში

ანაზღაურების პოლიტიკები და პროცედურები ბანკში ინარჩუნებენ ბალანსს ბანკის ბიზნეს-მიზნებსა და სასურველ რისკ-პროფილს შორის.

ანაზღაურების სისტემა უზრუნველყოფს იმას, რომ შეფასება და შესაბამისი ანაზღაურება კონტროლის ფუნქციების მექანიზმების თანამშრომლებისთვის (რისკების მართვა, შესაბამისობა და შიდა აუდიტი) დამოუკიდებელია მათი ზედამხედველობის და/ან კონტროლის ქვეშ მყოფი სამსახურების საქმიანობის შედეგებისგან და ისინი ფასდება მათი შესრულების მაჩვენებლების ეფექტურობის და ხარისხის გათვალისწინებით. ბანკის ანაზღაურების სისტემა შეესაბამება რისკების მართვის სტრატეგიას. ის მოიცავს ცვალებადი გადახდის კომპონენტებს რაც ითვალისწინებს ბანკის მთავარ რისკებს: საკრედიტო, საოპერაციო, ფინანსური (ლიკვიდობა და საბაზრო რისკები), მარეგულირებელი და კანონშესაბამისობასთან დაკავშირებული რისკი (დეტალური ინფორმაცია თითოეულ რისკზე წარმოდგენილია თავში მნიშვნელოვანი რისკების შესახებ).

ცვალებადი ანაზღაურება მოიცავს კომპონენტებს როდენობრივი და ხარისხობრივი შეფასებით. ის განისაზღვრება ყოველი წლის დასაწყისში და ფასდება ინდივიდუალურად, სტრუქტურული ერთეულის საქმიანობის და ფუნქციის მიხედვით. ყოველი მიმართულების როდენობრივი და ხარისხობრივი მიზნები განისაზღვრება ბანკის სტრატეგიის შესაბამისად და რისკის დასაშვები დონის მიხედვით და ისინი უზრუნველყოფენ ბანკის საერთო მიზნების შესრულებას. მიზნები ანაზღაურების კომპონენტში გათვალისწინებულია როგორც რისკების მართვის, ასევე ბიზნეს-ხაზის თანამშრომლებისთვის. ეფექტურობის და წარმადობის შეფასება კომპანიის სტრატეგიის და მდგრადობასთან დაკავშირებული მიზნების საფუძველზე განისაზღვრება შესრულების ღონისძიებები შესაბამისი გაჭიმვის მიზნებით, და მოიცავს კორპორაციულ ფინანსურ შესრულების ძირითადი მაჩვენებლებს, ასევე კორპორაციულ არაფინანსური და პერსონალურ შესრულების ძირითად მაჩვენებლებს.

TBC PLC-ის აღმასრულებელი და არააღმასრულებელი დირექტორების (ერთად ქვემოთ მოხსენიებული „დირექტორებად“) ანაზღაურება

დეტალური ინფორმაცია დირექტორების არსებული ანაზღაურების პოლიტიკის შესახებ იხილეთ TBC PLC-ის ყოველწლიურ ანგარიშში - 2021 წ. ახალი ანაზღაურების პოლიტიკა, რომელიც ძალაში 2022 წლის 1 იანვარს შევიდა და დამტკიცდა კომპანიის აქციონერების მიერ 2021 წლის საერთო წლიურ კრებაზე, წარმოდგენილია TBC PLC-ის წლიურ ანგარიშში - 2020 წ.

11. ტერმინების განმარტება

- AGM – წლიური საერთო კრება
- ALCO – ბანკის აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის კომიტეტი
- ATM – ბანკომატი
- ბანკი – სს „თიბისი ბანკი“
- CEE – ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპა
- CEO – გენერალური დირექტორი
- CFO – ფინანსური დირექტორი
- CGN – კორპორაციული მმართველობის და თანამდებობაზე შერჩევის კომიტეტი
- CGU – ფულადი სახსრების წარმოქმნელი ერთეულები
- CIB – კორპორაციული საინვესტიციო საბანკო საქმიანობა
- CIS – დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობა
- COO – ოპერაციული დირექტორი
- CRO – რისკების მართვის დირექტორი
- EBRD – ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი
- EMEA – ევროპა, შუა აზია და აფრიკა
- ERM – ორგანიზაციული რისკების მართვა
- ESRM – გარემოსდაცვითი და სოციალური რისკის მართვა
- EUR – ევრო
- FDI – პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია
- მშპ – მთლიანი შიდა პროდუქტი
- ლარი – ქართული ლარი, საქართველოს ეროვნული ვალუტა
- საქსტატი – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური
- GHG – სასათბურე აირი
- HR – ადამიანური რესურსები
- IFC – საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია
- IFI – საერთაშორისო ფინანსური დაწესებულებები
- ფასს – ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები
- IMF – საერთაშორისო სავალუტო ფონდი
- IPCC – კლიმატის ცვლილების მთავრობათაშორისი კომისია
- IPO – პირველადი საჯარო შეთავაზება
- IT – საინფორმაციო ტექნოლოგიები
- JSC – სააქციო საზოგადოება
- KPI – შესრულების ძირითადი მაჩვენებელი
- LED – შუქდიოდი
- LSE – ლონდონის საფონდო ბირჟა
- LTV – სესხის ფარდობა უზრუნველყოფის ღირებულებასთან
- MBA – ბიზნეს ადმინისტრირების ბაკალავრი
- MBO – მიზნობრივი მართვა
- MRT – მატერიალური რისკის მიმღები
- MSME – მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმოები
- სებ – საქართველოს ეროვნული ბანკი
- NIM – წმინდა საპროცენტო მარჟა
- NPL – უმოქმედო სესხები
- NPS – ლოიალურობის ინდექსი
- OCI – სხვა სრული შემოსავალი
- OECD – ეკონომიკური თანამშრომლობის და განვითარების ორგანიზაცია
- PLC – საჯარო სააქციო საზოგადოება
- PWC – პრაისუოტერჰაუსკუპერსი
- PTI – გადახდების ფარდობა შემოსავალთან

- ROA – უკუგება კაპიტალზე
- ROE – უკუგება აქტივებზე
- RWA – რისკის მიხედვით შეწონილი აქტივები
- SME – მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები
- STEM – მეცნიერება, ტექნოლოგია, ინჟინერია და მათემატიკა
- UK – დიდი ბრიტანეთის და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული სამეფო
- US\$ – აშშ დოლარი, შეერთებული შტატების ეროვნული ვალუტა
- VAR – დირეზულეზა რისკით

მადლობა

